

RAITTIUSKANSAN  
KALENTERI

1929



John Ihmari Kolehmainen

Feb 1937

# Raittiuskas omista lauluista

Jos lauluk  
neet kulun  
det. Toimis  
pi määrä k



## Kansan Laulukirjaa

jota suuremmissa erissä ostet-  
taessa myymme halvalla. —

Kysykää hintoja osoitteella:

### S. K. R. V.-SEURA

207 DAVIS STREET,

ISHPEMING,

MICHIGAN

60

## Helmikuun 24 päivänä alkavaa viikkoa

toivoo S. K. R. Veljeysseuran johtokunta  
vietettävän

### Yleisenä Raittiusviikkona

kaikkialla suomalaisten asutuksilla Ameri-  
kassa. Siksi kehoitamme ensiksikin kaikkia  
raittiusseuroja jo hyvissä ajoin järjestä-  
mään viikon vieton siten, että siitä koituisi  
mahdollisimman suuri hyöty niinhyvin hen-  
kisesti kuin aineellisestikin.

Arvoisia seurakuntien pastoreita pyyde-  
tään myöskin mainitun viikon aikana saarna-  
ja puhetilaisuuksissaan painostamaan rait-  
tiin elämän tärkeyttä ja kieltolain kunnioit-  
tamisen välttämättömyyttä.

Neljä vuosikymmentä on Veljeysseura  
työkennellyt kansalaistemme henkisen ta-  
son kohottamiseksi ja raittiuden edistämi-  
seksi. Toivomme että erikoisemmin tänä toi-  
mintavuotena ja yllämainittuna viikkona  
kaikki kansalaisemme muistavat sivistyshar-  
rastustemme äitiä, joka tarvitsee tukea. Kar-  
tuttakaa sen puhujarahastoa keräyksillä ja  
kolehdeilla. Väkijuomien valmistajat ja myy-  
jät käyttävät vuosittain suuria summia levit-  
tääkseen käsitystä kieltolain huonoudesta,  
päästäkseen siten taastusvaltaan. Metar-  
vitsemme myöskin rahaa. Työtämme on jat-  
kettava edelleenkin väsymättömällä innolla!

Turun Yliopisto  
20000 Turku Veljeysseuran Johtokunta.

126-1980

# PERHE-RAAMATTU



Vanha Testamentti profeetta Jesajaan saakka ja koko Uusi Testamentti painettu raamatun käännöskomitean uuden suomennoksen mukaan. Varustettu 208:lla Gustav Doren piirtämällä kokosivun yksivärisellä kuvalla. Hakemisto, joka käsittää: I. Asialuettelo eli johdatus. II. Luettelo Raamatussa esiintyvien paikkojen y. m. nimistä ja niiden merkityksestä. III. Raamatun tärkeimmät tapahtumat. IV. Luettelo U. T:n paikoista, joissa Kristus ja apostolit selittävät V. T:n kohtia. V. Luettelo Raamatussa esiintyvistä painoista, mitoista ja rahoista.

Antikva painos hyvälle paperille. 1375+LXII sivua isoa kvarttokokoa. Sisältää myös Apokryfikirjat. Kokonahkakansissa ..... \$14.00  
(Lähetysmaksu on lisättävä hintaan, joka on 20c —\$1.30 matkan pituuden mukaan.)

**Suomalais-Lut. Kustannusliike,**  
HANCOCK, MICHIGAN

# RAITTIUSKANSAN KALENTERI

1929

Kolmaskymmeneskolmas vuosikerta.



ISHPEMING, MICH.  
SUOMALAINEN KANSALLIS-RAITTIUS-VELJEYSSEURA.

## Totuus.

On toivoa ihmisellä,  
vaikka riehuvi myrskysää,  
on kesähän toivoa, joskin  
kukat peittävi hanki ja jää.

On toivoa uuden päivän,  
Yö synkkä ja musta jos lie.  
On toivoa saapuvan ilon,  
kun murhetten kautta on tie.

On toivoa vaikkakin rikos  
ja synti ne vallan saa,  
kun petoksen, valheen alla  
on tuskissaan koko maa.

On toivoa, koskapa totuus  
kerran valehen vallat lyö,

koska saapuvitelämä Herra  
ja päätyvi synnin yö.

Tuomiokirjasto

20500 Tu. ku 50 17536

M. P. M.

HANCOCK, MICH., 1928

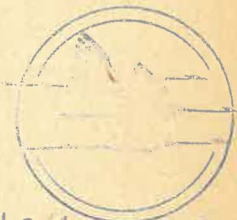
Suom.-Lut. Kustannusliikkeen Kirjapaino.

126-1980

# AJANLASKU

1929

SIITTOALAIKUISINSTITUUTTI  
M. SYRJÄN S. SAHURIT  
Tulli  
20000 TULKU 50 ☐ 17536



126-1980

AIKA ON RAJOITETTU, MUTTA SIINÄ VALMISTUM-  
ME IANKAIKKISUUTTA VARTEN. KÄYTTÄKÄÄM-  
ME SIIS JOKAINEN HETKI NIIN, ETTÄ KUL-  
JEMME ETEENPÄIN KOHTI PÄÄMÄÄRÄÄMME.

## MUISTIINPANOJA

Vuosineljännesmaksut lähet-  
tävät Veljeysseuran toimis-  
toon ennen 10:tä päivää VI-  
kuun kuukausittain toimitettava  
paikallisseuroissa.  
1 p. 1863 julisti presidentti  
Lincoln orjat vapaisiksi.  
14 p. 1818 syntyi Sakari To-  
ivola.

2000 u. ku 50 17536

## Tammikuu

Ilm. 2: 1-5. — Luuk. 13:  
6-9. — Jos. 24: 14-16.

1 T **Uuden vuoden p.**  
2 K Aapeli, Seti  
3 T Eenokki  
4 P Ruut  
5 L Lea

1 Tim. 3: 16. Matt. 12:15-  
21. — Jes. 2: 2-5.

6 S **Loppiainen**  
7 M August  
8 T Gunnar  
9 K Veikko, Bror  
10 T Sigurd  
11 P Oswald  
12 L Toini

Hebr. 2: 11-16. — Matt.  
12: 46-50. — Sananl. 1:  
7-10.

13 S **1 s. Lopplaisesta**  
14 M Feelikks  
15 T Siviä  
16 K Ilmari  
17 T Anton  
18 P Laura  
19 L Heikki

1 Kor. 1: 26-31. — Luuk.  
19: 1-10. — Moos. 12: 1-4.

20 S **2 s. Lopplaisesta**  
21 M Aune  
22 T Friidolf  
23 K Meri  
24 T Jarl  
25 P Paavali  
26 L Polykarpus

Fil. 3: 7-14. — Luuk. 17:  
7-10. — Moos. 22: 1-13.

27 S **Septuagesima**  
28 M Kaarlo  
29 T Walter  
30 K Gunilla  
31 T Aili

1926-1980

## Helmikuu

- 1 P Bertta
- 2 L Kynttelinpäivä

Mal. 1: 11. — Matt. 13: 31-33. — Ps. 96: 1-9.

- 3 S **Kynttelinp.**
- 4 M Ansgarius
- 5 T Agda
- 6 K Dorotea
- 7 T Rikhard
- 8 P Laina
- 9 L Naima

Jaak. 3: 13-18. — Mark. 10: 32-45. — Jes. 52: 13-15.

- 10 S **Laskiaissunnuntai**
- 11 M Eufrosyne
- 12 T Elma
- 13 K Sulo
- 14 T Valentin
- 15 P Sipri
- 16 L Julia

Hebr. 12: 22-25. — Luuk. 10: 17-22. — 1 Moos. 3: 1-15.

- 17 S **1 s. Paastossa.**
- 18 M Tyyra
- 19 T Kauppo, Fritiof
- 20 K Hulda
- 21 T Keijo, Alf
- 22 P Tuulikki
- 23 L Tertullianus

Jaak. 1: 2-8. — Mark. 9: 14-29. — 2 Moos. 14: 13-15.

- 24 S **2 s. Paastossa, Matti**
- 25 M Viktoria
- 26 T Nestori
- 27 K Torsti
- 28 T Onni

## MUISTIINPANOJA

Raittiusviikkoa vietetään 24 p. alkavalla viikolla Veljeysseuran toimesta. Raittiusseurat toimivat juhlatilaisuuksia, joissa kootaan varoja Veljeysseuran puhujarahastoon. Kirkoissa puhutaan myöskin raittiin elämän siunauksesta.

5 p. 1804 syntyi J. L. Runeberg.

12 p. Lincolnin syntymäpäivä.

22 p. Washingtonin syntymäpäivä.

28 p. Kalevalan ilmestymisen vuosipäivä, jota vietetään suomalaisen sivistyksen juhlapäivänä kaikkialla, missä valistunutta suomalaista väestöä asustaa. Kalevalan ensi painos valmistui v. 1835.

## MUISTIINPANOJA

## Maaliskuu

- 1 P Alpo
- 2 L Fanny

Ilm. 15: 2-4. — Luuk. 4: 31-37. — Sak. 3: 1-15.

- 3 S **3 s. Paastossa**
- 4 M Adrian
- 5 T Lalla
- 6 K Ruudolf
- 7 T Perpetua
- 8 P Vilppu
- 9 L Edvin

Ap. t. 5: 38-42. — Joh. 6: 52-71. — 2 Moos. 16: 11-21.

- 10 S **Puolipaastonsunn.**
- 11 M Kalervo
- 12 T Gregorius
- 13 K Ernest
- 14 T Matilda
- 15 P Risto
- 16 L Herbert

2 Tess. 3: 1-5. — Joh. 8: 31-45. — Jes. 50: 4-11.

- 17 S **5 s. Paastossa**
- 18 M Edward
- 19 T Jooseppi
- 20 K Jaakkima
- 21 T Pentti
- 22 P Vihtori
- 23 L Akseli

Ilm. 14: 1-5. — Luuk. 22: 14-22. — Ps. 111.

### 24 S **Palmusunnuntai**

Ilm. 21: 1-7. — Luuk. 1: 46-55. — Jes. 35: 1-4.

- 25 M **Marian p.** Gabriel
- 26 T Immanuel
- 27 K Soini
- 28 T Armas

Ps. 69: 2-10. — Matt. 27: 45-54. — 3 Moos. 16: 29-34.

- 29 P **Pitkäperjantai**
- 30 L Usko

Ef. 1: 15-23. — Matt. 28: 1-8. — Ps. 118: 14-24.

### 31 S **Pääsiäispäivä**

19 p. Elias Lönnrot kuoli 1884.

31 p. Presbyteriläinen kirkkokunta päätti alottaa koko maailmaa käsittävän raittiusliikkeen.

## Huhtikuu

1 Piet. 1: 17-23. — Matt. 28: 9-15. — Ps. 16: 8-11.

1 M 2 **Pääsiäispäivä**  
2 T Pellervo  
3 K Ferdinand  
4 T Ambrosius  
5 P Irene  
6 L Vilho

Ap. t. 13: 26-41. — Luuk. 24: 36-49. — 1 Moos. 32: 24-31.

7 S 1 s. **Pääsiäisestä**  
8 M Suoma  
9 T Otto  
10 K Hesekiel  
11 T Verna  
12 P Julius  
13 L Tellervo, Etel

Hebr. 13: 20-21. — Joh. 10: 1-10. — Ps. 23.

14 S 2 s. **Pääsiäisestä**  
15 M Linda  
16 T Jalo  
17 K Elias  
18 T Valdemar  
19 P Bernhard  
20 L Amalia

1 Piet. 1: 3-7. — Joh. 14: 1-12. — Jes. 40: 26-31.

21 S 3 s. **Pääsiäisestä**  
22 M Alina  
23 T Yrjö  
24 K Albert  
25 T Markus  
26 P Teresia  
27 L Engelbrekt

1 Joh. 3: 19-24. — Joh. 7: 37-39. — Sak. 13: 1.

28 S 4 s. **Pääsiäisestä**  
29 M Tyko  
30 T Mirjam

## MUISTIINPANOJA

Vuosineljännesmaksut Veljeysseuralle ennen 10:tta päivää. Virallisten vaali toimitetaan paikallisseuroissa.

1 p. 1919 alkoi Parisissa maailman raittiuskonferenssi.  
9 p. Elias Lönnrotin syntymäpäivä v. 1802.

30 p. 1789 Washington tuli Yhdysvaltain ensimmäiseksi presidentiksi.

## MUISTIINPANOJA

1 p. 1898 alkoi Suomen yleinen väkijuomalakko.

8 p. 1919 Yhdysvaltain hallitus tunnusti Suomen itsenäisyyden.

12 p. 1806 syntyi J. W. Snelman

Toisena sunnuntaina tässä kuussa vietetään "Aitien päivää" kautta Yhdysvaltojen.

16 p. 1839 syntyi Hilda Hellman, Suomen varsinainen raittius työn alkaja.

24 p. 1833 pidettiin ensimmäinen yleinen Amerikan raittiusväen kokous.

30 p. Hautainkukituspäivä.

## Toukokuu

1 K Vappu  
2 T Atanasius  
3 P Ristinpäivä  
4 L Roosa

Jaak. 5: 16-20. — Luuk. 11: 1-13. — 2 Moos 17: 8-15.

5 S **Rukoussunnuntai**  
6 M Aleksandra  
7 T Helmi  
8 K Aake

Ef. 4: 7-13. — Luuk. 24: 50-53. — Ps. 110: 1-4.

9 T **Helatorstai**  
10 P Aino  
11 L Osmo

1 Piet. 3: 16-22. — Luuk. 12: 4-12. — 1 Kun. 19: 8-14

12 S 6 s. **Pääsiäisestä**  
13 M Floora  
14 T Eedit  
15 K Sofia  
16 T Ester  
17 P Rebekka  
18 L Erkki

Ap. t. 2: 36-41. — Joh. 14: 15-21. — Hes. 36: 25-27.

19 S **Helluntaipäivä**  
20 M 2 **Helluntaipäivä**  
21 T Konstantinus  
22 K Hemminki  
23 T Lyyli  
24 P Alarik  
25 L Urpo

Kol. 1: 16-23. — Matt. 28: 18-20. — 4 Moos. 6: 22-27.

26 S P. **Kolminais. p.**  
27 M Vilhelmiina  
28 T Alma  
29 K Oiva  
30 T Basilius  
31 P Helka



## Kesäkuu

1 L Nikodemus

Tim. 6: 6-12. — Matt. 16:  
24-27. — Dan. 5: 1-9,  
13-17, 25-30.

2 S 1 s. Kolmin. p.  
3 M Viola  
4 T Toivo  
5 K Bonifacius  
6 T Kustaa  
7 P Roobert  
8 L Salomo

2 Piet. 1: 1-11. — Luuk. 9:  
51-62. — Ps. 36: 6-16.

9 S 2 s. Kolmin. p.  
10 M Svante  
11 T Impi, Hjördis  
12 K Esko  
13 T Eedla  
14 P Eelis  
15 L Vieno

Ef. 2: 1-10. — Matt. 9: 9-  
13. — Hes. 34: 11-16.

16 S 3 s. Kolmin. p.  
17 M Urho  
18 T Tapio  
19 K Siiri  
20 T Into  
21 P Ahti  
22 L Paulina

Room. 14: 10-19. — Matt.  
7: 1-6. Mik. 6: 8.

23 S 4 s. Kolmin. p.  
24 M Joh. Kast. p.  
25 T Uuno  
26 K Jeremias  
27 T Elviira  
28 P Leo  
29 L Pietari

Ap. t. 26: 14-18. — Matt.  
16: 13-19. — 2 Moos.  
19: 3-6.

30 S 5 s. Kolmin. p.

## MUISTIINPANOJA

## MUISTIINPANOJA

## Heinäkuu

1 M Aaro  
2 T Linnea  
3 K Arvo  
4 T Ulriikka  
5 P Unto  
6 L Esaias

Jaak. 2: 14-24. — Luuk. 18:  
1-8 — 1 Sam. 15: 22-29.

7 S 6 s. Kolmin. p.  
8 M Turo  
9 T Ilta  
10 K Saima  
11 T Eleonoora  
12 P Herman  
13 L Joel

Jes. 6: 1-7. — Joh. 17: 1-5.  
2 Moos. 34: 4-9.

14 S 7 s. Kolmin. p.  
15 M Rauni  
16 T Reino  
17 K Ossian  
18 T Fredrik  
19 P Saara  
20 L Margareeta

1 Joh. 4: 1-6. — Matt. 7:  
22-29. — 1 Kun. 18: 36-39.

21 S 8 s. Kolmin. p.  
22 M Magdaleena  
23 T Olga  
24 K Kirsti  
25 T Jaakko  
26 P Martta  
27 L 7 unikekoa

2 Tess. 3: 10-13. — Luuk.  
16: 10-17. — 1 Moos.  
39: 1-5.

28 S 9 s. Kolmin. p.  
29 M Olavi  
30 T Eriikka  
31 K Helena

S. K. R. Veljeysseuran vuosikokous Palossa, Minn. Johtokunnan määrääminä päivinä 1 p. Suomen yleinen Kielto-laki astui voimaan 1919.  
4 p. Yhdysvaltain naisten äänioikeusehdotus hyväksyttiin senaatissa 1919.

Vuosineljännesmaksut Veljeysseuralle ennen 10:ttä päivää. Virallisten vaali toimitetaan paikallisseuroissa.

4 p. Itsenäisyyden julistuksen muistopäivä Yhdysvalloissa.

4 p. J. W. Snellman. kuoli 1881.

17 p. 1901 kuoli Hilda Hellman.

27 p. 1914 alkoi maailman sota.

31 p. 1897 oli 1:nen yleinen suomalaisten laulujuhla S. K. R. V. Seuran toimesta Republicissa, Mich.

## Elokuu

- 1 T Maire, Gerda
- 2 P Holger
- 3 L Veera

Hebr. 3: 12-19. — Matt.  
11: 20-24. — 1 Moos.  
18: 20-33.

- 4 S 10 s. Kolmin. p.
- 5 M Salme, Gurli
- 6 T Sikstus
- 7 K Lahja
- 8 T Sylvia
- 9 P Natalia
- 10 L Lauri

1 Joh. 1: 8-22. — Matt. 23:  
1-12. — Dan. 9: 15-19.

- 11 S 11 s. Kolmin. p.
- 12 M Klaara
- 13 T Alfonso
- 14 K Svea
- 15 T Marjatta
- 16 P Brynolf
- 17 L Verner

1 Kor. 2: 1-11. — Joh. 2:  
12-25. — 1 Sam. 3: 1-10.

- 18 S 12 s. Kolmin. p.
- 19 M Maunu
- 20 T Samuli
- 21 K Sulho, Sven
- 22 T Iivari
- 23 P Signe
- 24 L Pärttyli

1 Tim. 1: 12-17. — Matt.  
11: 25-30. — 1 Moos.  
50: 15-21.

- 25 S 13 s. Kolmin. p.
- 26 M Ilma
- 27 T Rolf
- 28 K Augustinus
- 29 T Iines
- 30 P Eemil
- 31 L Arvi

## MUISTIINPANOJA

18 p. 1920 Yhdysvaltain naisille myönnettiin yleinen äänioikeus.

22 p. 1817 syntyi kuuluisa r.-puhuja John Gough.

25-26 p. 1898 pidettiin Am. suomalaisten sanomalehtimiesten 1:nen kokous Calumetissa, Mich.

## MUISTIINPANOJA

2 p. Työnpäivä kaikkialla Yhdysvalloissa.

3 p. Yhdysvaltain itsenäisyys tunnustettiin 1783.

3 p. 1905 Suomen kaarti lakautettiin.

9 p. 1828 syntyi Leo Tolstoi.

11 p. 1869 pidettiin 1:nen yleinen kietlolakipuolueen kokous.

## Syyskuu

2 Tim. 2: 19-21. — Luuk.  
4: 23-30. — Ps. 50: 14-23.

- 1 S 14 s. Kolmin. p.
- 2 M Toora
- 3 T Serafiina
- 4 K Mooses
- 5 T Mainio
- 6 P Sakari
- 7 L Regina

1 Kor. 7: 29-31. — Matt. 6:  
19-23. — 1 Kun. 17: 8-16.

- 8 S 15 s. Kolmin. p.
- 9 M Eevert
- 10 T Kaleva
- 11 K Dagny
- 12 T Aleksanteri
- 13 P Jorma
- 14 L Iida

Fil 1: 19-26. — Joh. 5: 19-  
21. — 1 Kun. 17: 17-24.

- 15 S 16 s. Kolmin. p.
- 16 M Mielikki
- 17 T Elisabet
- 18 K Tyyne
- 19 T Fredriikka
- 20 P Augusta
- 21 L Matteus

Gal. 5: 1-14. — Mark. 7: 5-  
23. — Ps. 139: 23-24.

- 22 S 17 s. Kolmin. p.
- 23 M Tekla
- 24 T Alvar
- 25 K Kullervo
- 26 T Cyprianus
- 27 P Kaino
- 28 L Lennart

1 Joh. 2: 15-23. — Mark.  
10: 17-27. — 2 Aikak.  
1: 7-12.

- 29 S 18 s. Kolmin. p.
- 30 M Helge

## Lokakuu

- 1 T Ragnar
- 2 K Ludvik
- 3 T Eevald
- 4 P Frans
- 5 L Inkeri

2 Kor. 12: 2-10. — Luuk.  
13: 10-17. — Ps. 32: 1-7.

- 6 S **19 s Kolmin. p.**
- 7 M Birgitta
  - 8 T Hilja
  - 9 K Iilona
  - 10 T Josefina
  - 11 P Otso, Björn
  - 12 L Valfrid

Hebr. 10: 19-31. — Matt.  
21: 33-46. — Jes. 5: 1-7.

- 13 S **20 s Kolmin. p.**
- 14 M Elsa
  - 15 T Helvi
  - 16 K Sirkka, Saga
  - 17 T Aleksandra
  - 18 P Luukas
  - 19 L Uljas

Kol. 2: 1-7. — Ap. t. 16:  
25-34. — Joon. 3.

- 20 S **21 s. Kolmin. p.**
- 21 M Birger
  - 22 T Irja
  - 23 K Severi
  - 24 T Fjalar
  - 25 P Hilda
  - 26 L Amanda

1 Tess. 5: 14-23. — Mark.  
4: 21-25. — 2 Sam. 19:  
18-23.

- 27 S **22 s. Kolmin. p.**
- 28 M Simo
  - 29 T Alfred
  - 30 K Kustaava
  - 31 T Artturi

## MUISTIINPANOJA

## MUISTIINPANOJA

## Marraskuu

- 1 P Pyh. miest. p.
- 2 L Topias

Ilm. 5: 9-14. — Luuk. 6:  
20-26. — 5 Moos. 34: 1-6.

- 3 S **Pyh. miest. p.**
- 4 M Hertta
  - 5 T Malakias
  - 6 K Kustaa, Aadolf
  - 7 T Eugen
  - 8 P Aatos
  - 9 L Teodor

2 Kor. 5: 1-10. — Luuk. 20:  
27-40. — Ps. 39: 9-14.

- 10 S **24 s. Kolmin. p.**
- 11 M Martti
  - 12 T Konrad
  - 13 K Kristian
  - 14 T Oihonna
  - 15 P Leopold
  - 16 L Aarne

1 Tess 5: 1-10. — Matt. 24:  
35-44. — Dan. 3: 31-45.

- 17 S **25 s. Kolmin. p.**
- 18 M Maks
  - 19 T Aili
  - 20 K Jalmari
  - 21 T Hilma
  - 22 P Cecilia
  - 23 L Klemetti

Ilm. 22: 10-20. — Matt. 25:  
14-30. — Ps. 126.

- 24 S **Tuomiosunnuntai**
- 25 M Katri
  - 26 T Dagmar
  - 27 K Astrid
  - 28 T Steen
  - 29 P Almo
  - 30 L Antti

Vuosineljännesmaksujen suoritus Veljeysseuralle ennen 10:tta päivää. Virallisten valinta paikallisseuroissa.

10 p. Aleksis Kivi syntyi 1834.  
12 p. Uno Cygnaeus syntyi 1810.  
30 p. 1905 alkoi Suomen suurlakko.  
31 p. Suomen eduskunta hyväksyi yleisen kieltolain 1907.

3 p. Henrik Gabriel Porthan syntyi 1739.

6 p. 1905 päättyi Suomen suurlakko.

10 p. Martin Luther syntyi 1483.

17 p. 1874 perust. Naisten Kristillinen Rahtiusliitto.

18 p. 1883 perustettiin Turun ehdoton r.-seura.

## Joulukuu

Room. 13: 11-14. — Matt.  
21: 1-9. — Ps. 100.

- 1 S 1 s. Adventissa
- 2 M Beata
- 3 T Vellamo
- 4 K Barbara
- 5 T Selma
- 6 P Niilo
- 7 L Agaton

Room. 15: 4-13. — Luuk.  
21: 25-36. — Mal. 4.

- 8 S 2 s. Adventissa
- 9 M Anna
- 10 T Juudit
- 11 K Taneli
- 12 T Tuoyi
- 13 P Lucia
- 14 L Jouko

1 Kor. 4: 1-5. — Matt. 11:  
2-10. — Jes. 12.

- 15 S 3 s. Adventissa
- 16 M Adele
- 17 T Raakeli
- 18 K Abraham
- 19 T Nikolai
- 20 P Iisakki
- 21 L Tuomas

Fil. 4: 4-7. — Joh. 1: 19-  
28. — 5 Moos. 18: 15-19.

- 22 S 4 s. Adventissa
- 23 M Israel
- 24 T Aatami, Eeva
- 25 K Joulupäivä
- 26 T Tapaninpäivä
- 27 P Joh. Evank.
- 28 L Viatt. lasten p.

Gal. 4: 1-7. — Luuk. 2: 33-  
40. — Jes. 8: 9-15

- 29 S S. Jälk. Joul.
- 30 M Taavetti
- 31 T Sylvester

## MUISTIINPANOJA

6 p. Suomen itsenäisyyden  
päivä 1919.

14 p. 1848 ilmestyi Värikki  
Stoolin tarinain ensimmäinen  
osa.

14 p. 1799 kuoli pres. Yrjö  
Washington.

21 p. Talvipäivän seisaus.  
21 p. Amerikan esi-isät saa-  
puivat Mayflower-laivalla 1620.

31 p. Aleksis Kivi kuoli Tuu-  
sulassa 1872.

## OSOITTEITA

ELLEMME OPI TUNTEMAAN YHTEISTYÖN VOIMAA ON  
HARRASTUKSEMME TULOKSETONTA JA TOINEN HA-  
JOTTAA MINKÄ TOINEN ON KOONNUT. MUTTA YHDES-  
SÄ PYSYEN VOIMME KUKISTAA VIHOLLISEMME JA LUO-  
DA VAHVAN RINTAMAN TULEVAISUUDEN TURVAKSI.

S. K. R. V. SEURAN TOIMISTO:  
207 Davis Street, Ishpeming, Mich.

---

VELJEYSSEURAN JOHTOKUNNAN  
JÄSENET:

Esa Torkko, puheenjohtaja, Soudan, Minn.  
Mrs. Maria Abramson, varapuheenjohtaja, Eve-  
leth, Minn.  
Minnie P. Mäki, kirjuri, 207 Davis Street, Ishpe-  
ming, Mich.  
Alfred Keturi, rahastonhoitaja, 611 Hayes St.,  
Eveleth, Minn.  
Rev. John Wargelin, Mt. Iron, Minn.  
Mrs. Hilma Nieminen, Palo, Minn.  
John Hassi, Cloquet, Minn.

---

VELJEYSSEURAAN KUULUVAT PAIKAL-  
LISSEURAT:

Aamurusko — Mr. John Kujala, 402 Case. St.,  
Negaunee, Mich.  
Elo — Mrs. Maria Soini, Box 15, Winona, Mich.  
Elon Toivo — Mr. Isaac Karvonen, R. F. D. No.  
1, Box 21, Atlantic Mine, Mich.  
Ilmarinen — Mr. John Lauttamus, 321 Sixth St.,  
Cloquet, Minn.  
Ilon Ääni — Mrs. Lizzie Liedes, L. Box 26, Sand  
Coulee, Mont.  
Kaiku — Mrs. Maria Törne, L. Box 395, Bessemer,  
Michigan.

- Kaleva — Miss Ida H. Koskela, Box 1, Kearsarge, Michigan.
- Kannel — Mr. H. Niemi, 1123 Broadway, Superior, Wis.
- Korven Kukka — Mr. F. W. Thompson, L. Box 188, Amasa, Mich.
- Onnen Satama — Mr. J. K. Kytölä, Box 161, Covington, Mich.
- Metsän Kukka — Mrs. Amalia Harju, Box 212, Palmer, Mich.
- Onnen Toivo — Miss Jenny M. Korby, L. Box 278, Burton, Ohio.
- Onnen Ääni — Mr. A. Hokkanen, Box F, Floodwood, Minn.
- Otava — Mrs. Hilma Similä, Box 237, Mohawk, Michigan.
- Palon Riento — Mr. August Halmetoja, Palo, Minnesota.
- Pelastuksen Sankari — Mr. Emil Peterson, 218 Queen St. West, Sault Ste. Marie, Ont., Canada.
- Pohjan Leimu — Mr. John Wilsen, Box 711, Sudan, Minnesota.
- Pohjan Tähti — Mrs. Selma Kujala, 1130 Summit St., Hancock, Mich.
- Pohjan Valo — Mr. A. R. Rantasuo, R. 2, Moose Lake, Minn.
- Rajan Vartia — Mr. John Jarva, 311 Avalon H. P., Detroit, Mich.
- Soihtu — Mr. J. Högback, Box 104, Dodgeville, Michigan.

- Suomen Ruusu — Mr. Isaac Hyyppä, 3509 Detroit Ave., Cleveland, Ohio.
- Sulo — Mr. Matti Johnson, L. Box 704, Jacksonville, Ohio.
- Taimi — Mr. Onni Neste, Box 45, Palmer, Mich.
- Toivo — Mr. Alex Hellberg, Wakefield, Mich.
- Toivon Alku — Mr. John Pennala, 343 E. Wilson Ave., Girard, Ohio.
- Toivola — Mr. Matti Hurja, Crystal Falls, Mich.
- Turva — Mr. Tuomas Ranta, 814 Seymour St., Sault Ste. Marie, Mich.
- Tyyni — Mr. Evert Ruuska, 1044 W. Fifth St., Erie, Pennsylvania.
- Uusi Toivo — Miss Tyyne Niskanen, P. O. Box 48, New Castle, Pennsylvania.
- Uusi Vartia — Mr. Matti Eskola, 856 Cambria St., Calumet, Mich.
- Valon Lähde — Mrs. Elma Keturi, 611 Hayes St., Eveleth, Minn.
- Vesi — Mr. John Palmgord, Ely, Minn.
- Väinö — Mrs. Hilja Koivisto, 319 E. Vine St., Ishpeming, Mich.

---

#### RAITTIUSLIITTOJA:

##### *Idän Suomalainen Raittiuskansan Liitto.*

- Mr. Kalle Hanhisalo, esimies, 18 Wood Ave., E. Weymouth, Mass.
- Mr. Victor Rajala, sihteeri, 33 Nelson St., Quincy, Massachusetts.

Mr. Otto Lanson, rahastonhoitaja, 33 Garnet St.,  
Fitchburg, Mass.

Helmi Järvi, rahastonkirjuri, 168 Marshall St.,  
Fitchburg, Mass.

*Illinoisin Raittiusliitto.*

Mr. Kilponen, kirjuri, 321 Ravine Ave., Waukegan, Ill.

*Minnesotan Raittiusliitto.*

Mr. Samuel Koskela, esimies, Virginia, Minn.

Mr. Mikko Somero, varaesimies, Ely, Minn.

Mr. John Romppainen, kirjuri, Box 1674, Hibbing, Minn.

Mr. Otto Väänänen, rahastonhoitaja, Virginia, Minnesota.

Mr. Alex Keto, johtokunnan jäsen, Mt. Iron, Minn.

Mrs. M. Aho, johtok. jäsen, Eveleth, Minn.

Mr. Erick Nieminen, johtok. jäsen, Palo, Minn.

*Ohion, Pennsylvanian ja W. Virginian Raittiusliitto.*

Mr. John Kalvesmäki, esimies, 404 Chestnut St.,  
Monessen, Pa.

Mr. Edw. Marttila, varaesimies, Highland Ave.,  
Warren, Ohio.

Past. V. Rautanen, kirjuri, 316 Quimby, Warren,  
Ohio.

Mr. Emil Kiviniemi, rahastonhoitaja, Middlefield,  
Ohio.

Mr. J. Pollari, johtokunnan jäsen, 441 Ward Ave.,  
Girard, Ohio.

Hilja Jussila, varakirjuri, 1023 Buffalo St.,  
Conneaut, Ohio.

Mrs. Elina Rautanen, johtok. jäsen, 316 Quimby Ave.,  
Warren, Ohio.

ITSENÄISINÄ TOIMIVIA RAITTIUS-  
SEUROJA:

Aamun Koitto, raittiusseura, 22 Grove St., Fitchburg, Mass.

Tähti, raittiusseura, 2061 Lexington Ave., New York, N. Y.

Uljas Koitto, raittiusseura, Mr. F. Nelson, Nelson St., Quincy, Mass.

Hedelmä, raittiusseura, 203 Clinton St., Warren, Ohio.

Voiton Lippu, raittiusseura, 532 Fourth St., Monessen, Pa.

Sovinto, raittiusseura, 82 Oak St., Ashtabula Harbor, Ohio.

Kasvi, raittiusseura, 525 Eagle St., Fairport Harbor, Ohio.

Kilpi, raittiusseura, 941 Day St., Conneaut, Ohio.

Elämän Toivo, raittiusseura, Box 538, Weirton, W. Virginia.

Tyyni, raittiusseura, Erie, Pa.

Valo, raittiusseura, Ironwood, Mich.

Yksimielisyyden Aalto, raittiusseura, Marquette, Mich.

Valon Tuote, raittiusseura, 125 Third St. N., Virginia, Minn.

Sovinto, raittiusseura, 202 Mahoning St., Sampo Hall, Hibbing, Minn.

Rauhan Koti, Box 273, Mountain Iron, Minn.

Sivuuttaja, raittiusseura, 616 McAlister Ave., Waukegan, Ill.

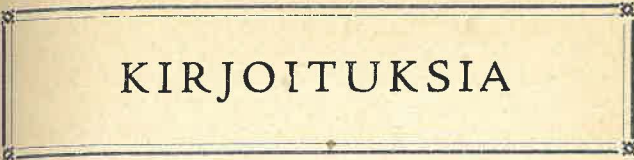
Majakka, raittiusseura, 1021 State St., De Kalb, Illinois.

Siirtola, raittiusseura, %Mr. A. Hayskar, 101 Wells St., Room 602, Chicago, Ill.

---

ANTI-SALOON LIITTO:

Anti-Saloon League of America, Westerville, Ohio.



## KIRJOITUKSIA

ROHKAIKAAAMME TOISIAMME ELÄMÄN TAISTELUS-  
SA TODISTAEN KEHITYKSEN EDISTYMISESTÄ JA  
TOTUUDEN JA OIKEUDEN LOPULLISESTA VOITOSTA.



## Puhdas.

Puhdas onpi virran vesi,  
mikä vuoren viertä vierii.  
Matkallansa saastan pesi.  
Kohti määrää kierii.

Jospa rientäis ihmislapsi  
puhtaana kuin virta vilkas!  
niin ei rauhaa tuskat rapsi —  
vaan ois toivon taivas kirkas.

Puhtahana laine läikkyy,  
kyntää merta rauhatonta.  
Niinkuin kulta tiellään väikkyy.  
Veisaa virttä sanatonta.

Kulje myös sä merta elon,  
niinkuin laine hohtavainen.  
Poista saasta maailman menon,  
niinkuin laine laulavainen.

Puhdasta on lähteen läike,  
niinkuin tähden, joka palaa.  
Revontulten kumma väike  
voittaa yössä sielun salaa.

Jospa sielu palais sille,  
 mi on suurta, taivahaista;  
 puhtahalle, kaunihille,  
 että jäisi synnin saasta.

Jospa kohois ihmisrinta  
 saastan, tuskan tuolle puolen!  
 etsis aina kaunihinta,  
 hautais synnin, maisen huolen.

*Hugo Hillilä.*

## Raittiuskysymys nykyhetkellä.

Raittiuskysymys on elävä kysymys Amerikassa tällä hetkellä. Se on tullut kiistanalaiseksi johtopuolueitten välillä. Nämä puolueet eivät kyllä olisi halunneet tuota pulmallista asiaa ohjelmiinsa, mutta sittenkin se on tavallaan tullut niihin. Demokraattipuolueen presidentinkokelas on nimittäin lausunut julki, ettei hän kannata nykyistä kieltolakia sellaisenaan, vaan tulee toimimaan niin, että se saadaan muutetuksi, jolloin maassa saisi valmistaa ja myydä väkijuomia rajoitetussa määrässä. Republikaanipuolueen presidentinkokelas on taasen ilmoittanut kannattavansa nykyisen kieltolain valvonnan tehostamista. Näin tulee vaalitaistelu tänä syksynä kulkemaan kieltolaki-taistelun merkeissä. Kun tämä tulee luettavaksi Raittius-Kalenterin lukijoille, on vaalitaistelu jo päättynyt, ja toivottavasti kieltolain voitoksi.

Olemme tahallamme käyttäneet tässä raittiuden asemasta kieltolakia. Moni kyllä tahtoi puolustaa raittiustyötä, mutta kieltolaista ei tahtoisitietää mitään. Asian laita on kuitenkin siten, että raittiuskysymyksen käsittely on kehittynyt nykyaikana kysymykseksi kieltolaista. Ja tämä siksi että tieteellinen raittiustyö on saanut todistetuksi että ainoa oikea kanta alkoholijuomiin nähden on kieltää niiden valmistus ja myynti nautintoainei-

na. Raittiustyöllä on tieteellinen pohja, ja se on osoittanut, että väkijuomat ovat turmiollisia ihmiskunnan ruumiilliselle, henkiselle, siveelliselle ja taloudelliselle hyvinvoinnille. Ne ovat sairauden, köyhyyden, huonojen tapojen ja turmeluksen synnyttäjiä.

Valveutunut, herännyt ja eteenpäin pyrkivä ihmiskunta on monissa maissa saanut aikaan kielto-lain. Kielto-lain laadinta on kaikkein selvin todistus sivistyksemme nousemisesta. Sen kautta asettaa yhteiskunta kaikille alamaaisilleen velvoittavan siveellisen säännön heidän yksityistä elämäänsä varten. Se sanoo: ei enää sovi kenellekään, että myrkyjuomilla turmellaan ruumiin terveys ja tuodaan kärsimyksiä perheitten jäsenille ja ylläpidetään raakoja tapoja. Näyttää kyllä siltä, että kaikki eivät ole tuon siveellisyyden vaatimuksen tasolla, mutta tehtävämme on kielto-lain ohella kasvattaa heitä siihen. Vapaan, puhtaan, kristillisen hengen tulee päästä voimaan ihmisten elämässä ja kukistaa ruumiin pyrkimys vallita ihmistä himojen ja alhaisten vaistojen kautta. Kielto-lain kautta on kirjoitettu korkea siveellisen elämän ihanne ihmisten elämän ohjeeksi. Onko aikamme kyllin edistynyt, henkisesti terve toteuttamaan tätä ihannetta, on tällä hetkellä kysymys. Mutta tämän kirjoittaja uskoo, että se on — ainakin hän niin toivoo.

Sekavuutta on kyllä olemassa tällä hetkellä kielto-lakiin nähden, mutta se ei todista koko kansan omantunnon sairaalloisuutta, vaan johtuu se siitä

että entinen väkijuomaliike on kuolettanut oikeuden ja puhtauden tunnon monien tuota ammattia harjoittaneitten ihmisten sydäimestä ja rahan himon sokaisemina he uneksivat vielä noista entisistä "Egyptin lihapadoista". Juuri entiset olutpanimoitten ja tisleerauslaitosten omistajat ovat perustaneet maassamme kymmeniä kielto-lakia vastustavia yhdistyksiä. Ne pitävät huolen siitä, että kielto-lakia arvostellaan, että koetetaan saattaa se epäluulonalaiseksi ja että sitä rikottaisiin. Kun luemme sanomalehdistä arvosteluja kielto-laista, niin on hyvä muistaa, etteivät ne aina aiheudu totuuden rakkaudesta, vaan ovat sairaal-laisen mielen synnyttämiä.

Kun Yhdysvaltain senaatti pani toissa vuonna toimeen tutkimuksen kielto-laista oikeustoimikun-nan alaosaston välityksellä, niin tuli siellä ilmi ih-meellisiä asioita. Monille kielto-lakia vastustavil-le yhdistyksille on tahallisesti annettu harhaan-johtavia nimiä, kuten "Constitutional Liberty League", "Personal Liberty League" j. n. e. Entisten viinapomojen toimesta on perustettu m. m. "National News Bureau" (uutistoimisto), joka lähettää uutisia Amerikan viikkolehdistä ynnä muil-le julkaisuille, jotka ottavat niitä vastaan. Ame-rikan 12,000:sta viikkolehdestä 5,300 on tämän uutistoimiston palveluksessa. Samoin julkaisevat he maksettuina uutisina suurissa päivälehdissä kielto-lakia sortavia artikkeleja.

Kaikesta tästä vastustuksesta huolimatta kielto-laki on mennyt eteenpäin. Se on tuottanut huo-

mattavia parannuksia taloudellisen elämän alalla, se on kohottanut yleistä hyvinvointia ja terveyttä maassamme, se on vähentänyt rikollisuutta ja säästää maallemme yli 6 biljoonaa dollaria vuosittain (Prof. Irving Fisher).

Kieltolaki tulee olemaan pysyväinen. Sen hävittäminen laillista tietä on miltei mahdottomuus. Mutta sen vaikutus voidaan tehdä tehottomaksi järjestelmällisen vastustuksen kautta, varsinkin jos Amerikan kansa ei käytä äänestysoikeuttaan valppaasti ja itsetietoisesti. Tulee siis seurata asioita oikeitten lähteitten avulla. Tulee itse noudattaa raittiutta ja vaikuttaa sen edistämiseksi yleisessä elämässä. Tulee seisoa horjumattomana vakaumuksessaan oikeuden, vapauden, puhtauden ja kristillisen siveellisyyden puolesta.

Abraham Lincoln jo ennusti, että kun raittiusvallankumous on saatu aikaan, se särkee suuremman orjuuden, hävittää julmemman sortajan, kuin oli neekerien orjuus. Se turvaa tarpeitamme, parantaa sairaalloisuuttamme. Se ei saata orpoja köyhyyteen eikä leskiä valittamaan. Ja itse rohtolain pitäjätkin vapautuvat anniskelutoimestaan ja yhtyvät muiden mukana yleiseen ylistyslauun. Näin Abraham Lincoln. Tuo aika on jo koittanut.

Tärkein kysymys Amerikan kansalla tällä hetkellä ei ole suojelustulli eikä elintarpeitten hintain korkeus eikä luonnon rikkauksien suojeleminen, vaan se on kansallinen terveys ja hyvinvointi.

Se on siveellisen elämän suojeleminen ja elinjuuren terveenä säilyttäminen.

“Sentähden rakkaat veljeni, olkaa lujat, järkähtämättömät, aina innokkaat Herran työssä, tietäen, että vaivannäkönne ei ole turha Herrassa” (1 Kor. 15: 58).

Mountain Ironissa, Minn., syyskuulla v. 1928.

*J. Wargelin.*

## Miksi eivät toiveet toteennu?

“Koska olet suostunut Ahasiaan, on Herra särkenyt työsi.” “Älä ole osallinen muiden synneissä!”

Kuningas Josafat oli mitä kunnollisin Juudaan hallitsijoista. “Herra oli Josafatin kanssa, sillä hän vaelsi entisillä, isänsä Davidin teillä eikä etsinyt Baalia, vaan etsi isäinsä Jumalaa ja vaelsi hänen käskyissänsä.” Hän hävitti julkean epäjumalaisuuden Juudasta sekä järjesti maan sisäiset ja ulkonaiset asiat mallikelpoisesti.

Mutta Josafatin onnea ja menestystä häiritivät usein hänen ajattelemattomat valtiolliset liittonsa jumalattomien kanssa. Niinpä hän kerran vierailumatkallaan Samariassa kietoutui nuorena ja kokemattomana sotaliittoon kuningas Aahabin kanssa syyrialaisia vastaan. Sotaretki epäonnistui. Aahab sai surmansa. Josafat pääsi Jumalan armollisella avulla palaamaan. Kun hän saapui Jerusalemiin, meni näkijä Jehu Hananin poika häntä vastaan ja sanoi: “Pitääkö sinun jumalatonta auttaman ja rakastaman niitä, jotka vihaavat Herraa? Sentähden on Herran viha sinun päälläsi.”

Päästyään rauhaan vihollisistaan hän joutui uudestaan tekemisiin jumalattoman Aahab suvun kanssa. Hänen vanhin poikansa Joram otti puolisokseen Aahabin ja Isabellan tyttären, ylpeän ja

kavalan Atalian, joka myöhemmin verisen vallankumouksen kautta tuli hallitsijaksikin. “Senjälkeen yhdistyi Josafat, Juudan kuningas, liittoon Ahasian, Israelin kuninkaan, kanssa, joka oli jumalaton menoissansa. Ja hän suostui hänen kanssaan haaksia tekemään lähteäkseen Tarsikseen. Ja he tekivät haaksia Etsion Geberissä. Mutta Elieser, Dodavan poika, Maresasta ennusti Josafatia vastaan ja sanoi: “Koska olet yhdistynyt Ahasian kanssa, on Herra tyhjäksi tehnyt sinun työsi.” Ja haahdet särkyivät, eivätkä he saataneet lähteä Tarsikseen. (2 Aik. 20: 35—37).

Tästä opimme sen, että suostuminen ja yhdistyminen jumalattomien hankkeisiin ja yrityksiin tuottaa lopultakin onnettomuuden. Sen toteaa sekä historia että elämän kokemukset. Ensi aluksi näyttävät usein sellaiset hankkeet ja yritykset, joissa ei totuutta noudateta, menestyvän. Mutta lyhyet ovat valheen jäljet. “Jumalattoman vangitsevat hänen omat rikoksensa ja hän köytetään omien syntiensä siteillä.”

Siksipä onkin otettava vaarin Jumalan varoituksista: “Älä ole osallinen muiden synneissä!” — “Joka äkisti rikastua pyytää, ei se jää rankaisematta.” — “Tavarain kokoominen valheen kielellä on kuolemaa hakevien haihtuva sumu.”

Kaikkina aikoina ovat ovelat Ahasian kaltaiset jumalattomat henkilöt koettaneet huokutella herkäuskoisia ihmisiä huonoon seuraansa ja yrityksiinsä. Niinpä meidän aikana esim. “helpon voiton toivo” on johtanut monet vaaralliseen keinot-

teluun, rikoksiin ja lankeemuksiin. Niinkuin hurskaan Josafatin varat ja toiveet murskaantuvat hänen liiketoverinsa jumalattomuuden tähden, niin myöskin on yhä tapahtuva, jos ei totuutta ja hyvää omaatuntoa aina seurata. Ei jumalaton puoliso, eivät huonot liiketoverit, eivätkä väärät periaatteet tai menettelytavat voi kenellekään pysyvää onnea tuoda.

Paljon on jokaisessa ihmisessä heikkouksia ja paha, joita vastaan hänen on taisteltava "totuuden sanalla, Jumalan voimalla ja vanhurskauden sota-aseilla". Mutta kun ehdoin tahdoin suostuu ja liittoutuu vääryyden tekijään, niin saa kokea profeetan lauseen totuuden: "Koska olet yhdistynyt Ahasian kanssa, on Herra tyhjäksi tehnyt sinun työsi".

Kuinka moni neitonen onkaan laskenut mielikuvituksensa kultahaahdet onnea etsimään. Tavattuaan jonkun, joka hetkeksi on häntä ihastuttanut, hän on tunnelmiensa vallassa liiton tehnyt hänen kanssaan. Mutta mies onkin ollut väkijuomien käyttäjä. Ehkä hän lausui: minä rupean raittiiksi, jos minä vain sinut saan. Tuli hääpäivä. Mutta jonkin ajan perästä oli mies taas juovuksissa. Kultahaadet särkyivät ja onni murskaantui.

Usein hurskasmielinen nuorukainen, joka on saanut hyvän kasvatuksen, joutuu nuoruutensa ajattelemattomuudessa toveriksi ja ystäväksi toisten nuorten kanssa, jotka väkijuomia käyttävät. Yksi kerta on ikäänkuin ei yhtään kertaa. Pidä

määräsi itse, eihän sinun tarvitse juomariksi ruveta, ihminen voi, mitä hän tahtoo! — Tällaisia puheita kaikuu uudessa ystäväliitossa. Ja seurausena on, että nuoruuden kauniit haahdet, jotka lähtivät onnen kultaa hakemaan, joutuivatkin haaksirikkoon. Elimistö myrkyttyi alkoholin kautta. Tahdonvoima lannistui; synti sai vallan. Ajallinen ja iäinen onni tuhoontuivat. "Juomarit eivät saa periä Jumalan valtakuntaa" (1 Kor. 6: 10).

On olemassa paljon kaikenlaisia syntejä, joita on kartettava. Mutta väkijuomien erityinen vaarallisuus on siinä, että ne aivan huomaamatta aukovat ovet kaikille synneille. Siksi kuuluu varoitus: "Älkää juopuko viinistä, josta paha meno tulee, vaan olkaa täytetyt Pyhällä Hengellä" (Ef. 5: 18). "Älä katsele viiniä, kuinka se punoittaa, kuinka se maljassa vilkkuu, herkästi alas valuu! Sen loppu on, että se puree kuin käärme ja pistää kuin kyykäärme" (San. 23: 31, 32). "Poikani, jos syntiset sinua houkuttelevat, älä suostu!" (San. 1: 10).

Rakas siirtolaisystäväni! Älä suostu, äläkä liity mihinkään jumalattomaan Ahasiaan, etteivät toiveittesi kultahaahdet rikkuisi eikä elämäntyösi särkyisi. Jos olet joutunut synnin ja epäuskon valtaan, niin muuta mielesi ja usko evankeliumi! Jeesus sanoo: "Joka minun tyköni tulee, sitä minä en heitä ulos. Ja apost. Johannes todistaa: "Joka syntiä tekee, hän on perkeleestä, sillä perkele on tehnyt syntiä alusta asti. Sitä varten Jumalan

Poika ilmestyi, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot.” “Meillä on lunastus Jeesuksen veren kautta nimittäin syntein anteeksi antamus.” “Herrassa on meillä vanhurskaus ja väkevyys.”

“Älkää antautuko kantamaan vierasta iestä yhdessä uskottomien kanssa; sillä mitä yhteistä on vanhurskaudella ja vääryydellä? Tai mitä yhteyttä on valolla ja pimeällä?” (2 Kor. 6: 14).

Rakkahin tervehdyksin.

Laihialla, elok. 12 p. 1928.

*Frans Kärki.*

## Menneitä muistellessa.

On keväinen sunnuntai 12 p. toukokuuta lähes kolmekymmentäneljä vuotta sitten. Ihanana loistaa aurinko. Tuuli vieno henkäilee. Puiston puut ovat hiirenkorvalla. Majesteetillisena lepää Eriejärvi. Kaukana ulapalla hienon hieno auer.

On “Kilpi” r.-seuran perustamispäivä. Laskeetaan kulmakivi Conneautin suomalaisten henkisten rientojen kivijalkaan. 33 nuorta voimakasta elämänhaluista kansansa parasta katsovaa miestä kirjoittaa nimensä raittiuslupauksen alle. Koruton ja lyhyt, mutta selvää ja syvää kieltä puhuu tuo ensimmäinen pöytäkirja. On alkanut taistelu ja työ hengen viljavainioilla.

Omituiset tunteet täyttävät mieleni, kun katselelen kansani aikaista historiaa “Kilven” kantakirjoista. — Niin, monen moni nuorukainen jätti silloin ihanan isänmaansa. Sinne kotisaloon mökkiin jäivät isä ja äiti. Pamppailevin sydämin seuraa varsinkin äiti ajatusten siivillä lapsensa polkuja. — Poika kirjoittaa nimensä raittiuslupauksen alle “Kilven” kirjaan. — Kilvan kiitävät hyvät henget Suomen saloille. Kuiskaavat suloisen sanoman lapsensa puolesta rukoilevan äidin korvaan. Ja katso, kaksi kaunista ilon kyynelhelmeä vierii surun ja murheen kyynelten uurtamille äidin poskille. — Mutta historia jatkuu. — Katse,



**Kilven virkakuunta**

Vasemmalta seis. K. Näykkki (palvelija), H. Lintala (varap.-joht.), K. Kujala (välittäjä). Vasemmalta istum. U. Kitinoja (rahaastonhoit.), J. Näykkki (puheenj.), H. Jussila (kirjuri)

joka joskus ennen niin viattomasti hymyili äidille, katsoo myrkkymaljaan, käsi, joka ennen niin somasti hypisteli äidin rinnoilla ja kaulalla, tarttuu pikariin. — Oi, Jumalani, Jumalani! Poikaniko? Se on hätäisen äidin huokaus, joka sielunsa silmillä seuraa lastensa polkuja. — Kirjoitetaan historian toinen lehti. “Raittiuslupauksensa rikkoena erotettiin seurasta . . . .”

Yhtäaikaa mies ja vaimo ovat kirjoittaneet nimensä “Kilven” kirjaan. Vaimo vankkana seisoo, silloin kun väkevämpi sortuu, yhtyy, rikkoo, yhtyy uudelleen, rikkoo. “Henki tosin on altis, mutta liha on heikko”.

On tosin monta sellaistaakin, jotka ovat huoneensa kalliolle rakentaneet. Ovat katkeamatta seurassa olleet yli neljännesvuosisadan. Kiitos ja kunnia teille. Tunnette työstänne suurta sisäistä tyydytystä. Jollette ennen, niin ainakin silloin, kun elämän ehtoo saapuu, kun kuoleman kylmä käsi lähelle käy ja eletty elämä filmikuvain tavoin sielun silmien ohitse kulkee.

Ainoastaan kolme perustavaa jäsentä on enää paikkakunnalla: Isak Lemponen, John Holkko ja Alfred Mäki. Toiset muuttolinnun tavoin pois-lentäneet. Usean hautakummun nurmi peittää. Rauha teille, jotka nurmen alla nukutte! Nuoremman sukupolven kiitos teille, jotka vielä elossa olette. Aloitte ajoissa kyntää vakoa hengen vai-niolle. Ja kun joskus Conneautin suomalaisten historiaa kirjoitetaan, se silloin kiitollisuudella mainitaan.





Maailman parasta väkeä  
"Kilven" uhrilehdossa syyskuussa 1928.

Silloin kun Conneautissa ei vielä kirkkoa ollut, niin Kilven suojissa silloin Jumalan sanaakin saarnattiin. Hartaat rukoukset kohti korkeutta kohotettiin.

Moni on näissä suojissa avioliiton armaiseen satamaan purjehtinut. Monta myös kalman kalmistoon kannettu. Aina ja kaikissa kohtalon koetuksissa on "Kilpi" ojentanut auttavan kätensä. On ollut iloa ja riemua, jos surua ja murhettakin.

Ja siksi onkin Kilpi kansansa suosima, joka sitä hellien on käsillään kantanut.

Eikä saakaan koskaan lahota lehdikön keskellä seisova uljas talo. Tuonnempana kiviseinä sen ympärille muurattakoon ja kuparikatto päälle pantakoon, ettei sinä ilmaisna ikänä, kuuna kullan valkeana unhoon vaipuisi näillä mailla Kalevan kansan aikaiset ahertelut, vaan että tämä talo vielä vuosisatain päästä todistaisi maailmalle kaukaisesta pohjolasta, kansasta Kalevan ja sen henkisestä ja ruumiillisesta työtarmosta.

Conneaut, O., syyskuulla 1928.

*Victor.*

## Meillekö kuuluvaa?

Vuosia on vierähtänyt siitä ajasta, jolloin nuori vanki lausui minulle vartijan länsöollessa että saisimme antaa hänelle selkään, jos hän vielä tulee tuon vankilan asukkaaksi. Sanoiko hän sen vakavissaan, en tiedä. Se ainakin on varma, että vankiloissakin tehdään hyviä päätöksiä. Tosiasia on myös se, ettei niitä useinkaan kyetä pitämään. Mainitsemani henkilö palasi samaan laitokseen verraten lyhyen ajan kuluttua. Muistutimme häntä antamastaan lupauksesta. Selkäsaunaa hän ei kumminkaan meiltä saanut eikä liene sitä halunnutkaan.

Mikä lienee hänet saattanut tuolle tielle? Oliko hän saanut huonoja vaikutuksia kodistaan vai oliko ollut sitä ilman, ala-arvoinen toveriseurako oli johtanut hänet turmioon vai väkijuomatko olivat hänet kietoneet pauloihinsa? Syitä en ruvennut utelemaan. Sitä vastoin on selvä, että vakavien hairahdusten jälkeen on paljon vaikeampi säilyä uusilta samanlaisilta siitäkkin syystä, että ihmiset suhtautuvat yleensä kylmän välinpitämättömästi, ynseästi ja halveksien rikoksien polulle joutuneisiin, mikä ei suinkaan ole omiaan kasvattamaan heissä pyrkimystä parempaan.

Myönnämme jokainen, miten tavattoman suuri arvo on hyvällä kodilla lasten ja nuorten suojeli-

jana ja kehittäjänä. Jos he tottuvat pitämään sitä pyhänä ja kunniaassa, niin he ovat saaneet itselleen runsaan perinnön. He kunnioittavat vanhempiaan näiden osoittaman rakkauden vuoksi, joka on kehittänyt heistä kunnan ihmisiä. He voivat olla kiitollisia, ettei heitä ole kasvatettu toimettomuuteen, vaan että heille on annettu selkärangaa ja lujuutta kehittävää ja elävään elämään kiinnittävää työtä. Jos koti on kyennyt tarjoamaan viihtyisää lepoa ja puhdasta iloa, niin huvittelun maailman viekointelu ei ole ollut läheskään yhtä voimakas ja siten ovat monet turman alkujouret estyneet maaperää saamasta.

Mutta ympäristön, seurapiirin ja ajan hengen vaikutuksille ovat kaikki alttiita ja ne painavat leimansa jokaiseen, toisiin tuntuvammin, toisiin kevyemmin. Hyväkään koti ei siis voi olla yksilön kehityksen ainoana tekijänä. Voimme esittää pätevän todistuksen ympäristön vaikutuksesta. Kerrotaan, että Lontoon erään köyhälistöseudun asukkaat siirrettiin parempiin olosuhteisiin mallikelpoiseen työläiskaupunkiin, jossa heille annettiin hyvät kodit, oma puutarha ja vakinaista työtä. Seurauksena oli, että heidän paheellisen ja rikoksellisen elämänsä sijaan tuli inhimillisesti arvokkaampi. Heistä tuli hyviä ihmisiä.

Nykyjään pidetään selvänä, että yhteiskunnallisilla oloilla on varsin ratkaiseva merkitys nuorten kehitykseen. Jos vanhemmat joutuvat olemaan ansiotöissä kodin ulkopuolella ja lapset saavat kuljeskella joutilaina, niin he osallistuvat hel-

posti huonoon seuraan. Useissa tapauksissa myös isä- tai äitipuolen saaminen vaikuttaa turmelevaltisesti, samoin kuin se, että monta kertaa elatushuolet jäävät yksinomaan äitien kannettavaksi. Vielä suurempi vaikutus on siveellisillä tekijöillä. Varsin yleistä on väkijuomien käyttämisen aiheuttama pahennus. Niinikään käsitämme aivan hyvin, mitä aiheuttaa kodissa ja naapureissa vallitseva epäsiveellisyys, miten se hävittää nuorista kaikki oikeus- ja siveyskäsitteet. Perinnöllisiä taipumuksia ei myöskään saa jättää huomioonottamattä. Sellaisia ovat siveellisen arvostelukyvyn puute, henkinen kykenemättömyys, sielullinen sairaalloisuus, jotka vaikuttavat sitä huomattavammin, mitä kauemman aikaa ne ovat suvussa olleet. Nuorissa itsessään on kehityskautenaan sellaisia ominaisuuksia kuin uteliaisuus, toiminta- ja seikkailuhalu, itsensähallitsemisen puute, joukkohen- gen vaikutuksille alttiiksi joutuminen, jotka saattavat johtaa heidän kehityksensä väärään suuntaan, ellei sitä ymmärretä ajoissa taidokkaasti ohjata. Näyttääpä siltä, että kodin ulkopuolella on nykyään entistä enemmän ja voimakkaampia viettelyksiä.

Kun otamme kaikki tällaiset seikat huomioon, niin ymmärrämme, miten tärkeä on keksiä keinoja ja löytää toimenpiteitä nuorten turvaamiseksi. Tähän on eri sivistysmaissa kiinnitetty paljon huomiota, kuten m. m. tulee näkyviin niiden lainlaadinnassa, johon viime aikoina on tehty kauas- tähtäviä uudistuksia. Emme halua kuitenkaan

ruveta selostamaan näiden lasten ja nuorten suo- jelemiseksi aikaansaattua lainlaadintaa emmekä sitä kehitystä, jonka alaisena se on ollut. Voimme vain todeta, että tällainen työskentely heidän var- jelemisekseen on osoittautunut erittäin tehokkaaksi ehkäisemään rikollisuutta ja johtamaan yhteis- kunnan kehitystä terveeseen suuntaan. Silloin edellytetään kuitenkin, että viranomaisissa ja muissa kansalaisissa on valpasta yhteiskunnallis- ta vastuuntunnetta ja toimintaa. Valitettavasti ei työn suurta kantavuutta vielä käsitetä niin yleis- tisesti, kuin pitäisi.

Tajuammeko me sen? Kuuluuko se meillekin?

K. A.

## Muistatko—?

Muistatko sinä entinen raittiusseuralainen aika- ja neljännesvuosisadan takaisia, jolloin olit iältäs vielä nuori ja ihanteiltasi innoittunut ja sytyttävä—?

Muistatko, miten kutsuvasti vilkutti valo raittiushaalain ikkunoista lauantai-illoin ja miten keveä oli jalan nousu, kun viikon huolista, töistä ja rasituksista sinne riennettiin, raittiusseuran iltaisiin—?

Muistatko, miten sitten iltamaohjelma vaihteli torvisoitoin, kuorolauluin, voimisteluseuran reippaiden esityksien lomassa, miten seuranäytelmät, kuvaemat y. m. joukkoesitykset juhlistivat illanviettoja, joissa esityksissä itsekin joukossa loistit—?

Muistatko vielä niitä harjoitusiltoja siellä raittiushaalissa, jossa vuoroin soittokunnat, laulukourot, voimistelijat ja näytelmäseurat työskentelivät; siten kulutti sen ajan nuoriso lomahetkiään raskaiden päivätöiden päätyttyä—?

Muistatko vielä niitä raittiuskokouksia sunnuntai-iltoina? Muistatko, miten vakavassa mielessä Jumalaa rukoillen kokous alotettiin ja lopetettiin, miten keskusteltiin sairastavasta toverista ja miten päätettiin hänestä huolehtia, miten viinanvaltoihin horjahtanutta ystävää opastettiin pysy-

mään jälleen “tiellä” lupauksensa uusittuaan, miten päätettiin panna toimeen iltamat haalin rakensurahaston kartuttamiseksi tai kovaosaisen toverin puutteen lieventämiseksi tai agitatsionirahastoon tai minkä muun hyvää tarkoittavan yrityksen avustamiseksi, miten valittiin komitea asiaa toteuttamaan ja sinäkin valittiin siihen yhdeksi, miten sitten puuhasitte, huolehditte ja teitte työtä, sen iltaman kaikinpuoliseksi menestymiseksi—?

Muistatko, miten usein koti-ikävä painoi mielen alakuloiseksi ensi aikoina tänne siirryttyäsi? Jäi niin paljon pauhaavien aaltojen toiselle puolelle. Tuntuipa ensin siltä, että jäi kokonaan sydän ja sielu sinne ikuisesti. Ei tahtonut jaksaa mitenkään sulautua oloihin täällä ja tuntuipa aluksi siltä, ettei jaksaa yrittääkään mukautumista tänne—.

Mutta muistatko, miten kuitenkin tulit sinne raittiushaalille lähteneeksi, aivan vain tarkoituksesta, ajattelematta? Siitä se sitten sai alkunsa se raittiushaalilla kulku ja sinne sitä pian pikaista sulautui, unohtui toisten joukkoon ja niin sen työn siellä tuli omakseen omaksuneeksi aivan huomamattaan—.

Muistatko, miten siellä häitäkin vietettiin — raittiita häitä? Se oli ylevää ilonpitoa—.

Siten aherteli kansamme siirtolaispolvi silloin, kuin sen yhteistoiminnan harrastuksille oli saatu pohja lasketuksi “Näissä ou’oissa oloissa; veräjillä vierahilla”.

Mutta nyt emme me enää ole, kuten silloin, "raittiushulluja".

Me olemme jo "vakaantuneet ja viisastuneet".

Me olemme huomanneet, että olemme "syntiä" tehneet. Me tiedämme nyt, että laulukuorot esittäissään isänmaallisia ja kansallisia lauluja ovat synnin palvelijoita, että näyttelemineen on syntiä ja että voimistelu on syntiä ja että entiset harrastuksemme ovat olleet "pahasta".

Joo, me olemme tehneet koko kääntein.

Emme ohjaa lapsiammekaan omia jälkiämme kulkemaan — emmehän toki. Eikä meillä olekaan enää raittiushaaleja iltamineen, jonne lapsemme ja nuoremme rientäisivät "pahaa" harjoittamaan. Mutta meillä sensijaan on automobiilit, joilla he pääsevät ulos, vaikkapa metsähaalitanseihin.

Eikä heidän tarvitse nähdä vaivaa laulu- eikä näytelmäharjoituksissa, sillä he sitä saavat kymppisentillä "liikkuvissa".

Ja urheilu on nykyään ammatti-ala, jota saa "nähdä" pikkumaksusta. Me elämme käytännöllisyyden aikakautta, jolloin kaikki entisyys on muuttunut museokapitukseksi.

Mutta sinulta, joka nykyisen aurinkoisen aikasi hohtoisessa hehkussa olet unhoittanut sen, mitä raittiustyö ja sen ympärille kiteytynyt seuraelmä sinulle tarjosi silloin, kun ystävästäsi, omaisistasi ja isänmaastasi erotettuna yksinäisyyden ja orpouden tunne pusersi vedet silmäkulmaan, kysyn: — Muistatko—?

*Hilma Hamina.*

## Kellot.

Miss' ajanmeren kuohut käy hyrskien pois,  
on kuulas sädetorni, kuin kristallinen ois.  
Alas juuriansa tunkee päin syvyyksiä tää,  
joit' aavistus ei arvaa, ei mikään, mikään silmä  
nä.

Ylös muurinsa nostaa se tähtitaivoon päin  
pois loitos yli taivasten tähdettömäin,  
yli kaikkein avaruutten se kupunsa loi,  
ja — aatostasi huimaa: sen huippuun ei se liittää  
voi.

Kaks kelloa kaaress' on uljaan kuvun tuon —  
valon aamukoissa toisen loi hehku sädevuon,  
ja tuulahdus aatteen se heilumaan saa tän,  
sen kultakieli hiljaa soi tahtiin maailman sykin-  
nän.

Se soittavi niin hiljaa ja kehoittaen,  
alas piiristä piiriin soi värjyin ääni sen,  
ja haipuu sävel puhdas, kun saavutti se maan,  
jo kaihoon jaloin sieluin ja iltaruskon purppuraan.

Se unelmoimaan suurta sua kehottavi oi,  
 ja taistoon ihanteista sen vakaa ääni soi,  
 ja kun hehkuun laskee päivä, jo mielehes se taas  
 tuo loitot totuusmaailmat ja aavistetut kauneus-  
 maas.

Se soi ikävöiden, ett' aika sarastais,  
 kun vihkiä maan kansat se veljesliittoon sais,  
 kun tuskat saavat lohdun, ja viihtyy surut syyn,  
 ja raskaat päät ne lepoon jo painuu rintaan lem-  
 mittyyn!

Se soi ikävöiden, ett' aika tuo jo ois,  
 kun kansain vapauslauluun jo yhtyä se vois,  
 yli maailman soittaa viestin tuon autuahan:  
 Kas, taivas tuli maahan! Löys ihmiskunta Ju-  
 malan!

Taas toisen valinkaavaan se hyytänsä loi  
 ikisyntyys, jota kaaos yön pimennosta toi.  
 Sen raskas kiel' ei liiku — vait, mykkä se on vain,  
 ja kupu sen kuin holvi on öisten terhentaivahain.

Mut parvekkeella tornin yösynkkä peikko on,  
 hän jäykkä on kuin patsas ja liikkumaton,  
 vait kellon nuoraa kourii ja katsoo uhkapäin  
 ajan aallokkomerta, mi alla hyökyy hyrskähtäin.

Se velloo väliin väikkyin, ei väliin päivää näy,  
 mut aavain koko piiri jos yöhön kerran käy,  
 ja tyrskyyihin murtuu jo viime laine noin,  
 mi tietäjätä tuuti ja unelmat toi aamukoin,

jos ihmiskuntaa painaa ikisyntä hädän yö,  
 jos vapauslaulun kultaan ja leipään se myö,  
 jos jäähtyy sydän nuori ja tuskattomaks jää,  
 hyvän ihanteet jo kaikki kun maailmasta häi-  
 väähtää,

niin silloin tarttuu lujaan hän kellon nuoraan  
 vaan,  
 ja hän hurjasti, peikko, käy soittlemaan,  
 ja öinen kello kauhea jo heilahtelee,  
 ja jo järkkyy koko maailma ja juurtaan myöten  
 raukenee.

*Viktor Rydberg.*

## S. K. R. Veljeysseuran esimiehen vuosikertomus

yhdistyksen 41:lle vuosikokoukselle Cloquetissa, Minn.,  
kesäk. 18—20 p. 1928.

Arvoisat Edustajat!

Käskey soipi minulle vuosikertomuksen antamiseen. Helppohan se olisikin tehdä, kun siihen olisi riittävästi kunnollisia aineksia. Toisinaan tuntuu, näin toimintamme heikkoa ollessa, siltä, että olisi parempi kuin vuosikertomuksen laatimista ei olisikaan. Aineksien vähyys aina rakentaessa tahtoo pilata koko rakennuksen. Saadaksemme aikaan kunnollista — rakennettakoonpa sitten mitä tahansa — tulee olla riittävä varasto hyvää ainetta. Tämänpä johdosta en tämän vuosikertomuksenikaan yksitoikkoisuutta ota yksinomaan omalle kontolleni: Annan hyvällä omallatunnolla siitä osan rahtiusjärjestöllemme, se kun toiminnallaan on aiheuttanut, että mahdollisuuksia paremman laatimiseen ei ole. Toimettomuutemme on tähän syynä. Tyytykää siis vain rauhallisesti tähän heikkoon esitykseen.

Herttainen muisto on vieläkin mielessäni siitä lämpimästä vuosikokouksesta, joka pidettiin viime kesänä Evelethissä, Minn. Niistä monista vuosikokouksista, joissa olen ollut, oli tuo kokous herttaisain. Tunnenkin, että ken osaa oli ottamassa sa-

nottuun kokoukseen, on ollut rauhallinen ja lämminhenkinen toiminnoillemme. Tämä tavallaan todistaa, että olisi tarpeellista ollut aina suurempi osanotto kokouksiimme, innostaaksemme itseämme. Vähäinen osanotto voipi herättää innostus-



Esa Torkko.

ta vain harvoissa. Tästä johtuu vaarallinen leväperäisyys työssämme ja seurauksena on aineksien vähyys tällaisten katsauksien tekemiseenkin. Voimmekohan odottaa ja toivoa nousua parempaan tässä kysymyksessä? Vastauksen antamisen

kysymykseeni pyydän jättää sinulle, kuulijani, yksilönä, ja kauttasi suuremmille joukoille, vieläpä tärkeänä kysymyksenä jo tälle vuosikokouksellemme.

Toivorikkain mielin kokoontui vastavalittu johtokunta heti vuosikokouksen loputtua Evelethissä järjestelemään kiireellisimpiä tehtäviä työtämme varten. Olihan meidän toivorikasta mieltämme kannustamassa vasta olleen vuosikokouksemme innostus, rahallinen tilakin kun osoitti ainoastaan \$175.00 velkataakkaa, siinä ollen kaksi maksamattonta hautausapuakin. Raittiuskalenterin ulosantamisesta johtuvat valmistelut olivat tässä kokouksessa tärkeänä tehtävänä. Päätimme kuulustella ennakkotilauksia raittiusseuroilta voidaksemme niitten johdolla päättää painoksen suuruuden. Tämän kuulustelumme ovat ottaneet huomionsa vain muutamat seuroistamme. Se ei antanut meille pohjaa minkäänlaiselle laskemiselle. Painoksen suuruuden sittemmin määräsi kirjurimme, sitten kun oli saanut käsikirjoitukset painoon. Painos oli 1,200 kpl. Edellisten vuosien menekin perusteella oli kirjurimme arvioinut sen suuruuden ja kutakuinkin lähelle osui painos, sillä toimitossamme on jälellä viitisenkymmentä kappaletta. Toimitustyön suoritti kirjurimme Heikki Karhu, saaden siitä korvaukseksi \$75.00. Painotyön suoritti Suom. Lut. Kustannusliike Hancockissa, Mich., ollen hinnaltaan halvin tarjouksen tekijä. Painokustannus oli \$530.00, siihen lisäksi Kalenteri valmistui sopimuksen mukaisesti mar-

raskuun puolivälissä, siis hyvissä ajoissa. Se on saanut yleensä kiitettävän tunnustuksen toimituksen, sisällön ja painotyön puolesta. Vähäisenä palkkiona, tunnustuksena asian harrastuksesta, on johtokuntamme lähettänyt \$5.00 Mikko Mikkolalle Laihialle, Suomeen, hän kun niin runsaasti muisti kalenteriamme kirjoituksilla. Tänä vuonna onnistuttiin aineellisestikin kalenterin kustan-



Maria Abramson.

tamisessa niin hyvin, että se on voittotilillä. Voittoa saatiin useita kymmeniä dollareita, joitten tarkempi luku selviää tilikertomuksesta, mikä esitetään myöhemmin.

Toinen kokous johtokunnallemme oli Duluthissa sihteerimme asunnolla elokuun 7 p. Mieleemme ei ollut masentuneena siinäkään kokouksessa. Oli-



han taloudellinen kantammekin tyydyttävällä kannalla. Ainoastaan yksi hautausapu oli maksamatta ja rahaa kassassa yksi sentti.

Kolmas johtokuntamme kokous pidettiin Mountain Ironissa johtokuntamme jäsenen Matti Viitalan kotona joulukuun 18 p. Tämän kokouksen aloimme masentunein mielin, sillä nähtävänämme oli maksamattomana kuusi kuolintodistusta ja rahaa oli kassassa ainoastaan \$45.00. Lisäksi oli maksamattomia laskuja koko paljon. Muuta emme voineet kuin sen, että päätimme kiertokirjeen avulla tiedottaa yhdistyksemme jäsenille avoimesti asiain todellisen tilan, toivoen tämän herättävän seuroissamme harrastusta jollakin tavoin huojentamaan johtokunnan kiristyvää asemaa. Tämähän vetoamus ei tuottanut toivottuja tuloksia.

Sen johdosta, mitä allekirjoittaneen ja kirjurimme kirjevaihdosta voin päätellä, kutsuin johtokuntamme Minnesotassa olevat jäsenet neljänteen kokoukseen Mountain Ironiin, samalla kun siellä pidettiin Minnesotan Raittiusliiton puolivuosiokousta, johon johtokuntamme taholta oli valittu kaksi edustajaa. Kokous oli maaliskuun 11 p. ja aloimme sen masentunein mielin, hätäntyneinä. Kirjurimme ilmoituksen mukaan oli 9 kuolintodistusta maksamatta, ja kaksi sanomalehti uutisten mukaan oli pian lisäksi käsissämme, joten kaikkiaan 11 kuolintodistusta oli pian velkatilillämme. Muutamien seurojen taholla jo hätäiltiin noitten maksamattomuuden takia. Varoja oli meillä vain jokunen dollari. Tilanne oli tuonut esiin meille

tärkeän ja raskaan kysymyksen. Monipuolisen harkinnan tuloksena pääsimme yksimielisyyteen siitä, niin vastenmieliseltä kuin se jokaiselle johtokuntamme jäsenelle tuntuikin, että parhain keino on pakollinen ylimääräinen verotus, johon



Alfred Keturi.

sääntömme antavat luvan. Veron suuruus asetettiin \$1.00 jokaista jäsentä kohden. Vero määrätettiin maksettavaksi niin, että se on toimistossamme toukokuun 1 päivään mennessä tänä vuonna. Tätä tekoamme arvostellessanne pyydän teidän

ottamaan huomioon, että jäsentemme vähentyessä ja sen ikärajan noustessa lähelle kuolinikää, ei tähänastinen tavallinen verotuksemme ole riittävä, siinä muodossa kun se on meillä tällä hetkellä. Tätä asiaa tulee meidän harkita järjestyksessä ja liikekantaan silmälläpitäen jo tässä kokouksessa. Johtokunnan puolelta, jossa asian todellisuus on tunnettua, tullaan esitykset tekemään tälle vuosikokoukselle. Ja tämä esitys on ollut jo julkaistunakin sanomalehdissämme.

Viides johtokuntamme kokous pidettiin Duluthissa kirjurimme Heikki Karhun asunnolla huhtik. 15 p. Asioitten meno katsottuna rahalliseen tilanteeseen näytti valoisammalta. Suunniteltiin vuosikokouksen ohjelmaa ja mieli tuntui toivorikkaalta vuosikokouksemme lähestyessä. Tätä toivojen rikkautta ei kuitenkaan kestänyt kauan. Jo seuraavana päivänä sai kirjurimme Detroitista kirjeen, jossa Rajan Vartija raittiusseuran puolelta kieltäydettiin ottamasta vastaan vuosikokousta. Kirjurimme tiedotti tästä heti toisille johtokuntamme jäsenille ja laati vastauksen mainitulle seuralle. Epävarmojen selostuksien perusteella ovat todelliset syyt kieltäytymiseen minulle tuntemattomat. Vuosikokouksemme aika oli jo lähellä. Kiireesti oli siis toimittava uuden kokouspaikan hankkimiseksi. Kirjoitin kirjurille ja käskin häntä menemään Cloquettiin "Ilmarinen" raittiusseuran jäsenten luokse kuulostelemaan, suostuvatko he kokouksemme vastaanottamaan. Tuloksena hänen käynnistään on se, että

nyt olemme täällä. Kiitos tästä paikallisen "Ilmarinen" raittiusseuran jäsenille!

Kuudes kokous pidettiin täällä Cloquetissa. Sen toiminnasta saatte selon pian luettavasta pöytäkirjasta.

Siirtykäämme vielä tekemään lyhyitä katsauksia toiminnastamme. Niitten ohella mielihyvin



**Minnie Perttula-Mäki.**

haluan mainita, että vanha raittiusveteraani, kunnan mies, Matti Haapala Virginiaasta, itsenäisen Valon Tuote raittiusseuran jäsen, on taaskin yrittänyt kalenterimme hyväksi saada kannatusta parhaiten kuin yksikään toinen raittiusveljistäme. Yhdistykseemme kuuluvista seuroista on suurinta aineellista apua antanut Valon Lähde raittiusseura Evelethissä, Minn. Raittiusviikkoam-

me vietettiin taaskin helmikuun 19 ja 26 päivien välisellä viikolla. Viikkomme vietosta huomautettiin toimistostamme jo ajoissa kaikille niille raittiusjärjestöille, joitten osoitteet olivat tiedossamme. Myöskin seurakuntien papistolle lähetettiin kirjelmä. Tuloksena oli, että ainoastaan 8 raittiusseuraa ja kolme seurakuntain pappia ottivat kehoituksemme huomioon. Aineellisena tuloksena tuli puhujakassamme \$79.30. Tämän lisäksi mainittakoon Valon Lähde raittiusseuran toiminta Evelethissä, joka viikon tuloksena lahjoitti hautauskassamme \$50.00. Kokonaistulos aineellisesti oli siis \$129.30 raittiusviikolta. Seurakuntiemme pastoreista, tietämämme mukaan, useimmat puhuivat kirkoissaan ja muissa tilaisuuksissa raittiudesta, mutta aineellista tulosta ei toimistoomme ole saapunut muualta kuin pastorien D. J. Elmin, Matti Pesosen ja Vihtori Kuusiston järjestämistä tilaisuuksista.

Mrs. Minnie Perttula-Mäki alotti kierroksensa matkapuhujanamme Michiganissa lokakuun 16 p. 1927 ja lopetti sen Marquettessa saman kuun 31 p. Matkansa lopettamiseen puhujamme sanoi olleen syynä kuulijain vähälukuisuuden ja puhumattilaisuuksien aineellisen kannatuksen vähyden. Ehkä tähän huonoon tulokseen oli jonkin verran vaikuttimena myöskin matkalle liian aikainen vuodenaika kuin myöskin ajan lyhydestä johutuva huono ilmoitus alkumatalla. Lähtiessä oli puhujan matka-aikomuksena se ulottaa Sault Ste. Marieen, jossa tilaisuudet suunniteltiin järjestää

rajan molemmille puolille, jatkaa täältä matkaa Detroitiin ja sieltä siirtyä Illinoisin liiton alueelle. Puhuja, oltuaan kosketuksissa kirjevaihdon avulla toimistomme kanssa, lopetti kuitenkin matkansa kesken. Aineellisesti voidaan puhujamatkaa pitää onnistuneena, vaikka ei se tuottanut voittoa-kaan, kun ilmoituskulut lopputilissä pois vedettiin.



Hilma Nieminen.

Johtokuntamme jäsen, tohtori John Wargelin on täällä Pohjois-Minnesotassa Minnesotan Raittiusliiton ja yhdistyksemme edustajana käynyt luennoimassa aina silloin, kuin kotoisilta seurakuntatoimiltaan on aikaa saanut. Vieläpä käväsi hän Michiganissakin, Sault Ste. Mariessa ja Newberryssä sikäläisten kutsumana. Minnesotassa piti toht. Wargelin luennoita 9 paikkakunnalla.

Tuloja oli yhteensä näistä tilaisuuksista \$129.27. Palkka ja kyydit pois laskettuna jäi säästöksi \$26.82, josta toinen puoli tuli Minnesotan Raittiusliitolle ja toinen puoli Veljeysseuralle. Kaikissa näissä puhetilaisuuksissa on ollut suuri kuulijakunta. Puhujaan on oltu suuresti tyytyväisiä. Tunnustus näistä matkoista siis tyytyväisyyden ja aineellisen kannatuksen kannalta on ollut mainio. Rohkenemme toivoa aatteellista kasvua samalla mitalla?

Johtokunnan toivomuksena oli päästä yhteistoimintaan puhujan lähettämiseksi myöskin Ohion, Pennsylvanian ja West Virginian Raittiusliiton kanssa sen liiton alueelle viime syksynä. Tässä emme kuitenkaan onnistuneet, sillä ennen meitä liitto oli jo ehtinyt järjestämään oman puhujamatkansa ja puhujakseen valinnut pastori V. Rautasen Warrenista, Ohioista.

Aivan äskettäin on johtokuntamme hyväksynyt laajaperäisen puhujamatkasuunnitelman. Puhujaksi on tarjoutunut pastori S. Ilmonen Los Angelesista, Californiasta. Matka tulisi ulotettavaksi äärimmäiseen Itään saakka ja kestäisi kolmen kuukauden ajan. Minkäänlaisia aineellisia uhrauksia ei seurалlemme tästä koidu. Puhuja kun samalla ajaa Suomalaisen Historiallisen Seuran asioita, on hän lupautunut huolehtimaan myöskin kannatuksen hankkimisesta puhujamatkansa kulujen korvaamiseksi. Tämä pastori Ilmosen tarjous tuli meille ikäänkuin Korkeimman kädestä, aikana, jolloinka muutamat työhömmе väsyneet

veljemme ja sisaremme rupesivat näkemään näkyjä keskellä kirkasta päivää ja soittamaan yhdistyksellemme kuolinkelloja. Uskomme on, että pastori Ilmosen puhujamatkasta on suuri siunaus työllemme kauaksi tuleviin aikoihin.

Yhdistyksemme on taas tänäkin vuonna koettanut varainsa ja kykyjensä mukaan ottaa huomionsa raittiustyön virtauksia amerikalai-



John Wargin.

kin joukossa. Saimme kutsun Maailman Alkoholi-vastaisen Liiton suureen kokoukseen, joka pidettiin Winona Lakella, Illinoisissa, elokuun 17—23 päivinä 1927. Johtokunta katsoi, ettei se voi lähettää edustajaa varojensa vähyyden takia, mutta kuitenkin lähetimme kirjelmän kokoukselle. Tieto, että vuosikokouksemme vietettäisiin Detroitissa, Mich., jonka kirjurimme oli aikoinaan ame-

rikalaisiin piireihin antanut, on amerikalaisissa piireissä herättänyt suurta huomiota. Toimistoomme on tullut sellainen tarjousten tulva että kirjurimme on ollut ihmeissään. Muiden muassa ovat muutamat Detroitin suuret hotellit tarjonneet kokoushuonettakin vapaasti siinä tapauksessa, jos edustajat kokouksen ajaksi tulisivat heille asumaan. Rautatieyhtiöt ovat myöskin tarjonneet palvelustaan äärimmäistä länttä myöten.

Veljeysseuramme on ottanut osaa myöskin Raittiusliittojen vuosikokouksiin edustajainsa kautta. Minnesotan Raittiusliiton vuosikokouksessa oli edustajana allekirjoittanut ja Mount. Ironissa pidetyssä puolivuosiskokouksessa Mrs. Maria Abramson ja Mr. Matti Viitala. Ohion, Pa. ja W. Virginian Raittiusliiton vuosikokouksessa Warrenissa, Ohiossa, oli edustajanamme Kilpi raittiusseuran jäsen, Conneautista, O., Mr. Kustaa Kujala. Viimemainitussa kokouksessa oli ollut esityksenä, että liitto lopettaisi varsinaisen seuratoimintansa raittiustyön nimissä ja järjestönä yhtyisi kannattamaan n. s. kansallisliittoaatetta. Esitys oli saanut kuitenkin niin suurta vastustusta osakseen, että ei läpäissyt. "Vanhalla, rakkaaksi käyneellä raittiustyökannalla päätettiin edelleenkin pysyä", kirjoitti toimistoomme veli Kujala, antaessaan tietoja kokouksen menosta.

Tähti raittiusseuran välityksellä New Yorkissa oli Suomen Kieltoakiliiton sihteeri herra Vihtori Karpio tarjoutunut tulemaan puhujamatkalle Amerikan suomalaisten keskuuteen. Johtokun-

tamme kokouksessa katsottiin parhaimmaksi jäädä odottamaan mitä Raittiusliitot tekevät asiassa. Jos ne asiaan tarttuvat, on sitten Veljeysseurakin puolestaan valmis. Tänäpä näyttää kuitenkin siltä, että Liitot ovat tarjoukseen nähden jääneet välinpitämättömyyden kannalle.



Johan Hassi.

Edellisessä vuosikokouksessa jätettiin johtokunnallemme muiden muassa toimeksi kustantaa lentolehtisiä, joita jaettaisiin sitten uutislehtien matkassa niitten tilaajille. Tätä toimenpidettä ei johtokunta ole kuitenkaan voinut toteuttaa kustannuksien korkealle nousemisen takia. Uutislehtien vaatimukset lentolehtisten painamisesta ja postittamisesta nousivat siksi korkealle, että sitä tappiota, joka kustannuksesta olisi tullut, ei ollut

varaa vastaanottaa. Ainoastaan raittiusviikon lentolehtinen julkaistiin sihteerimme painossa painettuna. Kirjurimme on ilman erityistä korvausta kirjoittanut joitakin artikkeleita lehtiin, katsoen sen korvaavan sen painetun sanan levikin vielä paremmin kuin lentolehtisten, sillä lehtien, joissa artikkelit on julkaistu, yhteinen painomäärä voidaan arvioida liki 30,000.

Olen tässä nyt tuonut esille heikon toimintamme kohdat. Viittasin alussa rakennusaineitten huonouteen. En tehnyt viittaustani siinä hengessä että lukisin itseäni parempiin aineksiin. Ymmärän yhtä hyvin kuin tekin ymmärtänette, että syyinä, todellisena tekijänä aineksien, vertailuni mukaan, huonouteen on ajan hengessä, siinä käsityskannassa, joka olevista oloista meihin tunkeutuu. Emme enää jaksu innostua varsinaiseen raittius-työhön, kun sen huipputarkoitus, kieltolaki, astui voimaan. Yleinen mielipide, järjen kannalta, pitää tarpeettomana raittiustyötä. Kuitenkin me, jotka vielä seisomme rintamassa, tunnemme tunnoissamme ja näemme ympärillämme, että vielä tarvittaisiin kasvatuksellisen työn tekemistä tehoisastikin. Meitä lämmittää ja innostaa vanhat muistot. Ne elvyttävät meissä yhteenkuuluvaisuuden tunnetta, veljeys- ja sisaruushenkeä. Hartaimmin toivon, että tämä veljeydentunne meissä voimistuisi niin voimakkaaksi, että se voisi aukoa tehtävällemme täällä monien kansallisuusien kansoittamassa uudessa kotimaassamme uusia uria. Toivon, että jo tässä vuosikokouksessa onnistut-

taisiin löytämään sellainen veräjä, josta taivalluksen alkuun päästäisiin.

Lopuksi tahdon tässä kiittää johtokuntatovereitani siitä ymmärtämyksestä, jota osalleni on tullut. Tahdon myöskin tälle vuosikokoukselle vakuuttaa omasta ja kaikkien johtokuntamme jäsenten puolesta, että olemme parhaamme koettaneet meille uskottujen tehtävien täyttämässä, sen ymmärryksen ja taidon mukaan, jonka Luojan tahdosta olemme perinnöksemme saaneet. Pyydän tässä vielä sanoa mielestäni sen tosiasian, että tehenne mitä tahansa näitten yhteisten asioiden eteenpäin viemiseksi, olkoon tarkoituksenne, että me yksityisinä ja joukkoina emme vie asioita eteenpäin, vaan Hän, joka suuruudessaan hallitsee maailmojen kaikkeudet.

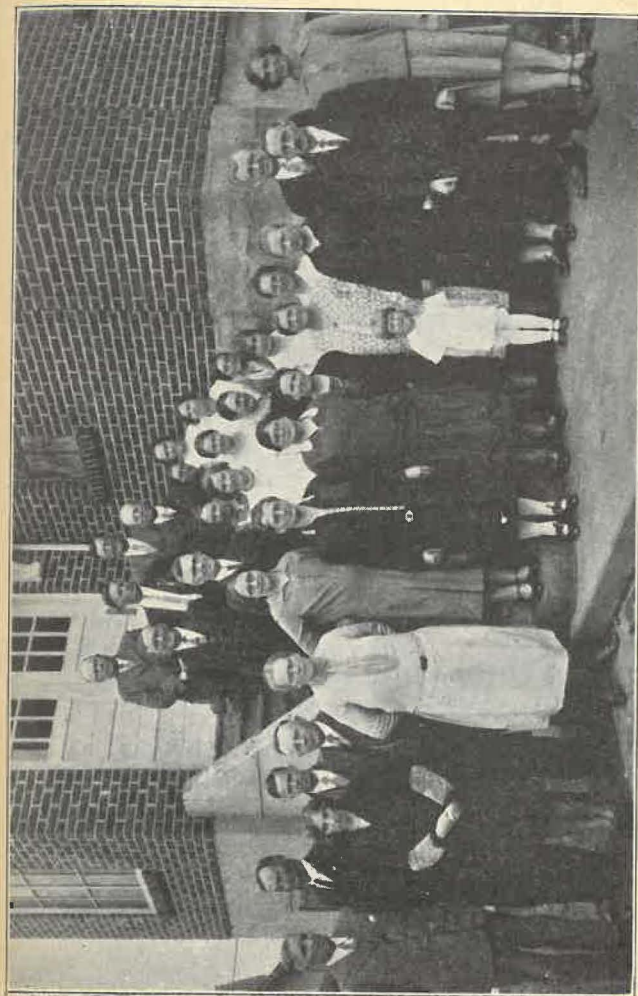
Kiitän Teitä kaikkia.

*Esaias Torkko.*

## Raittiusseurat Amerikan suomalaisen sivistyksen pohjana.

Me, Amerikan suomalaiset, emme ollenkaan voi kerskata sivistyksestämme, emme ainakaan me vanhempi polvi. Mutta se vähäinen sivistys, mikä me omaamme, on meidän omaa luomaamme, Jumalan armosta kylläkin. Se pieni sivistyksen alku, mikä meillä tänne tullessamme oli, oli niin vähäinen, että siitä ei juuri mainita kannata. Meillä oli lukutaito, mutta se oli hyvin kepu. Me kyllä Suomesta tullessamme luulimme, ja moni luulee vieläkin, että me olimme hyviä lukemaan, mutta asia ei ollut niin. Jos asiaa katsotaan sivistyksen kannalta, kieliopillisesti, niin me emme olleet "sanalla" ollenkaan emmekä me ole paljo sanalla vieläkään, huolimatta siitä, mitä me itse kukin itsestämme luulemme. Mutta kun me nyt kumminkin mielellämme ajattelemme ja sanomme, että me olemme hyviä lukemaan, hyviä kirjoittamaan ja, muutenkin kaikin puolin sivistyneitä, niin ollaan vain, en minä vastaan pane.

Me vielä hyvin muistamme, minkälaista meidän elämämme täällä alkuaikoinamme oli. Se oli suoraan sanoen pakanallista. Mikä meidät erotti pakanoista, oli vain se, että me olimme kastetut kristinuskoon ja meillä oli meidän pahainen lukutaitomme, joku osasi vähän kirjoittaakin.



S. K. R. Veljeysseuran vuosikokous 1928.

Pastori Ilmonen kirjoittaa Raittiushistoriasaan: "Siirtolaisten elämä muodostui surkuteltavaksi juoppoudeksi. . . Korttia pelaten ja sadatellen kulutettiin kalliit iltahetket ja lepoajat. Vaikka suomalaiset jo kotimaassamme olivat tottuneet väkijuomiin, niin juoppouspahe ei koskaan päässyt siellä sellaiseen valtaan kuin Amerikan uusissa oloissa."

Se pieni opillinen sivistyksemme ja heikko uskomme hyvään, mikä meillä tänne tullessamme oli, ei vastannut sitä pahaa, minkä me perintönä mukamme toimme, joten me aloimme luisua alas päin. Ja niin ollen olimme pahemmassa asemassa kuin kohdallansa pysyvät pakanat, ja ellei olisi alettu kansallisessa hengessä raittiutta saarnata, raattiusseuroja perustaa ja sen kautta hyveitä elvyttää, niin ei Amerikan suomalaisten sivistys olisi tänä päivänä minkäänarvoinen.

Meidän kirkkomme ovat kyllä tehneet paljon hyvää meidän sivistykseksemme. Mutta sen on vaikuttanut suurimmalta osaltaan seurakunnallinen elämä, seuraelämä. Seuraelämä ja seurakunnallinen työ on vetänyt meitä kirkon yhteyteen enemmän kuin pappien saarnat. Seuraelämä ja yhteistoiminta hyvän asian palvelukseksi kehittää, valistaa ja sivistyttää ihmistä paremmin kuin mikään muu. Ihminen, joutuessaan seura- tai muuhun yhteistoiminnalliseen elämään, alkaa syventyä asioihin perusteellisesti. Hän asiain pakosta alkaa lukea ja tutkia ja sen kautta kehittyy ja sivistyy aivan huomaamattaan.

Uskovaisena oleminen on hyvä asia. Mutta usko ja sivistys ovat kaksi eri asiaa. Pakanatkin ovat uskovaisia, ovatpa usein paljon hartaampia kuin kristityt. Mutta heitä ei pidetä sivistyneinä. Ja se sen tähden, että he eivät omaa tietoja, sellaisia tietoja, kuin nykyajan sivistyskansoilta vaaditaan.

Raattiusseurat ja niiden yhteyteen muodostuneet muut henkiset riennot ne ne saivat suuret kansajoukot liikkeelle parempaan päin, sivistystä kohti.

Eivät kyllä kaikki Amerikan suomalaiset yhtyneet raattiusseuroihin, eivät puoletkaan. Mutta paljon oli, jotka yhtyivät. Parhain aines yhtyi. Ja tuo parhain aineskin oli vain halpaa raaka-ainetta, mutta siitä tuli hyvää kalua. Se aines sitenkin, niin halpaa kuin se olikin, oli sitä ainetta, joka raattiusseurain kautta kulkien loi Amerikan suomalaisten omintakeisen sivistyksen pohjan.

Historioitsija Ilmonen kirjoittaa: "Tuskinpa mitään kansallista pyrintöämme täällä Amerikassa on tervehditty suuremmalla riemulla ja yleisemmällä hyväksymisellä kuin tätä kansallista raattiusliikettä".

Meidän pieneen kansajoukkoomme nähden olikin raattiusliike suurenmoista ja huomiota herättävää. Ensimmäisen kymmenen vuoden ajalla perustettiin 150 raattiusseuraa. Ja eräänkin seuran perustavassa kokouksessa yhtyi seuraan 150 jäsentä. Se oli jotakin ja se merkitsi jotakin.



Amerikan suomalaiset raittiusseurat syntyivät ajallaan, ajan vaatimana, meitä siirtolaisia varten. Ja me otimme ne iloiten vastaan, sillä ne tarjosivat meille sitä, mitä me siihen aikaan parhaiten tarvitsimme. Seuraelämä oli meille uutta, se veti meitä puoleensa ja innostutti. Seuraan yhtyminen tuntui uudelle tulokkaalle melko juhlalliselta, ja se oli aina juhlahetki koko seuralle. Ja kun uusi jäsen sai jonkin toimen seurassa, niin se tuntui hänestä suurelta kunnianosoitukselta, ja sitä se olikin. Kirjoitustaitoisista oli monessakin seurassa puute. Ei tahtonut olla pöytäkirjuriksi kykeneviä, parhain kumminkin valittiin. Puheenjohtajan tehtävä oli vakava, eipä siihen tahtonut ensikertalainen pystyä.

Samoin oli kaikkien muidenkin toimien, mutta alkuun sitä aina joka seurassa päästiin, ja siinä sitä kehityttiin ja opittiin.

Raittiusseurain suojiin alettiin perustaa lainakirjastoja. Se oli hyvä toimenpide. Kirjoja luettiin ja niistä opittiin. Niitä lukivat, ei vain seuran jäsenet, mutta myöskin seuraan kuulumattomat, joten niistä oli suurta hyötyä koko siirtokansallemme. Parisenkymmentä vuotta Veljeysseuran perustamisen jälkeen oli yksin Veljeysseuraan kuuluvien seurojen lainakirjastoissa enemmän kuin 10,000 kirjaa kansan lukuhaluun tyydyttämässä.

Raittiusseurain toimesta alettiin harjoitella ja näytellä näytelmäkappaleita. Se oli koulunkäyntiä se. Siinä hommassa täytyi pakosta oppia lu-

kemaan ja lukemaansa ymmärtämään. Opeteltiin myöskin soittamaan, laulamaan, puheita pitämään ja runoja lausumaan. Perustettiin lauluseuroja, ompeluseuroja y m. Alettiin kirjoitella seurain toiminnoista sanomalehtiin, ja siinä opittiin kirjoittamaan samalla vilkastuttaen sanomalehdistöämme. Perustettiinpa muutamissa raittiusseuroissa oma käsinkirjoitettu sanomalehtikin seurain jäsenet ollen itse toimittajina, kirjeenvaihtajina ja lukijoina. Raittiuskansan Kalenteriin kirjoittaessamme ja sitä lukiessamme olemme myöskin paljon oppineet. Paljon myöskin opimme Raittiuslehestämme ynnä muista raittiusseurain toimesta ilmestyneistä julkaisuistamme.

Kuten jo alussa mainitsin, meidän sivistyksemme ei ole suuri, siitä ei kannata kerskata, mutta se vähä, mitä meillä on, on alkujaan raittiusseuraimme ansiota.

Nyt on raittiusseurojemme luku vähentynyt, jäsenluku harventunut, uudemmanlaatuisia seuroja on syntynyt sijalle, mutta johtomiehet noissa myöhemmin syntyneissä seuroissa, suurimmalta osalta, ovat olleet aikoinaan raittiusseuroissa opissa, sieltä alkusivistyksensä saaden.

Raittiusseurat eivät ole syntyneet ikuisiksi ajoiksi, eikä myöskään miksikään uskonnollisiksi laitoksiksi. Ne ovat syntyneet vain tilapäistä tarvetta varten, pahimpana aikana kansaa paheista varjelemaan, kehittämään ja sivistämään. Ja kun raittiusseurat kuolevat, niin ne kuolevat kunnialla, ja niitä tulee kunnioituksella muistella, sillä ne

ovat kasvattaneet paljon hyviä kansalaisia Amerikalle, ja paljon hyvää kansaa Amerikan suomalaiselle kirkolle. Raittiusseurat ovat olleet ja ovat vieläkin kansan kasvatuslaitoksia, joissa saa monipuolista alkuopetusta, ja joka ei ole ajallaan sieltä kautta kulkenut, on jäänyt paljoa vaille.

*J. Lauttamus.*

### Huutavan äänet esille.

Me elämme tieteen ja tekniikan korkeaa mullistavaa aikakautta, jolloin ihminen on tosiaan luomakunnan herra. Hän hallitsee tarmokkaalla taitavalla kädellä ja tahdonvoimallaan maat ja meret. On vanginnut ihmiskunnan palvelukseen ennen villinä ryöppyävät mahtavat kosket ja alistanut ne ihmistä palvelemaan mitä erilaisimmissa tilanteissa.

Ihminen liittää huimaa vauhtia kuin lintunen, tekee kuoleman hyppyjä ja korkkiruuveja avaruudessa. Radiot ja monet muut merkilliset kojeet lennättävät maailman äärestä toiseen syrjäisillekin saloseuduille pikaiset viestit maailman eri kolkkien niin hyvät kuin pahatkin uutiset tuhansiin koteihin. Ja kun tätä kaikkea illan rauhaisina hetkinä pysähtyy ajattelemaan, niin tekee kuin omalta itseltään kysymyksen: "missä on tieteen ja mullistusten aikakauden rajapyykki? Missä?" Ja kysyjä jää aina vastausta vaille. Sillä miltei jokainen viikko tuo yhä uusia ja uusia yllätyksiä eteemme. Tiede keksii kerta toisensa perään uudemman ja uudemman hyödykkeen palvelemaan ihmiskuntaa.

Mutta kaikesta tästä huimaavasta ulkonaisesta eteenpäinmenosta huolimatta, jos avoimin silmin

katselemme, näemme kaikkialla ihmisiä — veljiämme, "lihaa meidän lihastamme", rientävän kuin pikamarssissa onnettomuuttaan kohden ja laahustaen kuin siipirikkoiset linnut elämänsä yönä ilman päämäärää elämänsä nuoruuden keväässä...

Näitä haaksirikkaisia tienpuoleen jääneitä kurjia, jotka hapuilevat vailla päämäärää, elämän suurta sisältöä, niitä tapaa liiankin paljon. Mistä se johtuu tänä korkeana tieteen ja kulttuurin valtakautena?

Se johtuu yksinkertaisesti siitä, että nykyaikaiset ihmiset ovat kiinnostaneet kaiken huomionsa ulkopuolelle oman itsensä. Ulkonainen ihminen on kaunistunut. Mutta sisäinen ihminen on jäänyt tyhjäksi ja ontoksi. Jumalan kuva on ulkona värjöttelemissä ja vartoo pääsyä ihmisen sisäiseen maailmaan kaunistamaan sydäntä. Huomaamme loistoa vaatteissa, ylpeyttä ja raakuutta sydämessä. Mammonan palvelus ja nautinnonhimo kirouksen tavoin leviää ylhäisöön ja alhaisiin. Nuoriso kadottaa uskon elämään. Hirveät rikokset ilmaisevat tapojen raakuutta, jota hienostunut elämä ei kykene peittämään. Yhteiskuntaelämässä riehuu luokkataistelu yhä valtavampana tekijänä. Syvyydestä huutaa ääniä, jotka puhuvat rahan sortovallasta, yhteiskunnista, jotka vääryys on turmellut.

Elämän murheellisissa saattueissa kulkevat tämän ajan turmeltuneet Tutankhamen ihmiset koh-

ti haaksirikkooa kituen kuin ansarikasvi ja vaikeoiden maailman pahuutta, langeten itse ja vieden monen monta joukossaan yhäti syvemmälle ja syvemmälle. Heitä paleltaa henkisesti ja aineellisesti ja siksi he kuin kilvan tahtovat juoda pohjaan saakka sen kurjuuden maljan, josta tuli maistetuksi jo aikoja sitten väärän toveriseuran houkuttuksesta, kun ei ollut taitoa uida elämän suurella merellä eikä ollut saanut kotona kalliopohjaa jalkainsa alle. Ja niin ihminen, Jumalan kuva, surkastuu surkastumistaan, kunnes kuolema korjaa haaksirikkaisen elämän purjehtijan, joka yritti soutaa ilman iäisyyskompassia ja niitä eväitä, joita "ei koi syö eikä ruoste raiskaa" ja jotka antavat elämälle sisällön — pääoman, joiden korkoja ja jo matkan varsilla oikea vaeltaja saa runsain määrin hyväkseen nauttia.

Maailman hätä ulkonaisesta sivistyksestä huolimatta on todellakin suuri gulasheerauksen ja bolshevismien myrkyllinen kasvi, sen tukahduttava usva ahdistaa painajaisen tavoin ihmiskuntaa. Viha ja kateus ne pitävät valtiikkaa. Ne ne ovat saaneet yliotteen ihmisten sisäisten viljelysten kasvatussaralla. Lakeja ei kunnioiteta ja vanhat elämän arvot kaatuvat ja uusia ei synny. Kaikkialla näemme vain kostonhimon tai keinotteluhengen sairaalloisia tuhlaajapoikia ja tyttäriä, jolla ei ole enää voimaa palata kotiin — sinne kodin piiriin, jossa oli elämänohjeena — tienviitana — pohjasäveleenä: "Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itsäsi ja Jumalaa yli kaiken".

Sinne oikean kodin piiriin, jossa on sittenkin oikeaa vapautta, joka muuttaa ihmisten sydänten maailman hyväksi.

Korkea tekniikka, tiede ja taide suurine ulkoisina sivistyssaavutuksineen — ne ovat vain kiiltosivistystä, kissan kultaa, harhatulia, liikkuvia voimakkaita jäävuoria, joihin ihmiset murskautuvat kuin "Titanic" kerran, jollei ihmisillä ole varastoitu lämmittävää voimaa — uhrimieltä ja jos heiltä puuttuu todellinen henki ja elämä. Silloin he makaavat viruen ryöstettyinä gulasheerauksen ja bolshevismien haavoittamina — avuttomina Jerikon tiellä. Ja nykyinen pinnallinen valhesivistys kulkee ylpeän voimattomana haavoittuneen, rukoilevin katsein apua pyytävän sivu. Ei ole lämmittävää voimaa, laupiassamarialaislääkäreitä, joka eksyneen — tien oheen uupuneen nostaisi ja haavoihin virvoittavaa voidetta valaisi. Ei meillä ole aikaa tai me olemme niin hienostuneet, että monen monet meistä tuskin uskaltaisimme päivää sanoa — tai auttamaan käsipuolesta ryhtyä, jos vanha äitimme tai isämme sukeltautuisi yks kaks ihmisvilinässä esiin vaatimattomin ulko-kuorin, puhtain sydämin...

Näyttää siltä kuin pappien ja levittain luku aina vain kasvaisi, jotka yrittävät kuin juoksujalkaa rientää apua pyytävän sivu ja juosta kilpaa ärtyisän maailman kanssa, joka on kohta täynnä vihaa, veljesvihaa ja kateutta, jolle totuuden rakkaus, rehellisyys, tunnon tarkkuus ja lakien kun-

niottaminen ovat vain kuin muinaismuistotavaraa — vanhan ajan kansalle sopivia ja soveltuvia, mutta nykyiselle kulttuuri-ihmisille tarpeettomia — sillä he tahtovat itselleen vapauden leveät siivet tänä tekniikan korkeana aikakautena ja ottavat liiankin usein ponnahduslaudakseenirstailun ja alkoholimyrykyn tuottamat kiroukset.

Mutta on aina muistettava, että korkea tiede ja taide yhdistettynä ihmisen ja ihmiskunnan palvelukseen on hyve, silloin kuin sen käyttäjä on väärin intohimojen herra. On aina ja kaikkialla asetettava tahdon voiman vaijeri sydämen puhtauden suojaksi ja sytytettävä omantunnon lamput palamaan. Sillä ihmisen hereillä oleva omatunto on kuin "laboratorio", jossa täytyy eritellä — analysoida, poisviskata, mikä on väärennettyä eikä kestä totuutta.

Meidän täytyy ohjata myöskin oma sisäinen maailmamme totuuden puhtaille lähteille, joista alati pulppuaa uutta voimaa.

Meidän on jokainen hetki taisteltava oman itsemme kanssa karhunpainia ja uhrattava nuoruuden kukkivat voimamme oikean valon ja vapauden ikuisille aatteille. Ruumiilliselle ja henkiselle kuntoisuudelle, suomalaiselle sivistykselle, vapaalle maalle ja sen puhtautta — uskollisuutta ja hyvän puolesta taistelua kaikkinaista pahetta vastaan symbolisoivalle siniristilipulle.

Ilman valistusta ei ole vapautta, sillä raakuus silkilläkin verhottuna lyö vapauden kahleisiin.

Mutta oikean vapauden tulee olla väkevä ja voimallinen. Sen tulee upottaa meidän sieluelämäämme lämmittäviä säteitään, jotka tunkeutuvat syvälle sieluun ja panevat sen soimaan rakkauden sävelin sekä pyytävät jokaista henkisen pakanuuden pimeydestä vapautunutta kansalaista elämän harmautta poistamaan.

Sillä missä tahdotaan kuulla elämän oikeat äänet, siellä ne myöskin kuuluvat. Ei väärän vapauden savuavilla raunioilla, ei inhoittavien myrkympullojen ääressä tunneta sitä uudistavaa voimaa, jota jokainen kansalainen tarvitsee...

Rakas lukijani, ken lienetkin, avaa sydämesi ikkunat raittiille ilmalle! Se puhdistaa ja särkee ne ummehtuneet kammion ovet. Sieltä alkaa uhkua lämpöä ja rakkautta ja velvoittavaa voimaa särkyneen — haavoittuneen tuskissaan vaikerovan aikakauden yli.

Sitä samaa hengen tulta on Veljeysseurakin koettanut ylläpitää jo yli kolmenkymmenen vuoden ja kutsunut likeltä ja kaukaa pyhille tulille lämmittelemään ja tuomaan yhä uusia sytykkeitä, jotka polttaisivat kuonan kullasta ja nostaisivat ihmisen Jumalan kuvan maan mataluudesta leiviskäänsä oikein hoitamaan ja tuottaisi pääomalle runsaita korkoja, joiden tuottamaa siunausta saisi vaeltaja runsain määrin hyväkseen käyttää... Ystävät, kavahtakaa vääriä virvatulia, ettei tarvitsisi jälkeenjääneitten sanoa kuin Senecan (†65 j. Kr.):

“Tuossa makaa tämä sankari — Aleksanteri suuri —, jota eivät ole voittaneet vaivaloiset marsit, voittojen ja taistelukenttien vaarat, ankarin pakkanen eikä kuumuus. Tuossa hän makaa oman juoppoutensa voittamana, Herkuleen turmiollisen pikarin maahan lyömänä.”

Suomi-terveisin Laihia 30/8 28.

*Mikko Mikkola.*

## Raittiustyötä tulee jatkaa.

Raittiusaatteen voittokulku alkoi Amerikassa toista sataa vuotta sitten. Raittiusseurat virittivät aatteen tulta ja valmistivat maaperää raittiut-ta suosivalle mielipiteelle raivaamalla pois turhia, vuosituhansien vanhoja ennakkoluuloja väkijuomain ja viinan tarpeellisuudesta sekä niitten välttämättömyydestä seuralämässä ja terveyden säilyttämisessä. Sikäli kuin raittiusaate leveni ja sai yleisempää kannatusta, sikäli myöskin ilmaantui raittiusväen keskuudessa tiedemiehiä, jotka ryhtyivät suorittamaan laajoja tutkimuksia väkijuomain vaikutuksesta ihmisruumiiseen, sen vahingollisuudesta ja sen tuottamasta vahingosta sekä yksityisten elämään että kansan terveyteen. Tilastotieteen kautta todistettiin väkijuomain laajalle ulottuva siveellinen vaurio ja sen tuottama yhteiskunnallinen kirous, jonka alaisena tuhannet yksityiset, vieläpä kansakunnatkin ovat saaneet huokailla ja kärsiä vuosituhansia.

Voimakkaimmillaan oli raittiusseuraisuus Amerikassa noin puolisataa vuotta sitten. 1870-luvulla kuului raittiusseuroihin Yhdysvalloissa 700,000 mies-jäsentä sekä valkonauha-liittoon eli Amerikan Naisten Kristilliseen Raittiusliittoon puoli-miljonaa jäsentä. Silloin taisteli juoppouden voittamiseksi ja poistamiseksi toista miljoonaa käsit-

tävä raittiusarmeija Amerikassa. Raittiusseuroja oli siihen aikaan toiminnassa joukon kolmattakymmentä tuhatta. Goodtemplar-seurat, seurakuntien raittiusyhdistykset ja Valkonauhaliitot yhteen laskettuina. Jos vielä lisätään tähän lasten raittiusliitot, nousee luku tuntuvasti.

Tämän eri raittiusseuroihin kuuluvan raittiusväen kokosi Anti-Saloon League yhteisen johdon alle taistelemaan kieltoain aikaansaamiseksi kivaamalla eri valtioita. Siinä onnistuttiin ja lopuksi Liittohallituksen avulla kongressissa tehdyn säädöksen mukaan saatiin kieltoain laki.

Että kieltoain laki on raittiusaatteen suurin voitto, sitä ei käy kieltäminen. Sanottakoon kieltoain lakia vastaan mitä tahansa ja moitittakoon sitä vaikka kuinka paljon siitä, että sen noudattaminen ei läheskään vastaa niitä toiveita, mitä siihen liittyy, niin sittenkin, vaikka sitä rikotaankin, vähemmän kuitenkin väkijuomia käytetään kuin märkänä aikana, vähemmän juoppoja tavataan ja vähemmän kurjuutta kodeissa. Ei ole kieltoain vika, että sitä rikotaan, se vika on etsittävä muualta, etupäässä siitä väestöstä, jonka siveelliset käsitteet ovat aistillisuuden ja synnin palveluksessa tylsistyneet.

Niin suuria voittoja kuin amerikalainen raittiustyö onkin saavuttanut, niin ansiokas kuin raittiusväen työ onkin, erehdystä ei sekään ole voinut välttää. Ja Amerikan raittiustyön suurin erehdys on juuri se, että annettiin raittiusseurain lakata toimestaan ja niin päästettiin miljoonan kä-

sittävä raattiusarmeija hajalle. Tunnettuahan on, että amerikalaiden keskuudessa ei ole enää kuin harvoja raattiusseuroja toiminnassa. Valkonauhaliittokin, johon yhteen aikaan kuului puolen miljoona jäsentä, on supistunut puolella, niin että viimeisimmän tilaston mukaan kuuluu siihen vain neljännesmiljoona jäsentä. Se kuitenkin on vielä sangen kunnioitettava lukumäärä, verraten Goodtemplar-seurojen ja muitten raattiusseurain lukuun, joitten numerot hupenevat niin pieneksi, ettei niitä viitsi tähän merkitä ollenkaan.

Suomessa meneteltiin raattiuustyöhön nähden aivan toisin kuin Amerikassa. Kun siellä saatiin aikaan kieltolaki, ei se vielä oikeuttanut raattiuustyön lakkauttamista. Suomessa käsitettiin kasvatuksellinen raattiuustyö tärkeäksi niin kauan, kuin kieltolaki vakiintuu ja saa yleisen tinkimättömän kannatuksen. Suomessa raattiusväki koettaa auttaa hallitusta kieltolain valvonnassa. Miten äärettömän suuri apu olisi Amerikan kieltolain voimaan panemisessa, jos vielä olisivat toiminnassa nuo lukuisat raattiusseurat ja niiden toiselle miljoonalle nouseva jäsenistö.

Amerikan suomalaisten raattiuustyö oli erittäin vilkasta ja voimaperäistä 1900-luvulla, jolla kirkollisen työn rinnalla kieltämättä on siirtokansamme henkiseen kehitykseen nähden sangen suuri merkitys. Raattiusliiton parhaimmillaan ollessa heimolaistemme keskuudessa Yhdysvalloissa ja Canadassa laskettiin toimivia raattiusseuroja olevan 250 ja niissä yhteensä noin 15,000 jäsentä.

Veljeysseura oli silloin johtavassa asemassa ja kuului siihen noin 150 raattiusseuraa ja tasaisin luvuin merkittynä 10,000 jäsentä. Kahden viimeisen kymmenen vuoden ajalla on raattiuustyö taantunut keskuudessamme, enemmän kuin puolet raattiusseuroista ovat lakanneet toimimasta ja jällellä olevien seurain jäsenluku myöskin supistunut surullisen pieneksi. Amerikan suomalaisten raattiusseurain yhteinen jäsenmäärä tuskin jaksaa nousta nykyään kolmeen tuhanteen henkeen.

Ja kuitenkin tulisi raattiuustyötä jatkaa nousevan nuorisonkin tähden. Nuoriväki ei ole nähnyt juoppouden tuottamaa kurjuutta kaikessa kaameudessaan, eikä se myöskään käsitä juoppouden vaarallisuutta, se näkee vain epäkohtia kieltolain käytäntöönpanemisessa. Juoppous-pahe alkaa salaisesti uhata aivan erikoisemmin nuorisoa, vieläpä lapsi-iässä olevia poikiakin. Raattiuustyötä tulisi näin ollen tehdä, kunnes kieltolaki vakiintuu ja kansa tottuu sitä noudattamaan.

Mutta jos raattiuustyöstä toivotaan jotakin siunausta, niin sitä on tehtävä vakavassa hengessä ja rukousmielessä. Kevytmielinen raattiuustyö toisaaltaan särkee sitä mitä koetetaan rakentaa. Amerikan suomalaisten varhaisempi raattiuustyö tehtiin vakavassa hengessä, Jumalan apuun luottaen. Raattiuskokoukset alotettiin ja lopetettiin rukouksella. Siitä siunauksen virrat vuosivat ja työ menestyi. Ja mikä tuotti Amerikan suomalaiselle raattiuustyölle sen suuren siunauksen, nimitäin työskentely vakavassa mielessä ja jaloja tar-

koitusperiä noudattaen, samanlaatuinen raittius-työ olisi nykyäänkin varmintä ja siunauksellista.

Lienee paikallaan julkaista tässä se kaunis rukous, jolla siirtokansamme varhaisimmat raittiusseurat alotettiin: "Kaikkivaltias Jumala ja Isä. Me kiitämme sinua siitä varjeluksesta, jonka sinä olet antanut meille kuluneella viikolla, ja että Sinä taas suot meidän tulla kokoon, meidän vähäisen alttarin ympärille. Anna anteeksi kaikki meidän rikoksemme ja auta meitä parantamaan elämäämme. Koska olemme tulleet kokoon tänä iltana edistämään raittiuden hyvää, olkaamme valmistetut ja vahvistetut, niin että meidän aikomuksemme ja tekemisemme tyydyttäisi Sinua. Me jätämme Sinun haltuusi kaikki sairaut ja puutteessa olevat, erinomaisesti juomarit ja heidän perheensä. Auta meitä o Herra, ahkerasti työskentelemään puutteessa olevien hyväksi. Siunaa tämä yhdistys ja kaikki muut yhdistykset, jotka työskentelevät samassa tarkoituksessa."

*S. Ilmonen.*

## Uutta päivää kohden.

Juhlaruno S. K. R. Veljeysseuran 41:een vuosijuhlaan  
Cloquetissa, Minn., kesäkuun 17 p. 1928.

Kirjoittanut *Heikki Karhu.*

### HARHAILEVA VANHA MUMMO.

Sysimusta on yö, niin synkkä. —  
On taival edessä vanhuksella  
Ja korpi kolkkoa kuljeskella. . .

— — —  
Niin tuntuu kuin koikkuisi korpit ja kotkat  
ja huuhkaimet metsissä huhuis,  
kuin hukkien ulvonta, kitainsa hotkat  
ne saaliin jo saannista puhuis.  
Niin tuntuu kuin porttinsa horna ja mana  
ois aukonut ilmoille vallon,  
kuin jäämerteen haltijan hyytävä sana  
ois taikonut maillemme hallan. . .

— — —  
Niin tuntuu kuin aurinko konsaan ei koittas,  
ei päivyttä valkenis uutta,  
kuin valojen vallat jo pimeys voittas,  
ois taivaskin tähdittä, kuutta,  
kuin korvessa kolkommaks' polku vain kääntyis  
ja käynti jo kulkijan horjuis. —  
Oi tuo, sä Herra, ett' korpeen ei nääntyis,  
ett' vaarat Sun turvissas torjuis!



Valon kajo se lie, mi siintää  
 niin kaukaa, heikosti, kulkijalle. . .  
 Se antaa voimia vanhukselle.

— — —

Ja eelleen se taivaltaan vanhus vain kulkee,  
 on rinnassaan elämän uskot.  
 Kun polun tuon koukeron louhikko sulkee,  
 hänt' johtaa jo päivyen ruskot!  
 On koti tuon koivikon luona — ja lapset!  
 Hän kiintävi katseensa sinne. . .  
 Pois pyyhkii hän kasvoiltaan harmaat nuo hapsset;  
 ei kotiin kuin vähäinen rinne!

— — —

Hän rientää. . . On silmissään kiille niin kumma,  
 ja ötsallaan toiveiden loiste. . .  
 On mieli taas pelvoton, yöhyt ei tumma  
 saa teillensä esteitä toiste. —  
 Niin — aatos on kotona lasten jo puolla  
 ja syönessään rukous pyhä:  
 Oi, siunaa Sä lapseni, nekin, jotk' tuolla  
 on maailman rannoilla yhä!

— — —

Ruskopilvet ne pois jo väistyy. . .  
 On vanhus hartaana polvillansa.  
 Hän Luojaa kiittävi valostansa.

\*

Niin kulki se maailman korvet ja kulmat  
 tuo köyryksi varttunut vanhus.  
 Sen teille loi rakkaus okaat ja pulmat,  
 kun lapsensa kylillä tanhus.  
 Hän etsi ja — turhuuden teiltä ne löysi,  
 sai helliä, ohjailla heitä  
 ja siksi, kun onnesta sydän ol' täysi,  
 ei väistänyt vaarojen teitä.

Ei turmat voi tuhota vanhaa, ei nuorta,  
 kun turva on Taatossa taivon,  
 kun usko on rinnassa, väistä ei vuorta,  
 on valona kirkkaus toivon. —  
 Tää vanhus se maailman korvet ja kulmat  
 niin matkaili leimuvin rinnoin.  
 Ne väistyi nuo vaanivat pedotkin julmat,  
 kun riensi hän eelleen innoin.

\* \*  
 \*

#### TARINA PÄIVÄN NOUSTESSA.

Oli kerran kukkatarhain  
 ajan alku, aamuvaihain  
 Eedenissä, ihanassa, kuuluisassa.

Onnen hymy huulillansa  
 heräs kukka unestansa,  
 nyökkäellen nousevalle auringolle.

Katse kiintyi itseensä :  
varteen, juureen, letehensä,  
Ihaellen katsoo nuorta kauneuttansa.

Päivän eteen utupilven  
tuuli kiehtoi tumman kilven ;  
kiireenvinkaa kiidätteli, liidätteli . . .

Kyynel! — Mistä? — varrellansa  
soluu kohden juuriansa . . .  
Kukka miettii, muisteleepi, kuunteleepi.

Päivänsäde, jotain haastoi . . .  
Lämmön hellän pois nyt raastoi  
villikeijut, tuulettaret tuiteroiset!

Kukan silmään kyynel ensi,  
vilunväreet lehtiin lensi.  
Peloissansa vaikeroitsi, valitteli:

“Yksin tässä kaunihimpain  
kesken seison, tukevimpain,  
värjöttelen viluissani, suruissani . . .”

Utupilvet kauaks' vieri,  
säteet päivän esiin kieri  
kukkatarhaan, lämmöntuontiin, elonluontiin.

“Pieni kukka, mitä itket?  
Katsees miksi itsees kitket? —  
Turhamainen huoliansa huokaileepi.”

“Katso ylös aurinkohon.  
Sen ei luoja turmioon  
kukkaistansa hennointakaan kasvattanut!”

Päivän säde lämmitellen  
näin se haastoi hellitellen  
kukkaselle surevalle kukkatarhan.

Kukka päänsä kohottaen,  
katseen nosti ulottaen  
aurinkohon . . . Nautti elon hekkumasta . . . .

Kulki keiju kukkatarhaan.  
Jumalatar ol' hän varmaan!  
Kutreissansa kultakehät kipinöitsi!

Kiersi kaartain, etsiskellen  
keiju kauno kumarrallen . . .  
Huomas vihdoin yksinäisen, surevaisen.

“Oi sä, hento, pienuuttasi  
älä huokaa, orpouttasi!  
Elostasi syntyy suuri siskoparvi! . . .”

Sanat soi näin keijukaisen.  
Nosti kukan nuokkuvaisen  
povellensa sykkivälle, lämpimälle . . .

“Sinut tuonne kiidättelen  
Luojan luokse, liidättelen . . .  
Unten helmaan vaivu vienoon, kukka hieno.”

Kukka nukkui keijun rintaan . . .  
Heräs taas. — Hän kummun pintaan  
ihmeekseensä juurtuneensa tunsi lujaan.

Päivä paistoi, hellitteli,  
katse kukan kaarratteli  
kummultansa yli taajan kukkatarhan.

Mikä ihme? — Siskojansa  
siellä täällä, parvissansa,  
huomas kukka. — Keijukainen kadonneena!

Ääni kuului: "Veljeyden,  
tasa-arvon, yhteisyyden,  
syttäjäksi ikuiseksi saatoin teidät!"

"Teidät etsii ihmislapset  
pienet, suuret, harmaahapset.  
Povillensa kiinnittävät, kantelevat."

"Elon usko, veljeystunto  
heihin tulkoon, — miehuus, kunto —  
tuoksustanne, katseestanne kauniimmasta!"

Kukka tunsi onnen suuren,  
työnsi maahan syvään juuren.  
Sortumatta päätti seistä tuulten tiellä.

\* \*  
\*

#### ME JUHLIMME NYT.

Nyt vietämme hetkeä sunnuntain  
ja juhlimme muistoille työmme.  
Me seisomme riveissä rinnakkain  
ja kädet nyt käsihin lyömme . . .  
Niin tuntuu kuin luontokin juhlimaan  
Meit' kutsuisi kanssansa varmaan,  
puut, pensahat, taivaskin loistollaan  
tois terveiset äitimme armaan.

Me juurelta kotoisen koivumme  
pois läksimme kaihovin rinnoin.  
Sen siemenen, jonka me perimme,  
tääll' kylvimme toivoen, innoin.  
Se oraalle nousi ja hedelmöi,  
vaikk' tuulet ja tulvakin uhkas,  
ja vaikkakin varttansa ruoste söi,  
se täydeksi tähkäksi puhkas!

Me seisoiimme riveissä raittiiden,  
kun taistoihin joukot maan suori,  
ja viirimme juurella puhtauden  
siin' asteli vanha ja nuori.  
Yks toive se työhömme kannusti,  
se kiihotti, innosti taistoon.  
Se toivomme: maa tämä vapaaksi  
saa viinoista, käyden niin loistoon!

On taistelut taisteltu, voittajina  
me kansan tään uljahan myötä.  
Taas rivimme riivityt valmihina

voi seisoa päivää ja yötä!  
 Me näemme uuden jo aamunkoin,  
 se päivästä suuresta puhuu,  
 mi taistojen merkeissä nousee noin  
 ja voitoista uusista huhuu. . .

Siks' juhlimme nyt, kun on sunnuntai,  
 ja suvinen ilmojen tuoksu.  
 Saa henkisten viljojen pellollai  
 taas tauota hetkeksi juoksu. . .  
 Tää juhlamme, kesäinen, aatoksi  
 sen arkisen askaren saapi,  
 jok' korpimaat pelloiksi suuriksi  
 viel' maallemme, maailmalle luopi!

Nyt katseemme tarhoihin Eedenin  
 lie aika jo viimeinkin luoda  
 ja kukkien joukosta kaunoisin  
 sielt' etsiä, esille tuoda. . .  
 Se kukkanen rintoihin kiinnittää  
 ja merkinä teilläämme kantaa,  
 sen tuoksusta tuoreesta hengittää  
 uus voima, jok' eloa antaa.

Se voima, jok' mielemme nostattaa,  
 on peruja heimomme armaan.  
 Sen tenhoa tuhanten vuotten taa  
 me tunnemme ehkä jo varmaan. —  
 Se voima on heimousveljeyden,  
 on pyhä sen leimuva tuli.  
 Sen hehkulla sukumme muinainen  
 yön roudat se mailtansa sulii.

Siis velttous pois, ylös toimintaan  
 nyt nouskaamme hehkuvin rinnoin!  
 Ja pyhät ne tulemme loimumaan  
 taas saakaamme sankarten innoin!  
 Ja viirimme korkealle kiintäkää,  
 jott' kaikki sen hulmehet kuulis!  
 Sen pinnalta puhtaalta kimmeltää  
 nyt *veljeys*-sana niin kallis!

*Heikki Karhu.*

## “Minä en voi kestää kirkkoherran rukouksia”.

Historiall. muistelmia puukkojunkkarien ajoilta.

Puukkojunkkarien aikakausi oli hurjaa ja valtatonta aikaa, jolloin tappelut ja murhat olivat jokapäiväisiä ilmiöitä.

“Puukko tuppeen ja malmari polvehen,  
kun kylälle lähdetään,  
Niidenpä tähden karskia poikia  
Aina peljätähän!”

Ja kun härmäläisjoukot lähtivät liikkeille viikatteet sidottuina hevosen aisoihin ja elolajien sivuihin, niin pelko ja ahdinko täytti toisten mielet. Kerrottiin, että kirkon porstuassa oli tahko puukkojen teroittamista varten. Lähetettiinpä kasakoitakin järjestystä valvomaan, mutta lapiolla iskettiin eräänkin kasakan pää halki, joten kasakat piti kutsua pois.

Pelottavin puukkojunkkarien johtajista oli Antti Rannanjärvi Ylihärmässä (S. Alkion romaanissa Puukkojunkkarit nimitetty Karin Vennuksi). Hän oli pelottavan suuri, väkevä ja häikäilemätön mies, jota puukkojunkkarit ihailivat ja kaikki pelkäsivät.

Vuonna 1878 tuli Ylihärmään kirkkoherraksi Karl Sanfrid Nyman. Hänelle oli niinä aikoina

armo kirkastunut. Kummastuneena kuuntelivat härmäläiset hänen saarnojansa. “Ei laki eivätkä kahleet voi ihmissydäntä muuttaa. Siihen tarvitaan se väkevä voima, jota Kristuksen evankeliumiksi sanotaan. Minäkin olen velkapää teille, te rakkaat härmäläiset, saarnaamaan evankeliumia ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Jeesuksesta. Sillä minä en häpee Kristuksen evankeliumia, koska se on Jumalan voima itsekullekin uskovalle autuudeksi. Se tekee jumalattoman uskovaksi ja uskovalle on se elämän voimana pyhitykseen. Jos isä tai äiti kykenesivätkin niin kytkemään tyttärensä ja poikansa, etteivät ne enää pääsisi tansseihin, yökulkuihin, korttinpeluuseen ja juopotteluun, niin eivät he kuitenkaan voi niiden sydäntä muuttaa. Ja vaikka esivalta jalka- ja liivirautoihin rikkojat pukisi, niin synnin orjuudesta eivät ne sittenkään vapautuisi. Mutta Jumalan terveellinen armo, joka on kaikille ihmisille ilmestynyt, opettaa meitä kaiken jumalattoman menon ja maailmalliset himot hyljäämään ja tässä maailmassa jumalisesti, siveästi ja hurskaasti elämään...” Monien mielestä oli sellainen saarna löysää ja outoa puhetta, mutta siitä huolimatta tuli kansa kuitenkin häntä innolla kuulemaan. Se sai kuulla ja havaita, että uskon saarna ei tee lakia tyhjäksi, vaan päinvastoin vahvistaa sen. Monet heräsivät syntiunestaan ja Jumalan armo heille kirkastui.

Eräänä pyhänä, kun kirkkoherra Nyman valtaavan saarnan jälkeen rukoili Jumalaa, kävi väris-

tys yli koko täyteen kirkon: "Rakas, taivaallinen Isä, käännä ja palauta puukkojunkkarit heidän jumalattomasta menostaan! Ennen kaikkea käännä heidän johtajansa, Antti Rannanjärven, miehi. Anna hänelle parannus totuutta ymmärtämään, että hän katuisi ja pääsisi perkeleen pau-loista! Mutta jollei se voi tapahtua, niin tuhoa ja hävitä, ettei Rannanjärvestä jää kiveä kiven päälle!"

Vakava mieliala vallitsi kirkossa. Monet pelkäsivät, että nyt rupeavat "häijyt" kostamaan papille, mutta niin ei käynyt, vaan monet puukkojunkkareistakin tulivat uskoon.

Kirkonisännöitsijälle Matti Kurjelle oli kirkkoherra Nyman lausunut sakaristossa: "Kuinkahan tässä käykään! Mutta minä en voinut vaieta! Minun täytyi rohkeasti nimeltä mainita ja rukoilla Rannanjärven puolesta. Vanhurskaan rukous voi paljon kun se on totinen."

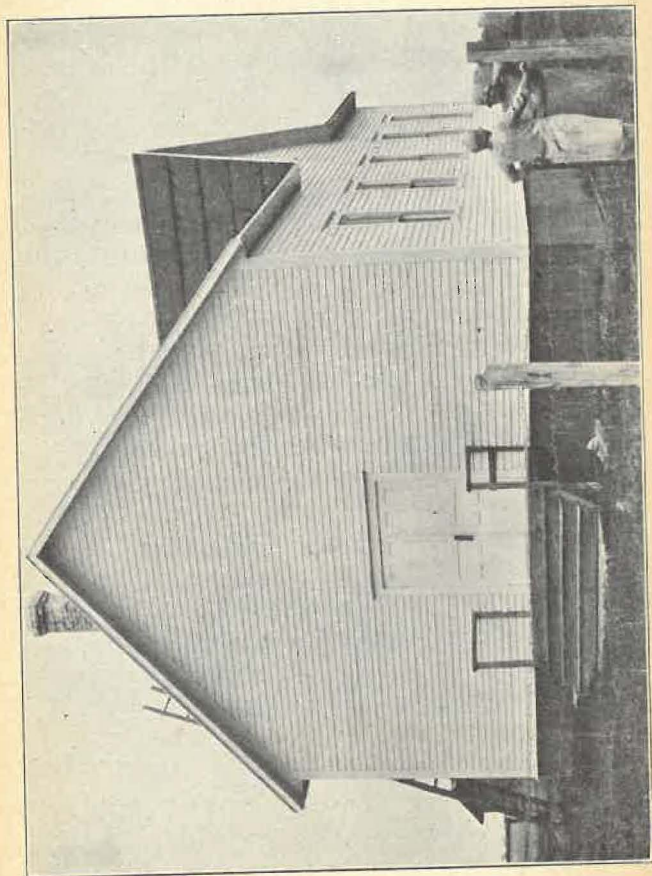
Senjälkeen rukoili kirkkoherra Nyman usein kirkossa puukkojunkkarien, etenkin Antti Rannanjärven edestä. Rannanjärvi lausui: "Vaikka minä en miestä pelkää, en minä kuitenkaan voi kestää kirkkoherran rukouksia!" Ja niin hän rupesi käymään kirkossa ja seuroissa ja vältti väkijuomia. Hänen palvelijansakin kertoivat, että hän olikin jonkin aikaa uskonmielinen. Mutta kun kirkkoherra Nyman muutti pois, sekaantui hän entisen seuransa joukkoon ja rupesi juomaan ja tappelamaan. Kerran eräässä kökässä ollesaan työnsi hän erään miehen rutakuoppaan, ja

kun tämä vettä valuen töin tuskin pääsi sieltä pois, työnsi uudestaan hänet sinne. Hädissään tarttui vainottu mies puukkoon ja työnsi sen Rannanjärven vatsaan. Näin kuoli hän surkealla tavalla ja koko suku hävisi talosta.

Lopuksi mainitsemme vielä kirkkoherra Nymasta, kuinka hän alusta alkaen asettui jyrkästi kaikkia sen ajan juomatapoja vastustamaan. "Jos te juopuneina lasta kasteelle tuotte, niin en kasta lasta! Ja jos kastamistilaisuudessa kotona viinaa viljelette, niin minä kieltäydyn kaikista toimituksista. Jos te 'laukkumaahanpaniaisia' (Sen ajan härmäläinen tapa oli, että hautauspäivänä, etenkin hautauksen jälkeen saattoväki kokoontui kirkonkylän taloihin syömään lihavoileipiään ja juomaan) pidätte ja viinaa viljelette, en hautaa teidän kuolleitanne, sillä ei siinä tilaisuudessa viinaperkelettä tarvita!"

Ihmiset ihmettelivät, miten tässä nyt käykään! Kansa ei tahtonut tapojaan muuttaa. Mutta kun kirkkoherra pysyi sanassansa eikä suorittanut papillisia toimituksia, kastamisia, vihkimisiä ja hautaamista siellä, missä väkijuomia käytettiin, niin täytyi raakojen juomatapojen lakata ja uusi raittiimpi aikakausi alkoi puukkojunkkarien pesäpaikassa.

*Frans Kärki.*



Tulevan vuosikokouksen paikka.

## Kutsu

S. K. R. Veljeysseuran 42. vuosijuhlaan ja kokoukseen, joka vietetään Palossa, Minn., kesäkuussa 1929, johtokunnan määrääminä päivinä.

Seudullamme on tehty valmistuksia koko vuoden, luontokin pukeutuu juhlapukuun, niittymme kukkivat, peltomme vihanoivat ja järviemme vesi välkkyy: tervetuloa, juhlavieraat, tervetuloa!

Palolla ei ole rautatieyhteyttä muun maailman kanssa, mutta siitä huolimatta on tänne pääsy helppo. Duluthista pääsee Vermillion tietä, joka on kaunis ja mahtava tie ja Rangen kaupungeista Miller Trunk tietä, 35 tuo Aurorassa Vermillion Rangen asukkaat tutulle Vermillion tielle. Aurorassa on sitäpaitsi rautatieasema, jolle pitkämatkaiset voivat ostaa piletinsä ja siitä tulla bussilla tai autolla Paloon.

Ohjelmasta huolehtii Veljeysseura ja tiedämme, että siitä tulee hyvä, joten senkin vuoksi kannattaa tulla. Mutta etualalla olkoon asiamme: Kuiva Amerika ilman väkijuomahyöryjä, se on päämäärämme ja sitä varten kannattaa kokoontua. Sillä kuiva Amerika merkitsee, onnellisia koteja, hyvin hoidetuita lapsia, hymyileviä äitejä, ja tyytyväisiä, elämäniloisia isiä. Tulkaamme tuumimaan, miten tämä päämäärä saavutettaisiin. Tule, sinä,

jolla on hyvä neuvo annettavana. Tule, sinä, jolla ei ole enää muuta kuin neuvottomuutta! Yhdessä saamme varmasti paljonkin aikaan.

Palon Riento raittiusseuran jäsenistö tarjoutuu palvelemaan juhluvieraita parhaansa mukaan. Tulkaa läheltä ja kaukaa juhlimaan vanhan ja kunnianarvoisen Veljeysseuran kunniaksi.

Ystävyydellä Palon Riento raittiusseuran puolesta,  
A. H.

### Mitä meidän olisi tehtävä?

Jokaisen raittiusaatteen ystävän on tunnustettava se ikävä tosiasia, että työ tämän jalon, kauaskantavan aatteen eteen on viimeisenä vuosikymmenenä mennyt huimaavaa vauhtia taaksepäin ainakin meidän Amerikan suomalaisten keskuudessa, niin raittiusseurojen jäsenmäärän vähentämisessä kuin seurojen henkisen eli aatteellisen toiminnankin suhteen. Tässä asiassa pitäisi tapahtuman pikainen muutos parempaan päin, sillä, jos tätä menoa jatkuu edelleen kymmenisen vuotta, niin harvat Amerikan suomalaisista enää tietävät, että raittiusystyötä milloinkaan on tehtykään keskuudessamme. Mutta ennenkuin me voimme ajatella olotilan korjaamista edullisempaan suuntaan, olisi meidän etsittävä ja vieläpä löydettäväkin syy taikka syyt, mistä nykyinen tila johtuu. Mistä todellakin johtuu se, että vakavat ja kristillismielisetkin ihmiset suhtautuvat työhömmen niin kovin ei ainoastaan välinpitämättömästi, vaan oikein jäätävän kylmästi ja monessa tapauksessa vielä ivallisestikin?

Aivan hiljattain sanoi eräs vakavamielisenä pidetty henkilö: "Mitä te nyt vielä "vauhottelette" sen raittiuskysymyksen kanssa, kun kerran maassa on kieltolaki?"



Kun sitten kysyin häneltä,, olivatko hänen mielestään olot tuon kieltolain noudattamisen suhteen tyydyttävät niin hän oli sitä mieltä, että ne eivät olleet likimainkaan sellaiset, mutta että meidän tulisi vain auttaa tuon lain voimaannpanemisessa virkamiehiä, niin silloin olisimme samassa hyviä raittiustyöntekijöitä.

Tällaista mielipidettä ilmenee myös raittiusseurojen jäsenissä aivan liian paljon, niin paljon että me monta kertaa tuon lain kirjaimen kanssa unhotamme aattemme eläväksitekevän hengen. Muistelkaamme vain tunnontarkkaan raittiustyötä pari, kolme vuosikymmentä taaksepäin, missä hengessä työtä silloin tehtiin ja millaiset olivat olosuhteet ja vaikeudet työhön nähden silloin ja mitkä nyt, niin luullakseni meille selviää monta asiaa toisessa valossa.

Silloin oli työn tarkoitus pelastaa niin monta henkeä kuin suinkin väkijuomapaheen vallasta. Seuroihin koetettiin saada yhtymään jäseniksi kurjimpiakin. Koetettiin olla apuna ja tukena heikoille, koetettiin antaa anteeksi ja nostaa langenneita. Silloin koetettiin kasvattaa raittiusaatetta ihmisten sydämiin selittämällä ja puhumalla lakkaamatta, väsymättä, mihin juoppous ja huonot tavat johtavat, miten seuratyö on tarpeellista, että me joukkona voimme enemmän kuin yksilönä ja miten on tarpeellista olla tukena toinen toiselleen kiusauksissa ja vaaroissa j. n. e.

Kokouksissa ja iltamissa laulettiin paljon yhteislauluina raittius- ja kansallisia lauluja ja nii-

hin osallistuivat kaikki ja saivat laulusta voimaa ja laulu aukaisi sydämet. Tietysti jokainen ajatteleva seuran jäsen myöskin puhui ja toimi ymmärryksensä mukaan kieltolain aikaan saamiseksi, mutta sitä ei pidetty ainoana päämääränä. Pääasiana oli pelastaminen väkijuomapaheesta ja jäsenistön ja ympäristön kasvattaminen raittiiksi. Tämän me nykyinen raittiusväki olemme surkeasti laiminlyöneet ja minusta tässä onkin ainakin yksi syy työmme lamaanumiseen. Kyllä me puhumme kokouksissamme ja juhlissamme kieltolain rikkomisesta ja sanomme sitä pahaksi. Me mietimme keinoja, miten saada rikkojat lainkouriin, lähetämme edustajia sinne ja tänne kokouksiin, lähetämme lähetystöjä virkamiesten luokse puhumaan asiasta ja vaalipuhujia puhumaan raitismielisten ehdokasten puolesta ja tämä on kaikki tietysti hyvä. Mutta me emme saisi unhottaa sitä asiaa, että meille olisi seuratyö aivan yhtä tarpeellista kuin koskaan ennen, sillä jos me saisimme jäseniä seuroihin suuret määrät, niin tietysti seura kasvattaisi heitä tietoisiksi siitä, mitä velvollisuuksia raittiusaate asettaa kannattajilleen edellisiin kysymyksiin nähden.

Jos me täten olisimme kasvattamassa jäsenistöämme lukumäärään ja samalla aattemme omaksumiseen nähden, niin me varmasti voittaisimme enemmän, kuin sillä, että me uhraamme varojamme ja voimiamme politiikkaan ja lainvalvojin auttelemiseen. Voisihan niin tehdä, jos meillä olisi niin paljon varoja ja voimia, että me voisimme

sen tehdä ilman, että meidän aatteellinen puolemmekin niin surkeasti siitä kärsisi. — Meidän olisi muistettava, että henki tekee eläväksi.

Mitä hyödyttää meidän asiaamme, jos me saamme jonkun lainrikkokan — jos sattuu — vankilaan muutamaksi viikoksi, kun hän sieltä tullessaan on valmis viekkaammin kuin ennen tuota lakia rikkomaan. Emmekö me olisi voittaneet paljo enemmän, jos olisimme saaneet seuraamme yhden jäsenen, jolle saisimme selväksi sen lain, joka aivan lahjomattomasti ja varmasti rankaisee kieltolain rikkojan kolmanteen ja neljänteen polveen asti? Tällä tavalla pelastettu ihminen voisi puolestaan kirkastaa asian toverilleen ja niin aina eteenpäin ja silloin meillä olisi kieltolain vakauksellisia noudattajia, jotka tuntisivat tuon lain suuren siunauksen ei ainoastaan nykypolvelle, vaan vielä tulevillekin sukupolville, ja tämä tunne tekisi heistä muissakin asioissa parempia ihmisiä kuin rangaistuksen ja pikku sakkojen pelko.

Yhtenä parannuskeinona siis työmme lamaan-tumisen estämiseksi pitäisin sitä, että yleensä enemmän tärkennettäisiin seuratyötä. Ja sen sijaan että me lähetämme politiikkapuhujia, me lähettäisimme vain raittiuspuhujia, joita tosin kyllä on aina myös silloin tällöin lähetetty, mutta että puhujat enemmän valaisisivat tätä puolta asiasta, sillä totta siitä hyvin vähän nykyään puhutaan.

Kun ensi kesänä "Veljeysseuran vuosikokous kokoontuu täällä Palossa, niin Palon raittiusväki toivoo silloin näkevänsä täällä suuren joukon rait-

tiuskansaa kokoontuneena. Ei väsähtänyttä ja toivotonta, vaan innostuksen tulen lämmittämää raittiuskansaa, sellaista, joka voisi sytyttää vielä suuremman ja lämmittävän tulen koko heimoomme täällä ja kykenisi kokoamaan heimomme jäseniä ei sadoissa, vaan tuhansissa yhteisen lieden ääreen lämmittelemään itse ja lämmittämään monia, monia sydämiä raittius- ja kansallisuusaatteelle.

*Hilma Nieminen.*

## Suomalaisuutemme säilyttämisestä Amerikassa.

Tämä kysymys käy sitä mukaa vaativammaksi, jota kauemmin täällä suomalaiset elävät. Kun tästä asiasta lukee kirjoituksia lehdissä ja julkaisuissa, on niissä tavallisesti alakuloinen sävy. Vakuutetaan, että suomalaisuus täällä häviää aikaa voittaen jäljettämiin — niinhän on käynyt muitten ja suurempienkin kansallisuuksien, jopa ollaan kuin mitäkin ruudinkeksijöitä profeteerattaessa aikaa, jolloin ei täällä enää suomea puhutakaan. Ja sitten rivien väleistä pilkoittaa ajatus: "mitä hyödyttää koettaa mahdotonta toteuttaa, keinotekoisesti ylläpitää sellaista, jonka olot jo ovat kuolemaan tuominneet." Hyvät ystävät ja kylänmiehet! Mikä teitä vaivaa?

Ettekö tiedä, että juuri tuo pessimismi on asiamme pahin vihollinen. Jos sodassa mieheltä häviää innostus, on siveellinen selkäranka taittunut. Saksalaiset olisivat vielä kauan kestäneet läntisellä rintamalla, ellei toivottomuuden agitatio olisi herpaissut heistä koko taisteluintoa. — Kuolema kerran kutsui ruttotaudin luokseen nuhdellakseen tätä liiallisesta ihmissurmasta, mutta tämä puollusti itseään sanoen: "En minä tappanut yhtään enempää kuin mitä sopimus oli. Loput kuolivat pelosta."

Arvoisat toivottomuuden apostolit Amerikan suomalaisten keskuudessa! Eikös niin, että te olette kuolevaisia ihmisiä? Mitäs te ajattelette, jos joku tulisi sanomaan teille näin: "Mitä hyödyttää täällä puuhata ja ahertaa, hommata ja työskennellä, kun me kuitenkin kaikki kuolemme. Istutaan yhteen kohti ja odotetaan sen tuloa." — "Idiootti, hölmö, hullu..." "Sinä olet se mies."

Jos suomalaisuuden hyväksi toiminnan lopetamme tällaisesta syystä, me itse kiirehdimme sen loppua toimettomuudellamme. Tehdään työtä! Miten? Vanhat koetellut muodot ovat hyvät edelleenkin. Puhukaa lapsillenne kotona suomea. Mitä pitää ajatella vanhemmista, jotka murteellista englanninkieltä sopottavat lapsilleen ja koettavat näytellä, että he jonkin sanan osaavat. Turhaa silloin odottaa, että suomenkieliset pyhä- ja kesäkoulut ihmeitä aikaan saavat. — Vanhemmat itse tarvitsevat herätystä tässä asiassa. Tietämättömyys on melkein synty. Oppikaamme tietämään, mikä kunniallinen asema suomalaisella kansallisuudella on mitä erilaisimmilla sivistysaloilla, jotta oikeutetulla itsetunnolla iloitsisimme siitä, että mekin olemme suomalaisia. Oikein veri kohoaa päähän, kun näkee kansalaisia, jotka häpeävät kansallisuuttaan, omaa itseään sanalla sanoen, ja tekeytyvät osatessaan maan kieltä, skandinaaviksi, englantilaisiksi, irlantilaisiksi jopa puolalaisiksikin j. n. e. Hävetkää, luopiot! — Mutta silti täytyy lieventää tuomiota, kun ajattelee, että kansamme on ollut aina vieraan hallittavana, Ruotsin

ja Venäjän, ja luonnollisesti siinä silloin on kasvanut orjanluonto, joka liehakoi ja parempana pitää sitä, mikä on toisella. Mutta alkuperäiseen suomalaisluontoon se ei kuulu. Suomalainen sisu silti aina toisinaan purkaa historiallisten olojen luomia kuonakerroksia. Niitten laskuun on kaikei kuitenkin pantava bolshevistinen Venäjän ihaileminen, sosialistinen marxilaisuushuumaus ja taas täällä kaiken n. s. amerikalaisuuden ehdottomana ja parhaimpana pitäminen.

Pitäkäämme kesäkouluja ja opettakaamme niissä pääasiassa suomalaista kulttuurisaavutusta lapsillemme ja kasvattakaamme heissä oikeata kansallista itsetuntoa. — Seurakuntien tulisi varovaisesti suhtautua englanninkieliseen toimintaan. Jos heti kun huomataan joku heikosti sitä käsittävän, ryhdytään hänen hyväkseen kielioloja muuttamaan, hävitämme sitä pikemmin suomalaisen vaikutuksen. Kyllä ensi polvi sentään ymmärtää suomalaista saarnaa, vaikka se itse sitä heikosti käyttäisikin ja eikö juuri kuuntelemalla suomalaista puhetta siinä samalla opeteta sitä. Poistamalla koko suomalainen puhe, merkitsee tietysti kaiken hävittämistä. Sanotaan, että ne eivät enää tajua uskonnon oppeja. Ne eivät sitä sen paremmin tajua englanninkielellä, sillä valtion kouluissa ei ole opetettu uskontoa ja heidän sanavarastostaan puuttuvat vastaavat termit. Mutta muistakaamme, ettei uskonto olekaan pääasiassa tiedon ja ymmärryksen asia. Emme me muut-

kaan käsitä uskonnon salaisuuksia eikä kukaan tule Jumalan lapseksi järkeänsä tyydyttämällä.

Katoolisessa kirkossa aniharvoin ollenkaan saarnataan ja silloinkin usein ventovierasta kirkkolatinaa ja kuitenkin kirkot ovat kansaa täynnä. Uskonto on tahdon ja tunteen asia enemmän kuin ymmärryksen.

Jos joku nuori uskottelee vanhemmilleen, ettei hän mene kirkkoon, kun muka ei ymmärrä kieltä, kehoitettakoon häntä menemään muunkieliseen kirkkoon ja silloin vanhempi näkee, missä on todellinen syy, kielessäkö vaiko kokonaan haluttomuudessa. Tahtoa ei kasvata englanninkieli.

Säilytettäköön suomenkieli pyhäkouluissa niin kauan kuin pioneeripolvi elää, mutta nuorisoliittomme, joissa jäsenet ovat kaikki täällä syntyneitä, päättäkööt itse kieliänsä. He ovat kuitenkin saaneet suomalaisen pohjakasvatuksen, eikä niin ollen englanninkielen käyttö tule enää heille turmiolliseksi kansallismielestä luopumiseen nähden. Saarnaajien tulisi jättää turhamainen halu loistaa englanninkielellä, silloin kun kuulijat suomenkieltä ymmärtävät. Kerrottiin muutamasta papista, joka vallan suomalaiselle kuulijakunnalle saarnasi englanninkielellä. Puheen loputtua muuan ukko sanoi: "Kyllä se mahtoi olla hyvä puhe, mutta ei suinkaan sitä muut ymmärtäneet kuin tämä kauppias N. muutaman sanan".

Siirtolaislakimme on sodanaikuinen jälkiseurauus. Todennäköisesti tullaan sitä lieventämään. Monenlaisia esityksiä on tehty kongressille ja yh-

distyksiä ja kokouksia on perustettu ja pidetty sen muuttamiseksi. Niissä on vedottu siveellisiin vaurioihin, joita sellainen laki aiheuttaa, joka erottaa sukulaiset toisistaan eri maanosiin ja jumalalliseen järjestykseen, jonka mukaan maapallo on annettu ihmisten vapaasti asuttavaksi. Edelleen siihen, miten Yhdysvallat on ainoa maa, jossa näin annostellaan ihmisten asumista ja muuttamista. Teollisuuspiireissä tarvitaan ulkomaista työvoimaa ja suuret maanviljelysseudut ovat tässä maassa vielä asuttamattomia. Laivayhtiöt kärsivät liikkeen puutetta, ovatpa sen johdosta muuttaneet esim. suomalaisuuden säilyttäjiksi. Niitten asiamiehet tulevat kirkkoihimme ja kokoushuoneisiimme ja ilmaiseksi esittävät eläviä kuvia Suomen luonnosta ja elämästä, körttiseuroista ja kansanvalistusseuran laulujuhlista y. m. s.

Jos tulee aika, että siirtolaisuus joutuu samalaiseksi kuin ennenkin, ei suomalaisuus milloinkaan häviä Amerikasta, sillä Suomen kansankin elämässä on siirtolaisuus jo pysyvä ilmiö. Pitäisikö meidän tänä murrosaikana antaa herpautuneina toimintamme tyrehtyä, kun tunnemme vähentyneen siirtolaisuuden takia, että nyt on lujemmin puuhattava. — Suuret huvimatkuudet Suomeen lämmittävät mieliä, Suomen konsulaatit ja lähetystö ovat viime aikojen merkkejä, Suomi-seura ja yhä lisääntyvät suomalaiset sanomalehdet Amerikan suomalaisten keskuudessa eivät suinkaan ole lopun merkkejä. Sittenkuin telefonilla ja radiolla keskustellaan meren poikki ja kun

lentokoneilla hurautetaan sinne parissa vuorokaudessa on välimatkakin tullut samallaiseksi, kuin nyt on esim. Hancockin ja New Yorkin väli.

Ja kun lapsemme päästyään koulukasvatuksestaan paremmin osallisiksi kuin heidän vanhempansa alkavat omakohtaisesti tutkia syntyperäänsä ja suomalaisuutta, voi heidän joukostaan nousta henkisiä kykyjä ylläpitämään suomalaista kansanhenkä Yhdysvaltojen tosihyväksi. Olisipa suotava, että yhteisillä varoilla voitaisiin tällaisia lupavampia heistä lähettää Suomeen opintomatkalle ja että sitä varten muodostettaisiin erityisiä rahastoja, kuten on muillakin kansallisuuksilla, myöskin suomalaisten keskuuteen.

Vaikka maa, missä asutaan, on toinen kuin vanhemmilla ei silti kansallisen mielen ja hengen tarvitse olla erilainen. Kyllä juutalaiset olivat samaa kansaa Egyptin orjuudessa ja Babyloonian vankeudessa kuin Kaanaan maassakin ja tänapäivänä, vaikka he ovat syntyneet ja kasvaneet Amerikassa, Afrikassa, Aasiassa, Europassa ja Austraaliassa, ovat he silti samaa kansaa, tietävät sen, tunnustavat sen ja erikoisominaisuutensa ja omituisuutensa tuottavat ihmiskunnan yhteiseksi hyväksi. Mikseivät suomalaiset samoin?

V. R.

## Me voimme auttaa tilanteen parantumista.

On tunnettua, ainakin osalle tšekäläisestä raitiusväestä, että työmme kansan raitistuttamiseksi meillä suomalaisilla perustuu kasvatukselliseen työhön. Jo Suomessa alkoi raittiustyö niissä merkeissä, ja niitä uria uurtaen saavutettiin siellä kieltolaki. Raittiustyötä tehtiin periaatteen mukaisesti, sanan laajimmassa merkityksessä. Periaate velvoitti koettamaan kaikkensa, että suomalaisesta saataisiin raitis, kuulukoonpa hän sitten mihin ryhmään eli puolueeseen tahansa. Siksi täytyi siellä raittiussväen oppia kulkemaan ja esiintymään oman asiansa ajajana ja huoltamaan, että pysytään vapaina kaikista sivuasioista, jotka voisivat vahingoittaa tarkoituksen saavuttamista, kansalaisten raitistumista.

Vaikka meikäläinenkin raittiustyö jo alunpitäen perustettiin kasvatuksen kalliopohjalle, olivat perustusta luotaessa ympäristön vieraat vaikutteet niin valtavat, että toimintaan sekautui vierastakin. Se oli uskontokysymys, joka viskautui puhtaan periaatteen tielle ja aiheutti jo alussa hajanaisen mielialan. Se herätti ristiriitojen aallokon, johon sisäinen, luonteemmeomainen vaistomme esti heittäytymästä suurimman osan kansalaisistamme, ja ne, jotka tuon aallokon mukana kulivat, joutuivat keskenään kamppailuun kulku-

suunnista, ollen kamppailu niin tulista, että periaatekin joskus unohduksiin joutui. Sivuasiasta tahtoi väkistenkin tulla pääasia.

Työmme kulki kuitenkin eteenkäsin siten, kuin se voi niin hajanaisena kulkea, kuin se oli. Viskautui eteen toinen ristiriita. Sekin tuli ulkoa käsin. Varsinainen kieltolakipuolue kun syntyi, saattoi se joukkoomme taaskin erimielisyyttä. Kasvatukselliselta tieltä alettiin hoippua puoleen jos toiseen. Ja kun yllätyksenä saatiin maahan kieltolaki, oltiin jo kasvatuksen tieltä niin kaukana, että suurin osa uskoi tuolla saavutuksella ihmisen raitistuvan ja oltiin valmiit heittäytymään lepoon. Seuroja ei enää tarvita. Niin ajattelivat.

Todellinen elämä kuitenkin puhuu ympärillämme toista kieltä. Se osoittaa selvästi, että keskuudessamme tarvitaan vieläkin raittiustyötä, valitusta. Käsitteet raittiin ja epäraittiin elämän eroista eivät ole vielä selvillä. Nuoria kansalaisiamme huomaa painuvan salaisten väkijuomavirtojen pyörteisiin. Sellaistenkin kotien lapsia, joissa on koetettu antaa elämälle kristillinen pohja, mutta isät ja äidit ovat pysyneet syrjässä raittiustyöstä. Ja huomaapa joskus sellaistenkin lapsia, joitten vanhemmat ovat aikansa uurastaneet raittiusseuroissakin. Tämä on surullista, mutta eitämätöntä totta. Ja tämä totuus velvoittaa toimimaan.

Ne rippeet kansalaisistamme, jotka vielä kuuluvat jäseninä raittiusseuroihin, ovat vastuunalaisia tilanteesta. Me voimme auttaa sen parantu-

mista. Ja ainoa parannuksen tie on kasvatuksellinen raittiustyö. Sitä tietä on meidän kuljetta-va katsomatta puoleen tahi toiseen. Seuratoimintamme on saatava uudelleen hereille ja sitä tietä pyrkii vaikuttamaan kansalaisiimme, jotta jättäisivät väkijuomien käytön. Kun toimintaamme eivät rajoita minkäänlaiset puitteet, tuottaa työemme tuloksia.

Eikä siinä liene kylliksi, että teemme kasvatuksellista työtä seuroissamme. Sitä täytyy tehdä kaikkialla. Meidän tulee koettaa vaikuttaa amerikalaiseen ympäristöömme, jossa vellovat ristiriidat kieltolain oikeudenmukaisuudesta. Jos kuinkakin meistä tuntuisi varmalta, että kieltolakiä ei maassamme voida saada kumotuksi, niin kuitenkin nykyinen tilanne sysää suuren joukon maan parasta voimaa elämän lokaan ja se velvoittaa toimintaan.

On vielä otettava huomioon sekin, että kuulumme osana tähän vapaaseen Amerikan kansaan. Meidän ei tarvitse elää täällä kuten vieraat ja muukalaiset. Maa on meidän. Jo "valkonaamain" alkuajoilta saakka on esi-esiämme ollut täällä rai-vaamassa alaa viljelyksille. Jos huomaamme, että kieltolakitilanne vaatii korjausta, älkäämme ujustelko tarttua asiaan. Ruvettakoon taholtamme painostamaan, että hallituskin rupeaisi palkkaamaan kasvatuksellisen raittiustyön tekijöitä, samoin kuin palkkaa kieltolakivalvojiakin. Yleisiin kouluihin olisi myöskin koetettava saada raittiusopetusta. Kun saataisiin todellakin niin pal-

jon aikaan, että hallituksen taholta kulkisi raittiusesitelmien pitäjiä, olisi se tehoisampaa kivausta tälle maalle kuin kieltolain valvonta monin paikoin nykyään. Me suomalaiset voimme paljon, kun vain panemme luontaisen "sisumme" pinnistykseen.

Älkäämme enää kiistelkö suunnista, vaan tehtävään raittiustyötä siinä tarkoituksessa, että kaikki kansalaisemme raitistuisivat. Kun olemme uskollisia raittiustyön periaatteelle, niin voimme varmasti auttaa nykyisenkin tilanteen parantumista.

*Heikki Karhu.*

## Heitä maljasi pois.

Heitä maljasi pois — ellet itsesi tähden, niin tee se veljesi tähden. Mutta ennen kaikkea tee se äitisi tähden. Ajattele nuorukainen äitiäsi, ajattele, kuinka hänen sydämensä kärsii, kun hänen poikansa vaeltaa huonoilla teillä. Ja kuitenkin tänä äitien juhlaillanakin on satoja äitejä, jotka saavat vuodattaa katkeria kyyneliä poikansa tähden, joka viettää iltaansa jossakin salakapakassa. Ja monet äidit ovat sortuneet ennenaikaiseen hautaan väkijuomien takia, joita mies tai poika ovat nauttineet.

Tuo viekoitteleva, kirkas aine on ollut monen nuoren surma. Usein saamme nähdä, kuinka se johdattaa nuorisoamme rikollisuuden tielle. Kuinka monelle se onkaan taikasauvallaan avannut vankilan portit? Vanha sananparsikin sanoo, että väkijuomat ja rikollisuus kulkevat käsi kädessä.

Ja väkijuomien kintereillä väijyvät myös sen ainaiset seuralaiset, onnettomuudet. Tiedämmehän, kuinka vaarallinen esine auto on humalaisen ohjaajan käsissä. Sprii ja bensiini eivät sovi yhteen — heittäkää siis väkijuomat pois.

Kuinka moni onkaan jättänyt rakastavan äitinsä tuonne suloisen Suomen saloille ikävöimään ja odottamaan jotakin tietoa lapseltaan, joka lähti

suuren valtameren takaa onneansa tavoittelemaan. Mutta turhaan on yksinäinen, hyljätty äiti saanut odottaa viestiä lapseltaan. Mikä siihen on ollut syynä? Ne ovat nuo suuren maailman ilot, tanssisalit ja kapakat, jotka ovat viekoitelleet nuoremme. Eikä siinä humussa sitten enää tule oma äitikään mieleen.

Tuolla kaukana rakkaassa synnyinmaassamme on tänä päivänä kallis juhlahetki. Siellä nuoriso kilvan on valmistellut juhlaa, jolla alkoivat ilahduttaa äitien mieltä. Niin, miksi emme tekisi samoin täällä vieraalla maalla? Viettääksemme mekin äitiemme muistojuhlaa, kokoontukaamme saman aatteen ympärille. Eiväthän toki vielä ole huvit ja nautinnot kokonaan turmelleet nuorisoamme, jossakin sen sydämen sopukoissa lienee vielä äidin muisto säilynyt pyhänä ja tahraamattomana. Muistakaamme siis niitakin äitejä, jotka kaukaisessa synnyinmaassamme tänään astelevat äitienpäivänjuhlaan ajatellen lastansa, joka harhailee vieraan maan poluilla.

Minä pyydän myös Teitä, äidit, jotka olette saapuvilla tässä juhlassa, että tekin muistaisitte aina rukoilla lastenne puolesta, niin kuin varmasti nyt monet äidit synnyinmaassamme rukoilevat. Muistakaa aina kutsua lastanne rukouksen voimalla, kulkipa hän millä teillä tahansa.

Me nuoret emme osaa kuvitella, miten paljon äidin sydän voi surra ja huolehtia lapsensa tähden. Tiedän, kuinka oma äitini on kärsinyt ja surrut minun takiani ja aina varoittanut minua



välttämään maailman viettelyksiä, jotka näyttävät niin houkuttelevilta ja kauniilta. Kuinka voisinkaan murtaa rakastavan äitini sydämen nauttimalla väkijuomia ja antautumalla huonojen huvitusten liukkaalle polulle. Uskon että äitini rukoukset voivat pelastaa minut sortumasta noihin hirmuaaltoihin, joihin niin moni Suomen poika ja tyttö on täällä hukkunut.

Päätäkäämme nyt tänä juhlapäivänä, että heitämme pois nautintojen maljan, emmekä sitä enää koskaan huulillemme nosta. Eihän kukaan liene niin paatunut, että ehdon tahdoin koettaisi tuottaa kärsimyksiä omalle äidilleen, joka häntä hellien on vaalinnut? Kun maailman viettelykset meitä kohtaavat, muistakaamme silloin aina ajatella äitiämme. Äidin muisto on se valon säde, joka voi harhaan joutuneen ihmissielunkin vielä johdattaa oikealle tielle.

*John A. Pennala.*

---

## Joko vihdoinkin selvillä vesillä.

Koko Amerikassa oloaikani olen ollut kansaani niin lähellä, että olenpa ollut usein kuulevinani sen "suonen tykintää", kuten sanotaan. Ja miksi-kä en olisi, sillä olenhan yksi jäsen vain tässä yhteiskunnassa, joka tunnetaan Amerikan suomalaisten nimellä.

Monissa sen henkisissä ja aineellissakin pyrinöissä olen mukana ollut, ja missä en ole aktiivisesti ottanut toimintaan osaa, olen seurannut joskus hyvinkin läheltä toisten hommia ja merkinnyt muistiin asioita, joitten suhteen olisin suonut toiminnan ja mielipiteenkin toisin olevan.

Olen seurannut työväenpuolueen harrastuksia jo kauan aikaa. Erityisesti olen merkille pannut työväen "raittiusharrastusta", jos sitä pyrkimystä voitaisiin näin nimittää. Ja miksi ei, sillä onhan hatarankin mielipiteen ympärille kiedottava jonkinlainen nimi, jota voisi käyttää kehittyvää harrastusta merkitsemään. Asian näin ollen olen ollut näkevinäni, että siinäkin puolueessa on jo pidemmän aikaa kangastanut jonkinlainen raittiin hengen tunnustus, joskin sen ajatuksen laajemmalle saattaminen on melkein naurunalaiseksi tehty heidän johtajainsa taholta, mutta ennen kaikkea heidän sanomalehdistönsä toimittajain kautta.

Alun tuollaisen pilan tekemiseen olen ollut näkevinäni lähtevän juuri noitten epäraitittiitten toimittajain taholta. Kuinka voisikaan toisin olla. Kuinka voi väkijuomien ihailija, sanomalehtimies, kirjoittaa raittiuskysymyksestä muuta kuin vakaumuksensa mukaisesti. Mies, joka on tottunut ottamaan aina naukun, silloin kuin siihen suinkin on tilaisuutta, ja niin ollen pienessä "kaasussa" kirjoittaa, mitä on kirjoittamista, niin mitenkä hän voisi puhua kynänsä kautta huonoa väkijuomista ja antaa kannatusta raittiusasialle.

Mutta siellä ovat vielä toisetkin syyt vaikuttamassa. Jos nykyinen työväestön sanomalehdistö alkaisi puhua vallankin nykyisin saatavista "korporojuista" ala-arvoisesti ja kehoittaa lukijoitansa karttamaan sitä juotavaa, olisi siitä se seurauksena, että nekin juomiin uhratut lantit alkaisivat "rustottumaan" miehen taskussa, ja niin saisi raitis ajatus ajan ollen alkaa tehdä puhdistustyötänsä miehen aivostossa ja hänelle heräisi ajatus ruveta edes hiukankaan säästämään vanhain päiviensä turvaksi. Seuraus tuosta säästöstä olisi se, että hänen järkensä alkaisi säästäväisyyden ja puhtauden takia miettiä niitä turhia ja ala-arvoisia uhrauksia, niitä lukuisia agitaattorien hattuihin uhrattuja kolehteja y. m. turhuuksia, ja hänen uudet säästäväisyyden aatteensa alkaisivat saada suurempaa jalansijaa, eikä hän enää olisikaan nenästä kuljetettava, joukkokulkija, joka joukkojen mukana on mennyt minne vain johtajansa ovat häntä kehoittaneet menemään. Niin

kauan kuin työläisellä ei ole muuta pääomaa kuin "retunen housun takapuoli", niin kauan on sitä sanomalehtien toimitusten kautta hyvä johtaa harhaan. Mutta kohta kun tuossa "symbolissa" tulee muutos, silloin alkavat osat vaihtua ja joukkokulkueet pienetä. Ja tuo se onkin se pelättävin puoli asiassa, miksikä työväen lehtitoimitusten takia ei puhuta muuta kuin ivallisesti silloin, kun on ollut tilaisuutta raittiuden tärkeydestä uutisena mainita.

Jos työläinen on juovuksissa itsemurhan tehnyt, on uutisten lopussa ollut viittaus "pirullisesta yhteiskunnasta". Jos työläinen on viinaan kuollut, on syy ollut sama. Jos tappelussa on juovuksissa tapeltu, ja toinen urhoista sattunut kuolemaan, ei suinkaan murhamiestä ole lehtien taholta syytetty, vain syyn on saanut "kurja yhteiskunta". Lukemattomia tuollaisia poimintoja voisimme poimia, mutta ne ovat siksi tuttuja sanontoja, ettei niitten kertaaminen ole enää tarpeellista.

Mutta viime ja tämän vuoden aikana olen suureksi mielihyväkseni pannut merkille, miten asiat alkavat muuttua ja mielipiteet käydä erivärisinä esille, ja asioitten käsittelyyn otetaan kiinni oikealla tavalla. Petyt ystäväni, jos luulet, että työväenlehtien toimittajat olisivat tuollaisen muutoksen eli käänteeseen tehneet, ei sinnepäinkään, eivät ainakaan monet. Käänteeseen tuossa ovat tehneet lehtien kirjeenvaihtajat ja muut yksityiset henkilöt.

Viime syksynä, en muista aikaa, hirtti eräs kansalainen itsensä jossakin paikassa Wisconsinissa. Kirjeenvaihtaja, joka uutisen lähetti "Työmieheen" kertoi asian ilman mitään peräkaneeettia, lyhyesti mainiten, että vainaja oli ryypiskellyt nykyistä myrkkynuomaa, kunnes se vei häneltä järjen ja niin hän lopuksi teki kaamean teon. Se oli mielestäni oikea uutinen ja oikealla tavalla tulokittu.

Joku aika takaperin luin myöskin "Työmiehestä", miten heidän lehtensä eräs kirjeenvaihtaja pahoittelee sitä asiaa, että "Työmiehen" asiamies on juoppo ja kulkeissansa puhuu ja esiintyy sopimattomasti, alentaen ajamaansa asiaa. Tuostakos lehden toimitus kääntää asian kokonansa pilan esineeksi, ja minä en olisi halunnut kirjeenvaihtajana ottaa vastaan moista "tuudittelua".

Viime talvena kirjoitti eräs "Ei-porvari" "Industrialistin" yleisiin uutisiin pienen, mutta navakan kirjoituksen "Bootleggerista". Hän kirjoittaa m. m.: "Bootleggeri on sellainen otus, joka on lähtösin työläisten riveistä, ja jota ei vähääkään liikuta entisten toveriensa kurja kohtalo. Häneltä puuttuu kaikki inhimilliset hyveet, hänessä ei ilmene missään määrin ihmisyyttä, ei kunniantuntoa, ei oikeudenmukaisuutta, ei lähimmäisenrakkautta, eikä sääliä. Hän on valmis missä ja milloin tahansa kynimään vaikka sielunkin sisältä, niin pian kun hänellä vähääkin siihen ilmenee mahdollisuutta. Hänen luonteensa on voimakas maaperä kaikkien paheitten kehittymiselle.

Hänen ominaisuuksiinsa kuuluu pirullisuus, viha, raukkamaisuus ja kataluus. . ."

Mitäspä arvelette moisista sanoista? Se on puhetta, jota ei ole usein kuulunut sieltäpäin. Minä ihailen tuota kirjoittajaa, joka tahtoo heti ilmoittaa, että hän ei ole "porvari" ei missään suhteessa, mutta hänen kirjoitustapansa on sittenkin ihan puhtaan periaatteen ja puhtaan moralin tavoittelua. Sellaisia kirjoittajia jos nousisi usein näyttämölle, niin mahtaisivat ne viinakauppiaat, jotka kulkevat työläisten keskuudessa ja kirkuvat kauheasta "proletarisuudestaan" painaa joskus päänsä rintaan moisia lukiessansa, jos niitä koskaan lukenevatkaan.

Tämän kesän aikana oli Brookstonin pienellä maanviljelysseudulla kuuluttanut kokouksen koolle sikäläinen "nais-jaosto", joka toimii kommunismin puitteissa. Tuohon kokoukseen oli vapaa osanotto ulkopuoleltakin heidän ryhmänsä. Ja kokous pidettiin, ja siellä tuli varsin tärkeänä kysymys: miten paraiten voidaan saattaa pirtun valmistajat ja viinakauppiaat lain käsiin ja miten voidaan suojella nuorisoa moisien lurjusten paulaan joutumasta. Sananmuotoa en nyt juuri muista, mutta pääasia oli kuitenkin ylläoleva suunta. Olisi luullut, että tuollaisessa asiassa olisi oltu kaikin yksimielisiä, että sitä huutavaa pahetta vastaan, joka on tullut viinatrokarien kautta maanviljelysseuduillekin maanvaivaksi, olisi löydettävä tehokkaita keinoja, että se saataisiin kukistetuksi. Niin ei kuitenkaan käynyt.

Ensi alussa nousi joitakin agitaattorien tapaisia mieshenkilöitä ylös, jotka alkoivat lyödä pilkaksi koko kokouksen hyvän alotteen, vällöttäen, miten kaikki tuo pahe, jos sitä paheeksi ensinnäkään voidaan kutsua, on vain tulos nurjasta yhteiskunnasta. Mutta onneksi siellä oli siksi tarmokkaita naisia, että tukkivat suun moisilta viisastelijoilta, ja käyttivät niin lujia puheenvuoroja ja suoria sanoja, että vastustajain suut tukkeutuivat. Siellä esiintyi äitejä, jotka olivat nähneet, miten viinapetleri tanssitilaisuuksissa tukkii rojuansa heidän pojillensa ja tyttärillensä, ja niin ollen turmelevat nuoret keskenkasvaneet ihmistaimet ja saattavat heidät jo nuorena huntingolle. Niin oli tehty päätös, että samallaisia kokouksia pidetään vielä useita perästäpäinkin eli niin kauan, kunnes moiset lainrikkijat on saatettu edesvastuuseen rumasta työstänsä. Mukana olleet olivat jokainen lupautuneet valvomaan iltamatilaisuuksien yhteydessä, että moisen liikkeen harjottajat tulevat löytämään loppumattomat vihamiehet sen kulmakunnan naisten keskuudessa, kunnes viinakauppa on tyystin loppunut.

Luettuani tämän jalon päätöksen, en löydä tällä kerralla sanoja joilla kiittäisin niitä Brookstonin toimellisia emäntiä. Mutta minä ihmettelin yhtä seikkaa tuon kokouksen jälkeen. Olisi luultu, että "Työmies" olisi kirjoittanut kauniin artikkelin ja vedonnut siihen hyvään esimerkkiin, minkä antoivat edellämainitut naiset, ja kehoittanut kymmenien muitten paikkakuntien naisia te-

kemään samalla tavalla, mutta sitä ei "Työmies" tehnyt, vaikka asia on niin tärkeä.

Olen poiminut muutamia valoisempia näkökohtia työväen leiristä, mikäli se koskee raittiuden eteenpäin viemistä ja sille aatteelle edes hiukan kaan tunnustuksen antamista. Ja olen iloinen, että se väylä ja ne vedet, joissa työkansa on purjehdinut näihin saakka, alkavat laajeta ja heidän joukostansa yksi ja toinen voipi päästä selville vesille, joissa eivät karit olisi niin lähellä kääntämässä pientä ihmispurttia nurin. Kyllä maailman vesillä sentään jääpi vielä monta salakaria jälelle, joskin noista joitakin saataisiin vähemmän vaaralliseksi. Nouskoon raittiita tuulahduksia kerran vielä läpi koko maan suomalaisen työväestön, ja saatetakaan meille vielä muistiimme se kasvatuksellinen raittiustyö, joka meiltä on luisunut pois kuluneina vuosina. Jos kommunistiset naisjärjestöt tulisivat mukaamme, olisi voitettu raittiusasialle määräämätön voitto.

A. W. H.

### Mä muistan.

Mä muistan, kun lasna pienoisna  
minä kotini polkuja kuljin.  
Oli riemua mulla rinnassani  
ja onnen syömmeeni suljin.

Vaan riensipä aika niin kiiruusti  
ja kasvoin suuremmaksi.  
Tuli elämä ja taistelu eteeni  
ja elon teki raskahaksi.

Olin kerran, sen muistan ainiaan,  
kadun vierellä kulkemassa,  
tuli korviini silloin kirous,  
melu hirmuinen kapakassa.

Ja juomari raukka se heitettiin  
kadun kivikkoon kiivahasti.  
Oli rahansa juonut siks kohdeltiin  
häntä aivan kamalasti.

Hän siinä makasi kuin kuolleena  
oli otsassa iso haava.  
Ja kapakka se jatkoi meluaan,  
sitä taukoomaan ei saada.

Tuli poliisi korjasi miehen pois  
vaan toiset tuostako huoli.  
He hullujen tavoin mellasti,  
mitä tuosta, jos yksi kuoli.

\* \*  
\*

On vuodet siitä jo vierineet  
taas kuljen mä samoja teitä.  
Vaan pois ovat kapakat hävinneet,  
en näe minä enää niitä.

On kytketty viina kahleilla,  
vaan vielä se hirviö elää.  
Sä, raittiusmies, ole valveilla  
Ettei irti se pääsisi enään.

*John Näykki.*

## ”Sisäänpäin, ylöspäin ja ulospäin”.

Nämä sanat ovat olleet lahonneessa hautapatsaassa eräällä hautausmaalla. Tämä hautaristiin kirjoitettu merkillinen lause sopii hyvin meille nykyaikaisille kulttuurin pilaamille ihmisille mainiosti, joita ei kohta enää kiinnosta muu kuin silkkisukat (tai säärrikulttuuri niinkuin eräs arvoisa emäntä sanoi) ja Tutankhamenin silkki ja autolla ajeleminen.

Pintapuolinen ihminen sivistyy — kaunistuu, mutta sydän surkastuu, lähimmäisen auttavaisuus heikkonee, rakkauden velvoittavat vuorisaarnan käskyt ovat muinaistavaraa, johon ei enää kukaan muu kiinnitä huomiota kuin ”antiikkiset” ihmiset. Ihminen, Jumalan kuva ei kasva sisäänpäin, ylöspäin eikä ulospäin.

Sisäänpäin kehoittaa vanhan maailman opettaja ensin suuntaamaan työn. Omassa sisimmässä pitäisi ensin alkaa. Jos katsomme raamatun ja historian merkkihenkilöitä, niin kaikilla heillä on ollut hiljainen kehitysaikansa jolloin valmistus ja voimat ovat olleet erityisesti suunnattuna sisäänpäin ja ylöspäin ja sitten vasta sen jälkeen ulospäin.

Esim. Budha, Mooses, Kristus, ja Johannes Kastaja. Budhasta kerrotaan, että hän kyllästynyt rikkauteen ja elämän vääriin nautintoihin

rakensi majan erämaan yksinäisyyteen ja vietti siellä suuressa hiljaisuudessa monta pitkää vuotta. Sitten hän vakaantuneena profeettana astui kansan eteen ja antoi sille uuden uskonnon.

Mooses kasvatettiin kaikessa Egyptin viisaudessa. Hän komenteli Faaraon välkkyviä sotalaumoa ja ajatteli itseään Israelin pelastajaksi. Mutta hänen tarvitsi vielä käydä 40 vuotta hiljaisuuden kovaa koulua. Jylhän Hoorebin yksinäisyydessä hänestä vasta kasvoi se mies, joka kykeni johtamaan Israelin kansan sille luvattuun maahan.

Johannes tuo hengen jättiläinen, eläen pyhässä yksinäisyydessä, hänkin kävi läpi pyhitystaistelunsa turmeltuneen luonnon ja ylöspäin pyrkivän hengen välillä.

En tarkoita, että meidän jokaisen olisi pyrittävä korpeen, hengen jumalaista aateluutta etsimään. Mutta meidän on kasvettava enempi sisään päin, ettei sieluelämämme pääse surkastumaan ja ryteikköä kasvamaan. Meidän täytyy sitä joka hetki kasvattaa.

Missä on nykyään suuret miehet? Vai onko niitä ollenkaan? Vajamittaisiako vain ja kääpiöitä? —

Niin, millainen on tulevaisuuden kansa? Suomi kansa, luuta minun luustani ja lihaa minun lihastani. Tätä kysymystä usein mietin... Onko se kansa, jonka jäsenet ovat terveitä ja voimakkaita persoonallisuuksia, kansa, jonka keskuudessa ei nähdä miestä hoipertelevan, ei naista kur-

jan elämän turmelemaa, vaan on ruumiiltaan voimakas, ajatuksiltaan oikeamielinen, rehellinen ja tavoiltaan puhdas kansa??

Onko se kansa, joka pitää tapojensa puhtauden yhtä tärkeänä kuin pukunsa siisteyden? Onko se kansa, jonka kodit ovat niitä pyhättöjä, jossa hyvät hengettäret asuvat ja sijaa pitävät, jossa sopusointu kaunistaa ja yhdistää perheen kokonaiseksi eikä haavoita ja revi pirstaleihin —?

Onko se kansa, joka muistaa pyhittää neljännen käskyn, joka käskee kunnioittamaan vanhempiaan, ja ovatko sen vanhuksat myös kunnioituksen arvoisia —?

Niin, minkälaista on Suomi tuleva kansa ja sen kultainen nuoriso? Ja minkälaista nyt? Rikkipöyhä, raadeltua kateuden kyyn turmelemaa, eri leireissä kuin nälkäisen ahnaan villipedon ahdistamana, ajamana — — — Kansani kurja ja kallis!

Suomalainen rehellisyys missä se on? Suomalaisen lain kunnioitus missä? — Se on myyty tapain turmeluksen rihkamaan tai vaihdettu lumpuihin ja ulkonaisiin helyihin — tai lasten leluihin. Totuus on tallattu maahan, jalkain alle poljettu. Rintapielukset ovat arvomerkeillä lastatut peittämään sitä huutavaa sisäistä sydämen tyhjyyttä, joka irvistää kaikkialla vastaan. Meillä on pelottavan paljon kalisevia päitä — tyhjiä aivoja ja ulkonaisen rihkaman peittämiä ihmisolennoita. — On tosin sankareitakin. Puukko ja revolveri, murha ja kavallus! — Sankareita on kohta sano-

malehdet täynnä. Elämän iljanteisilla poluilla ja teillä kilpaa juoksevat, maailman mestaruutta tavoittelevat — —.

Ja jos tätä saa jatkua, mitä jää jällelle suomalaisesta, siitä lakia pelkäävästä kansasta, joka oli ennen niin kuulu kautta maailman, joka seisoi aina ja kaikkialla lain majesteetin kunniaavartiossa. Nyt on vain ikäänkuin pieniä pirstaleita jällelle. Rajaviiva rehellisyyden ja epärehellisyyden välillä on tummentunut tai sitten poistunut kokonaan, käsitteet oikeasta ja väärästä, laista ja siveellisyydestä ovat höltyneet. Yksityinen vallan- ja kunnian himo on kohonnut huippuunsa, keinottelu ja petollisuus ovat nousseet tasa-arvoon kunniallisen työn kanssa ja hengen ja omaisuuden turvallisuus on hukunut yleiseen tapain turmelukseen ja kunniaattomuuteen. . .

Rakas lukijani ken oletkaan? Pysähdy tarkastelemaan illan rauhallisina hetkinä työnlomassa, mihin ollaan menossa, jos tätä saa jatkua. Onko tulevaisuuden kansa tällainen? Onko se tapain-turmeluksen ja siveellisen mädännäisyyden kaluama syöpäläiskansa? Ei! tuollainen ei se voi eikä saa olla? Sellainen kansa ei elä, se tuhoutuu!

Ja tällainenko turmeltunut kansa on se kansa, josta runoilija kerran niin kauniisti lauloi: "Luonnossa on lempeyttä, sydämessä siveyttä"? Meillä täytyy olla ei ainoastaan ulkonaista — vaan ennenkaikkea sisäistä kauneutta, joka luo sopusuh- taisen täydellisuuden ulkonaisen ihmisen kanssa.

Mutta missä ovat yön vartijat? Ovatko ne poistuneet muureilta? Vai onko heidän soitunsa palanut jo loppuun? Missä ovat huutavan äänet? Astukaat esiin, ettemme huku, kun juoppous ja siveettömyys kulkevat käsikädessä ihmiselämän markkinoilla kaupaten rihkamaa, omantunnon väljentynyttä totuutta, väärää vapautta janooville markkinajoukoille.

Huutavanäänet, siveyden vartijat, esiin hengen tulisoihdut palamaan sinne väärien kutupaikkojen likaisille lähteille, jonne yhä useammat rientävät paheen suggeroimana ammentamaan, sieltä likaisilta lähteiltä, jotka kansaamme myrkyttävät. Nyt jos koskaan on jokaisen tarkistettava kantansa, polkunsu, kulkemansa askeleet. Jokaisen on omassa povessaan nostettava se hengen tulisoihtu, joka polttaa kullasta kuonan, ennen kaikkea puhdistaa julkisen sanan. — Sanomalehdistön on tinkimätön velvollisuus nostaa hengen tulisoihtu roihuamaan. Nyt tarvitaan oikeita hengen jättiläisiä — sankareita, jotka muistavat joka hetki vuorisaarnan velvoittavat käskyt: "Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi".

Tämän kansan missä maan äärillä se kulkeekin on noustava sisäistä ihmistään kasvattamaan. Kotien kylvöä on kaikkialla tehostettava. Se täytyy olla nykyajan suurin sotahuuto! Ja siihen on kaikkien totuutta rakastavain kansalaisten yhdyttävä.

Laihia, 1/3 28.

*Mikko Mikkola.*

## Odotuksia.

Pienen pienoisesta lapsesta asti olimme me, Sulo ja Soini, toisemme tunteneet. Olipa meille useasti lelujen takia riitakin tullut. Vaikka usein meillä hauskaa oli kauniilla kotipihalla leikkiesämme hymyilevän hoitajattaren läheisyydessä. Satuimmepa joskus kadullekin livistämään hänen huomaamattaan. Voi, kuinka meistä oli mieluista leikkiä kadulla toisten lasten kanssa, mutta siihen ei meillä vielä ollut valtaa. Toivoimme aikaa, jolloin saisimme mennä, minne halusimme. Siis parhain aika mielestämme oli vielä tuleva.

Rakkaat kouluvuodet ohi kiitivät kuin siivillä. Ne olivat kauniit vuodet, ne. Innolla odotimme aikaa, jolloin diploman saisimme. Suuri ja parhain hetki oli vielä tuleva.

Ystävyystemme kukka vuosi vuodelta kauniimaksi kasvoi, menimme kihloihin. Kuinka odotimme tulevaa kevättä, jolloin hääkellot meille kaikuivat. Onnessammekin oli talvi pitkä odottaessamme sitä ihmeellistä kevättä. Ah, mutta odottaessamme tiesimmekin, että parhain oli vielä tuleva. Hääpäivän iltana olin hyvin väsynyt, mutta kun mieheni ilmoitti minulle suureksi hämmästykseni, että yllätykseksi ja lahjaksi minulle odotti meitä uusi kaunis koti, niin onnessani minä väsymykseni unhoitin tietäen, että parhain oli



vielä tuleva. Sinä iltana ensi kerran yhdessä polvistuimme kotitakkamme ääreen tulta sytyttämään. Kuinka se tuli lämmitti!

Vuodet kuluivat. Näin, kuinka mieheni rakasti ja ihaili lapsukaisia. Tiesin, mitä hän toivoi. Kerran sitten, kutoessani jotakin pehmeää, tuli hän luokseni, otti kutimeni ja samassa kuiskasin hänelle salaisuuteni. Ah, sitä iloista, riemastunutta kirkkautta hänen kasvoillaan! Tiesimme, että kaunein ja parhain lahja kodillemme oli vielä tuleva. Kerran hän oli sanonut minulle, ettei kukaan taitanut soittaa niin kauniisti kuin minä. Olin ylpeä siitä. Mutta nyt hän oli muuttanut mieltänsä, sillä soittaessani hän hymyillen sanoi pikku Sorean kengät kädessään, että ne kauneimmat säveleet hänelle nyt antaa. Ah, säveleit! Säveleitäkin kauniimpi oli meillä oleva

Eräänä tummana syksyn iltana, jolloin kylmä teki tuloaan ja kaikki oli hiljaista kuin kuolema, kumpikin heräsimme elämän todellisuuteen huomaten, että mekin jo astelimme elämän syksyssä. Olimme jo kauan astelleet. Elämä oli ollut meille hyvä. Lapsemme olivat maailmalla. Hyvin usein he muistivat meitä erittäinkin juhlina. Juhlaaikoina ystäviemme onnentoivotukset eivät silti tuottaneet meille sitä iloa, jota tuottivat aina hartaasti odotellut lapsemme, sillä tiesimmehän, että parhain oli vielä tuleva.

Kuinka rauhalliset olivatkaan myöhäiset syksyn illat. Tällaisina hetkinä tuli mieleeni, että kerran, kerran on ihmisen elämän tie loppuva laakson

kalmistoon. Siellä, jossa ei ole eroa, ei väsymystä eikä odotuksia, vaan ikuista riemujuhlaa yhdessä vietettäisiin, oli ihmisen sielulle vasta oikea täydellinen rauha. Rauha, rauha, siunattu pyhä rauha, koska saavut. Sitä ihmeellistä rauhaa oli sydän jo useasti kaivannutkin. Sydän ei aina jaksaisi, ei jaksaisi. . . Ja eräänä tällaisena hiljaisuuden hetkenä, kuin olisi miehenikin ajatellut samaa, hän kuiskasi: "Armaani, parhain on vielä tuleva".

*Mamie Eleanora Ollila.*

## Väsynyt.

Väsynyt on työn raskaan raataja, joka on elämänsä iltaan saapunut. Kun minä olin nuori, niin minä ajattelin kuin lapsi, ja minulla oli lapsen usko. Mutta elämän koulua käydessä ihminen tulee näkemään, kuinka vähäpätöinen hän on. Meillä on nuoruudessamme paljon kauniita suunnitelmia, jotka sitten vanhuuden saavuttua näemme vain kauniiksi mielikuviksi haihtuneen. — Vielä kaksikymmentäviisi vuotta taaksepäin muistan, kuinka suurta oli suomalaisten keskuudessa raittiustyö. Veljeys-Raittiusseura, kaunis oli nimi. Jalo oli aate, jonka puolesta suomalaiset omassa ryhmässään tekivät yhteistyötä. Yhdessä tahtoi Suomen poika ja tyttö taistella pahetta vastaan.

Nyt näyttää kuin kaikki olisivat väsyneet. Olemmeko sitten saavuttaneet täyden tuloksen työllemme? Liekö jo kaikki valmista? Vähäiseksi ei voi sanoa sitä työtä, minkä olemme Veljeysseuran nimessä tehneet. Paljon on niitä, jotka tunnustavat sen työn kautta kääntyneensä pois juoppouspaheesta, ja niin ruvenneensa harrastamaan parempia asioita omaksi ja kansansa hyväksi. Raittiustyö on kasvattanut parhaat jäsenet seurakuntiin, sen tunnustaa jokainen pidemmän aikaa asioita seurannut Amerikan suomalainen. Miksi sitten niin moni entinen kunnan raittius-

veli ja -sisko näyttää nyt aivan väsyneen koko raittiustyöhön? On varmaan paljon pettymyksiä, jotka herpaisevat ihmisen toimintainnon. Mutta sittenkin ajattelen samoin kuin tohtori Wargelin sanoi viime vuosikokouksessamme täällä Cloquetissa. Hän sanoi näin:

“Vaikka Veljeys-Raittiusseura ei jaksaisikaan enää nousta siihen kukoistukseen, jossa se on aikoinaan ollut, niin sittenkin sillä on oma jalo historiansa, jonka vuoksi sitä kannattaa pitää vireillä. Siitähän näkevät muut kansallisuudet, että suomalaisilla on ollut jo niin kauan harrastusta raittiusasiaan. Kun me jo vietämme 41:tä vuosikokousta, näyttää, etteivät suomalaiset ole olleet vain paljaita työn raskaan raatajia. Meidän kannattaa pitää “Veljeysseuran” nimi vielä pitkät ajat elossa, vaikka sen toiminta ei olisikaan niin suurta, sen historiallisen merkityksen vuoksi.”

Nämät tohtori Wargelinin sanat olivat kuin voidetta minun väsyneelle mielelleni. Olin juuri ajatellut, kuinka on turhaa muutaman henkilön ruveta väkisellä pitämään seuraa pystyssä, kun ei sitä kumminkaan kaikki kannata. Seuroja erkaneet yhtenään pois riveistä ja kaikki näyttää olevan niin väsyneitä koko aatteelle. Sanotaan kyllä, että nyt sitä raittiustyötä vasta oikein tarvitaankin, mutta ei silti tahdota tehdä mitään sen hyväksi, ja jos joku tahtookin, niin sille ei kelpaa “Veljeysraititiusseura”, sen täytyy olla jotakin uutta, jolla on omat tapansa, vaikka ei suinkaan yhtään paremmat tavat. Niin nuorena on meillä

uskoa tulevaisuuteen ja se se antaa meille intoa työhön ja toimintaan, mutta sitten kun me kuljemme monien pettymyksiensä polkuja elämämme taipaleella, niin me vähitellen väsymme ja muutamme pois ja jätämme kukin oman historiamme. Olisi kaunista katsella tulevan sukupolven, kun me voisimme jättää kauniin historian jälkeemme. Olkoon kumminkin lohdutuksenamme se tietoisuus, että ne, jotka ovat luoneet Veljeysseuran historiaa, ovat tehneet suomalaisten keskuudessa ja lointa työtä, sellaista, jota ei tarvitse hävetä.

Sisar ja veli, oletko jo niin väsynyt, että et jaksa enää kannattaa raittiustyötä, vaikka sen vielä tarpeelliseksi näetkin? Olen monesti joutunut ajattelemaan sitä, miksi muutamat kansalaisistamme puhuvat ikäänkuin pilkalla raittiustyöstä ja samalla valittavat sitä, että meidän aikamme nuoret juovat enemmän kuin koskaan ennen. Keltä he sitten odottavat raittiustyötä? Eikö siihen ole jokaisen velvollisuus ryhtyä, varsinkin niitten, jotka siitä juoppoudesta enimmän tietävät?

Minusta nähden tämä maa näyttää jotakuinkin kuivalta, sillä en ole nytkään nähnyt juoppoja moineen aikaan. Lienee jo vuosi toista kulunut, kun viimeksi olen nähnyt juopuneen kadulla hoipertelevan. Muutamat ihmiset niitä näkevät tai sanovat näkevänsä hyvinkin usein ja pilkkaavat raittiustyötä. Sinulla, joka tiedät, missä lakia rikotaan ja väkijuomia viljellään, on ensimmäisenä velvollisuus ryhtyä raittiustyöhön. Ja jos et sitä

tee, niin olet samassa itsekkin lainrikkoja, kun tiedät, etkä tahdo ilmoittaa. Sinähän suojelet silloin lainrikkoja. Yhteistyö on kaikkien oma, sitä ei tarvitse toiselta odottaa. Jokaisen velvollisuus on auttaa hallituksen virkakuntaa puhdistamaan paheitten paikkoja, silloin saamme jotakin aikaan, kun kaikin teemme yhteistyötä. Vähemmän valitusääntä ja enemmän tosiyötä. Elkäämme kesken väsykö.

*Hilja Lauttamus.*

---

Me kohtaamme pian siellä, missä ei  
ole kipua. . . .

Pysähdyin sairasvuoteen ääreen. Vuoteella lepäsi nuori mies. Tuska oli vääntänyt kasvojen piirteet ja kärsimyksistä korahdelti rinta. Kuultuaan ääneni hän kokosi voimansa ja kirkkain katsein lausui nimeni, kiittäen siitä, että muistin tulla katsomaan.

Kerroin terveiset toiselta taudin kanssa kamppailevalta. Terveiset sisälsivät sen tosiasian, että Jumala yksin voi auttaa. "Niin Jumalassa yksin on turva, mutta onpa hyvä, että niin on", vastasi sairas.

Tämän elämän ja uskon kypsyyttä osoittavan varmuuden oli saavuttanut nuori mies ennen elämän keskipäivää, liekö se hänellä aina ollut. Miksikäs ei, olihan hän rukoilevan äidin poika. Lapsesta saakka oli hän kulkenut oikeuden polkua. Palatessaan sotakentältä hän saattoi sanoa, että Jumala oli kodin muiston avulla suojellut hänet saamasta arpia sieluunsa ja ruumiiseensa.

Siinä hän nyt lepäsi omassa kodissaan, ei vielä elämän keskipäivään kerinneenä. Puoliso ja lapsi odottivat onneansa ja suojelusta hänen kädestänsä. Hänen vakaa, lempeä voimansa oli kodin tuki. Ympäristökin oli oppinut paljon häneltä odottamaan. Seurakuntatyöhön oli hän antautunut ko-

ko sydämensä hartaudella. Runsaasti hän antoi voimiaan ja varojaan, oli hyvänä esimerkkinä ja kehoituksena muille tekemään samoin. Kansansa hän rakasti kuin harvat. Kirkkaana oli hänen sielussaan Suomen kuva, vaikka syntymämaansa olikin Amerika.

Raittiin isän raittiina poikana oli hänelle raittiustyömme rakas. Siitä hän hyvän sanan lausui ja aina tilaisuuden sattuessa apuunsa antoi. Raittiuskansan kalenterimme tuon avun hyvin tunsu. Intomieltä ja varmaa uskoa oikean voittoon hehkui hänen sanansa. Vakavaa velvoitusta omalle ja muiden kohdalle oli elämä.

Monet ajatukset risteilivät sielussani katsellesani voimakkaan miehen kamppailua kuoleman kanssa. Kysyin, miksi näin piti olla, miksi juuri hänet otetaan meiltä pois. Häneen olivat niin monet toiveet kiinnitetyt ja kuitenkin hänen piti lähteä.

Koitti jäähyväis-hetki. Vielä kerran kokosi hän voimansa, sielu, joka tuskien taakan painamana kulki omia teitään, palasi hetkeksi ympäristöönsä huomaamaan. Puoliso ja lapsi suljettiin silmäyksen hellään piiriin ja äiti sai kiitoksen vaivan näöstään. Vieraalle hän lausui: "Me kohtaamme pian. . ." ja kuin olisi pelännyt, että ei häntä oikein ymmärretty, käsi kohosi korkeutta kohden ja hän jatkoi — "siellä, missä ei ole kipua" . . . eikä surua eikä kuolemaa, jatkoin siihen ja niin erosimme.

Päivä vain ja saapui tieto, Aarne Havela on jättänyt tämän maallisen asumuksensa, päättänyt vaelluksensa täällä.

Me jäimme seisomaan kysymyksen eteen, miksi hänet juuri kutsuttiin ennen elämän keskipäivää, kun niin moni turhaan kuluva elämä saa jatkoa. Mutta ehkä me saamme vastauksemme, silloin, kun *me tapaamme, siellä, missä ei ole kipua*. Ja me tapaamme pian. Tuossa jälleen näkemisen toivossa voi siihen olla vastaus jo täällä, sillä tuntuupa kuin olisi taivas lähempänä sentähden, että hän on siellä.

M. P.-M.

### Katsauksia Ohio-Pennsylvanian ja West Virginian piirin raittiusseurojen työhön v. 1927.

*Katsaus Monessenin Voiton Lippu raittiusseuran toimintaan v. 1927.* Ei ole ollut toimintamme vilkasta, eikä puoleensa vetävää näitten viime vuosien aikana, sillä kansalla ei ole ollut innostusta raittiusasiaan. Kun vain muutamat jäsenet ovat käyneet säännöllisesti kokouksissa, ovat samat jäsenet saaneet olla virkailijoinakin useamman vuoden yhtä mittaa ja kun on aina samat, alkaa se väsyttää. Toiseksi on aina ankarat rahahuolet miten saada juoksevat menot, n. 7,000 doll, velkakaan lyhennykseksi pakoittaneet raittiusväen kääntymään koko paikkakunnan suomalaisen väestön puoleen pyynnöllä, mitä voitaisiin tehdä, jotta talo ja paikka, joka meille on kaikille rakas, pysisi suomalaisen kansan käsissä. Kansa kuuli avunhuutomme ja niin perustettiin kansallisseura joka otti velat ja huolet vastuulleen. Raittiusseura elää edelleenkin ja on sillä oikeus toimia talon suojissa joka toinen sunnuntai, jolloin on suljettu tai ohjelma-kokous ja myös on sille varattu muutamia iltamia vuodessa. Nyt on tilaisuus tehdä aatteellista raittiustyötä, kun aineellisesta puolesta ei

enää ole huolta. Jäseninä on seurassa vielä n. 30 ja on heillä paljon mahdollisuuksia ja innostusta.

“Sillä meill’ on viel’ paljon puhdetöitä,  
Siis älkää sammuttako kynttilöitä.”

*Sanna Mäki*, kirjuri.

\*

*Girardista kirjoitetaan Toivon Alku seuran* toiminnasta v. 1927. On pidetty 22 työkokousta ja 3 ohjelmakokousta. Liiton vuosikokous oli täällä tammikuulla. Vierailumatkoja on tehty New Castleen. Uusi Toivo seuran kanssa käytiin Bessemerissä herättämässä sikäläistä seura uuteen toimintaan; muualla on vierailtu Clevelandissa, Warenissa ja Conneautissa. Näyttämölle on hankittu uudet kulissit. Iltamia on pidetty seuran hyväksi 8 ja yksi ulkoilmajuhla. Suomen itsenäisyyden päivää ja äitien päivää on vietetty. Uusia jäseniä on yhtynyt 2, yksi on kuollut. Puheenjohtajana on ollut A. Katajamäki, joka on muuttanut Suomeen. Hänessä menetettiin hyvä ja uutera toimihenkilö. Välittäjänä on ollut J. Penala.

*Julia Hilston*, kirjuri.

\*

*Weirtonista* ilmoitetaan, että seura on pitänyt kahdesti kuussa kokoukset omalla talollaan, josta on velkaa 1,200 doll., mutta jonka arvo on \$16,000. Jäsenl. n. 30. Seuran talolla toimii myös seurakunta pyhäkouluineen, soittokunta ja voimistelu-

seura. Sitä vuokrataan eri tarkoituksiin ja talossa asuu vuokralla 3 perhettä. Iltamia on pidetty, näyttelyiltoja, y. m. s. Puheenj. on K. Larmi, kirj. J. Anttila, rahastonh. J. Nurmi ja kirjeenvaiht. V. Lauttamus.

\*

*Burtonissa* on kokouksia pidetty omalla talolla kerran kuussa. Jäseniä n. 15. Puolivuosis kokous oli täällä ja tämänkesäiset vuosijuhlat ihanalla maanviljelysnäyttelykentällä kesäkuun 30 ja heinäkuun 1 p.

\*

*Warrenissa* on työkokouksia pidetty kahdesti kuussa sunnuntai-illoin ja iltamia y. m. s. kahdesti kuussa lauantai-illoin. Liiton vuosikokous oli tammikuulla. Soittokunta harjoittelee seuran talolla ja antaa seuran hyväksi pari konserttia vuodessa. Kesäkoulua on pidetty haalilla. Laulukkuoro on ollut yhteinen seurak. kanssa. Atleettiseura harjoittelee talolla ja Modern Woodmen ja Royal Neighbors. Erityisiltamista mainittakoon vuosijuhla helmikuulla, kenttäjuhla, Suomi-Opiston illtammat, nuorisoliiton Valentine-ilta, Pennalan ja Cunnard linjan asiamiehen liikkuvakuvanäytökset, äijämiesten illtammat, soittokunnan konsertti, Martti Similän konsertti ja taiteilija Kultalahden konsertti-illat. Hän maalasi kulisseja seuralle 300 doll. arvosta. Jäsenluku noin sata. Oma kirjasto. Seura on asettunut epäavalle kannalle n. s. kansallisseuroihin nähden kun raittiusseurat hyvin kykenevät täyttämään niitten tarkoitukset.

Näyttelyseura on antanut useita paljon voimaa kysyviä kappaleita. Tilapäinen orkesteri on toiminut. Virkailijat valitaan vuosineljänneksiksi. Seura on velaton ja omaisuuden arvo lienee n. \$16.000. Taloudenhoitaja asuu seuran talossa. Seurakunnan kanssa on tehty vuosisopimus lauantai- ja sunnuntai-iltojen käytöstä yhteensattumisten välttämiseksi. Osanotto on ollut oikein hyvä syys- ja kevätpuolella, laimeampi kesällä.

\*

*Harborissa* on seuralla suurin puutalo Ohiossa, mutta sen toiminta on supistunut vuosikokouksen pitoon. Jos puhuja tulee, saadaan suurella vai-valla kahtakymmentä henkeä koolle. Tanssi lienee tappanut kaiken henkisen harrastuksen. Mr. Mäenpää kuitenkin vakuuttaa, että seura sielläkin vielä joskus tulee järkiinsä.

\*

*Conneautista* ilmoittaa Mrs. Jussila m. m. seuraavaa. — Iltamia, kokouksia ja myyjäisiä on pidetty. Nuorten keskuudessa on toimittu järjestämällä urheiluja. Niinpä on seuraan muodostettu nuorten osasto, johon on otettu 12 vuotiaasta alkaen vapaina jäsenmaksuista 16 ikävuoteen saakka. — Seurassa on maksavia jäseniä 85 (naisia 55, miehiä 37) ja koko jäsenluku on 92. Kunniajäsen Isak Johansson täytti viime vuonna 80 vuotta. — Lauluseuran "Kilven Pauhu" johtajana on raittiusveteraani Kustaa Kujala. — Naisten ompeluseura toimi myös seuran yhteydessä mrs. Alma

Hokkasen ja mrs. Miina Topparin johdolla. Seuralla on velkaa \$1,125 korottomia lainoja. Omaisuuden arvo n. \$10,000. — Seuran toimesta ilmestyy lehti "Kilven Kaiku", käsinkirjoitettuna. Seura on 33 vuotias. Kyseessä on eroaminen Veljeysseurasta.

\*

*Fairportissa* on jäseniä 85. Talo on velaton ja n. 8,000 doll. arvoinen. Kokoukset kerran viikossa. Iltamia pidetty 4 ja ompeluseuran myyjäiset. Taloa käyttävät Woodmenit. Alakerrassa on ruokala ja talolla asuu vahtimestari. Puheenj. mr. Kangas. Toiminta ollut veltonpuoleista, johon syynä ehkä pikkumaiset persoonalliset kinastelut. Kuitenkin on 6 uutta jäsentä liittynyt vuoden aikana.

\*

*Clevelandissa* on kysymyksenä talon myynti vieriselle öljymyymälälle. On näyttelyseura, joht. mrs. Hakkarainen ja hetken kestänyt urheiluseura. Jäsenluku n. 30. Oma talo ja toinenkin vahtimestarin asuntona sen vieressä. Iltamia, näyttelyjä, myyjäisiä, tanssia. Kokoukset sunnuntai-illoin. Lauluseura V. Mäen johdolla.

\*

*Clarksburgissa* on oma talo ja velaton, mutta poismuuton takia on seuran jäsenluku vähentynyt alle kymmenen. On ollut kyseessä talon myyntikin. Taloudenhoitaja asuu talolla. Kokouksia joku kerta vuodessa.

*Eriessä* on oma talo, jota seurakuntakin käyttää kirkkonaan. Jäsenluku toistakymmentä. Kokouksia kerran kuussa.

\*

*Detroitissa* on "Rajan Vartija"-seura, jossa jäseniä lienee parikymmentä. Ei mitään kiinteätä omaisuutta.—Torkkuvia seuroja on *Nanty Glossa*, *Bessemerissä* ja *Jacksonvillessä*. — Pyynnöstä huolimatta on vain 5 seurasta annettu vastauksia seuran tilasta. Siksi ovat tiedot tässä näin ylimalkaiset ja vaillinaiset.

\*

*New Castlessa* on oma talo ja kokouksia pidetään pari kertaa kuussa. Toiminta toisinaan vilkasta, toisinaan pitkiä välipäitä. Seurakunnan kanssa tehty sopimus työnjaosta. Jäseniä n. 30.

\*

Kuten edelläolevasta selviää, on piirin alueella ainakin nimellisesti 15 seuraa. Niistä 9 on vilkkaammassa toiminnassa. Yhteenlaskettu jäsenluku on yli 500. Omia taloja on 12. — 4 tapauksessa seurakuntaa käyttää raittiustaloa kirkkonaan. Verrattuna raittiustyöhön esim. Michiganissa ja Minnesotassa ollaan Ohion—Pa. piirissä paljon edellä. Tähän ehkä vaikuttaa siirtolaisuuden nuoremuus ja Etelä-Pohjanmaan kansan tunnetumpi yhdistyselämän harrastus, sillä piirimme kanta-asutus on etupäässä juuri Vaasan läänistä. Piirissämme on esim. suomalaisia soittokuntia 5 kun Michiganissa ja Minnesotassa ei ole ainoatakaan.

Seuranäytelmäharrastus on hyvin virkeätä. Vierailuita tehdään ahkerasti. Myöskin urheiluharrastus on nousemassa. Sitä todistaa esim. piirimme huomattava osanotto Olympialaiskeräyksiin. Toivomisen varaa on silti paljon. Varsinkin olisi varottava, ettei aistillinen harrastus pääsisi henkisiä pyrintöjä tukahuttamaan ja keskinäiset eripuraisuudet olisivat alkuunsa lopetettavat. — Jokatapauksessa osoittaa piirin toiminta siksi suurta elävyyttä, että huoleti saada vielä vuosikautia toimia samoissa merkeissä. Ja toivottavaa olisi sikin, että siirtolaispolvi saisi koko ikänsä elää niissä kodikkaissa harrastuksissaan, jota se synnyinmaastaan on siirtänyt Yhdysvaltojen maakamaralle. — *Kirjuri*.



## Vaahtera

(Maple-tree)

Oli kerran suuri mahtava vaahtera. Se levitti oksansa yli tien ja toiselta puolen talon pihalle. Talon pikku pojat kaivoivat kevättalvella reikiä sen runkoon. He ottivat siitä mahlaa, josta äiti valmisti siirappia. Puun oksat kuiskasivat poikain korvaan, varokaa päihdyttäviä juomia, tupakkaa ja kaikkea maailman pahuutta, sillä ne kaivavat reiän ihmisiin, kuten te teitte minuun, ja sitten vuodattavat kaiken hyvän pois, sitten jää vai turmeltunut omatunto ja pahaolo jällelle.

Ei tästä ollut pitkää aikaa kulunut, kun mies hakee pitkät tikapuut, asettaa puuta vastaan, ottaa kirveen ja hakkaa sen mahtavia oksia pois. Sitten ottaa näverin ja kaivaa reiän sen runkoon, niin puu humisten kuiskaa miehelle: "Sinun on Jumala asettanut herrakseni. Sinä voit minut silpoa, kuinka tahdot, mutta sano nuorukaisille, että varovat maailman viettelyksiä, niin ihanalta kuin ne näyttävätkin, ja tytöille, että varovat miestä. Hänellä on useinkin mesikielellä ja petos mielessä, sillä ilkeä mies silpoo nuoren tytön ja tallaa hänen kunniansa jalkojensa alle, samoin kuin sinä minun majesteetillisen olemukseni silvoit."

Mies sanoi puulle: "En minä sinua hakkaa enkä turmele. Sinä rakastat lapsia, koska annat heille huminallasi varoituksia. Minä teen heille kiikun,

sitten oksasi suojelevat heitä kuumalta päivänpaisteelta, ja voit antaa aina kuiskaamalla heille varoituksia jällellejääneillä oksillasi.

Sanoithan äsken, että Jumala on luonut ihmisen luomakunnan herraksi. Mutta vaikka ihminen on korkein luoduista maailmassa, niin siltikin, kun tarkastamme ympäristöämme, on meillä paljon opittavaa luomakunnasta. Syksyn tullen lehtesi muuttavat väriä ja tulevat punaisiksi. Voi, kuinka lapset mielellään ottavat näitä kauniita monivärisiä vaatteitasi, kun ne varisevat päältäsi. He leikkivät niillä, kokoovat ne läjään. Sinä näet tämän kaikki. Sitten sinä vielä huudat: katsokaat minua, olen alasti, olen viluinen, varokaa te, ettette kulje synnin tiellä! Siellä ihminen tulee yhtä alastomaksi ja sisäinen ihminen on rauhaton, sillä synnillä on oma palkkansa — se on kuolema.

*Anna D. H.*

## Mihin Ruotsissa on päästy n. s. kohtuuden tiellä?

Kun puolivuosisataa sitten Suomessa perustettiin ensimmäinen raittiusseura, joka vaati jäseniltään ehdotonta raittiutta, sai maassamme alkunsa uudenaikainen raittiusliike. Se pitää, niinkuin tiedämme, ainoastaan ehdottoman raittiuden vaatimusta raittiustyön perusteeksi hyväksyttävänä, hyljättyään aikansa eläneenä n. s. kohtuuden kannan, joka aikaisemmin oli meilläkin vallalla. Tarvittiin kuitenkin edelleen muutamien vuosikymmenien aikana ahkerasti tehtyä raittiustyötä ehdottoman raittiuden pohjalla, ennenkuin ehdottoman raittiuden periaate saatiin myöskin maamme alkoholilainsäädännössä tunnustetuksi. Tämä tapahtui silloin, kun Suomen kansa eduskuntansa kautta sääsi itsellensä täydellisen kieltolain.

Vaikka meillä kehitys on näin johdonmukaisesti vienyt nykyiseen alkoholilainsäädäntöömme, niin kansassamme on vielä paljon aineksia, jotka eivät ole pysyneet tämän kehityksen tasalla. Tämä on aivan luonnollistakin, sillä eihän voida pyytää, että kieltolaki olisi tähän mennessä voinut muuttaa raittiiksi henkilöitä, joissa alkoholihimoilla ja tottumuksella juovutusjuomien nauttimiseen on usein hyvin syvät juuret perintönä menneiltä

alkoholivapauden ajoilta. He hankkivat, laista välittämättä, tarvitsemansa väkijuomat ja ylläpitävät siten pimennoissa piilevää laitonta alkoholiliikettä, jonka tukahduttamiseksi kaikkien laillisuutta ja hyviä tapoja rakastavien kansalaisten olisi noustava yhteisrintamaan.

Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Sen sijaan erinäiset väkijuomavapautta uneksivat kansalaiset ovat keksineet Suomen väkijuomakysymykselle aivan toisenlaisen ratkaisun. Sitä he nimittävät täysikiellottomaan kansanraittiuteen pyrkimiseksi, ja muutamia vuosia sitten järjestäytyi tämä liike, joka ei ole muuta kuin palautumista haudataan nousseelle kohtuuden kannalle, vaikka sen pitäisi, kuten jo edellä viitattiin, olla Suomessa lopullisesti voitettu. Niinpä on täysikiellottomain kansanraittistajain taholta viime vuosina saatettu julkisuuteen useitakin ehdotuksia kieltolain kumoamiseksi ja uuden alkoholilainsäädännön aikaansaamiseksi, joka sallisi väkijuomia kohtuullisesti käytettävän. Koska monet näistä ehdotuksista jäljittelevät Ruotsissa nykyään voimassa olevaa n. s. Bratt'in järjestelmää, niin saattaa olla paikallaan hiukan tarkastaa, millainen mainittu järjestelmä on ja mitä sillä on saatu aikaan läntisessä naapurissamme.

Bratt'in järjestelmä rakentuu, kuten tunnettua, sille periaatteelle, että kohtuullista alkoholinkäyttöä on sallittava yhteiskunnassa, koska, niinkuin tohtori Bratt sanoo, ihmiset eivät kuitenkaan voi

elää ilman väkijuomia. Sen sijaan on kaikenlaisia väkijuomain väärinkäyttöä yhteiskunnan puolelta mitä ankarimmin vastustettava. Käytännössä pyritään toteuttamaan tätä periaatetta siten, että määrätään se kuukautinen väkijuomain määrä, jota kansalaiset kohtuudella voivat vaatia käytettäväkseen, ja henkilökohtaisen tarkkailun avulla, joka on mitä huolellisimmin järjestetty, valvotaan yhteiskunnan taholta, että kansalaiset pysyvät kohtuuden rajoissa, s. o. ettei väärinkäyttöä tapahdu. Virkakoneisto, jota siihen tarvitaan kautta koko valtakunnan, on perin monimutkainen ja mahdollisimman tehokkaaksi suunniteltu, mutta kyllä sitten sen ylläpitäminen maksaakin vuosittain niin paljon, ettei monilla meikäläisillä Bratt'in järjestelmän ihailijoilla taida olla siitä aavistustakaan.

Alkoholijuomia kansalaiset saavat ostaa n. s. vastakirjalla. Sellaista ei kuitenkaan saa, ennenkuin on täydelleen selvitetty, millainen henkilö on sekä missä oloissa hän elää ja tulisi käyttämään väkijuomia. Niinpä esim. on todettava, ovatko verot maksetut ja onko hän niin hyvissä varoissa, että hänen kannattaa hankkia väkijuomia. Jos joku kansalainen tarvitsee edustustarkoituksiin, perhejuhlaan tai muuhun juhlatilaisuuteen ylimääräisestikin väkijuomia, ei niitä häneltä evätä. Mutta jos käy ilmi, että vastakirjan hakijalla on perinnöllisiä taipumuksia alkoholismiin tai että hän kuuluu henkilöihin, jotka juovuspäissään käyttäytyvät väkivaltaisesti tai muuten sopimat-

tomasti, pitelevät pahoin läheisiänsä tai muuttuvat muulla tavoin vaarallisiksi, voidaan myöntää hänelle oikeus vain pienien alkoholimäärien hankkimiseen taikka kieltää häneltä vastakirja kokonaan. Erityisen tehokas Ruotsin tarkkailujärjestelmässä on määräys, että kukin vastakirjan haltija saa ostaa väkijuomia vain yhdestä määrätyistä myyntipaikasta. Kun henkilö siis muuttaa paikkakunnalta toiseen, hän saa uudesta myyntipaikastansa ostaa juovutusjuomia vasta sitten, kun osto-oikeus on asianmukaisessa järjestyksessä siirretty entisestä myyntipaikasta sinne.

Ruotsalaiset ovat kuuluisat mainiosta järjestytaidostaan, ja tohtori Bratt'ille on annettava tunnustus siitä, että hänen järjestelmänsä on erinomaisen huolellisesti ja taitavasti rakennettu ja että mitä tarkimmin tutkitaan kunkin vastakirjan hakijan kohdalla, minkä seikkojen nojalla hänelle voidaan myöntää väkijuomain osto-oikeus. Sen sijaan ovat ne suunnitelmat, jotka Suomessa on esitetty kieltolain korjaamiseksi jonkinlaisella tarkkailujärjestelmällä, olleet perin hatarasti kokoon kyhättyjä ja ylimalkaisia, jopa siinä määrin, ettei yksikään niistä ole kestänyt kohtuullistaakaan arvostelua.

Suomen kieltolain vastustajat esittävät usein vastaväitteensä lakia vastaan, että sen toimeenpääntö muka tuottaa valtiolle niin ylen suuria kustannuksia. Uskallan kuitenkin väittää, että meidän menomme kieltolaista ovat suhteellisesti paljon

pienemmät, kuin mitä Bratt'in järjestelmän toteuttaminen Ruotsissa vaati.

Mihin sitten nykyisen lainsäädännön avulla on läntisessä naapurimaassamme päästy?

Juovutusjuomain käyttö, joka viime vuosisadan keskivaiheilla oli Ruotsissa samoin kuin meilläkin hyvin suuri, on kyllä viime vuosikymmeninä melko tavalla vähentynyt, ja sikäläisen raittiusväen taholta tunnustetaan, että esim. Ruotsin kolmessa suurimmassa kaupungissa Tukholmassa, Göteborgissa ja Malmössä väkijuomain käyttö on Bratt'in järjestelmän vaikutuksesta huomattavasti supistunut ja elämä käynyt siivommaksi. Mitä sen sijaan maan alkoholijuomain käyttöön tulee, käy kehitys siinä suhteessa parhaiten selvälle seuraavista luvuista, jotka osoittavat vuotuisen kulutuksen henkeä kohti näiden juomien ollessa muunnettuina 50-prosenttiseksi alkoholiksi.

Vuosittain: 1871—1875 11.8 litraa henkeä kohti 50-pros. alkoholia.

Bratt'in järjestelmän tultua koko maassa voimaan:

V. 1919 2,3 litraa henkeä kohti 50-pros. alkoholia.

„ 1920 6,0	„	„	„	„	„
„ 1921 4,8	„	„	„	„	„
„ 1922 3,8	„	„	„	„	„
„ 1923 3,9	„	„	„	„	„
„ 1924 4,2	„	„	„	„	„
„ 1925 4,4	„	„	„	„	„

Vuoden 1919 alhainen luku johtuu silloin vielä vallinneesta maailmansodan jälkeisestä pulakaudesta. Sen aiheuttamalla pakolliselle kieltäytymiselle väkijuomista saatiin korvausta seuraavana vuonna, kuten sen vuoden luku osoittaa. Viime vuodet osoittavat taas nousua. On huomattava, että edelläesitetyn kulutuksen lisäksi käytetään Ruotsissa runsaasti olutta ja mietoja viinejä, jotka eivät ole säännöstelyn alaisia eivätkä myöskään sisälly edelläesitettyihin määriin. — Vertauksen vuoksi mainittakoon tässä myöskin, että Suomessa oli alkoholinkulutus viimeisenä vuotena ennen sodanaikaista kiello eli vuonna 1913 henkeä kohti 50-prosenttisena alkoholina laskettuna 1.5 litraa eli noin 1/3 Ruotsin väkijuomainkulutuksesta v. 1925.

Alkoholinkäytön yleistymisen Bratt'in järjestelmän aikana käy myöskin ilmi seuraavasta taulukosta, joka osoittaa vastakirjanhaltijain kokonaisu määrän ja erikseen vastakirjan omistavien naisten lukumäärän.

Vuonna:	Koko lukumäärä:	Niistä naisia:
1919	1,020,660	72,147
1920	1,050,069	77,824
1921	1,036,452	80,188
1922	1,011,679	82,201
1923	1,017,361	84,615
1924	1,045,395	89,592
1925	1,060,441	92,981
1926	1,102,122	————

Mitä puhuvat nämä vastakirjanhaltijoista esitetyt numerot?

Ensiksikin ne osoittavat, että niiden kansalaisten luku kasvamistaan kasvaa, jotka pitävät kansalaisoikeuksiinsa kuuluvan omistaa vastakirjan väkijuomain hankkimista varten, ja että säännöllistä nousua osoittaa myöskin naisten lukumäärä. Eräässä Ruotsin raittiuslehdessä sanottiinkin hiljakkoin, että ennen pitkää vastakirjasta taitaa tulla Ruotsin kansan rakkain kirja. Ellemme nyt tahdokaan mennä niin pitkälle, niin ymmärrämme varsin hyvin raittiusväen huolestumisen sen seurattessa nykyistä suuntaa. Toinen perin arveluttava seikka on se, että alkoholinkäyttö vastakirja-järjestelmän vaikutuksesta yleistyy, leviten esim. sellaisille maaseudun paikkakunnille, joissa takavuosina kansan raittius oli verrattain hyvällä kannalla. Tämä voitaisiin todeta tutkimalla, millä paikkakunnilla nykyään etupäässä myönnetään uusia vastakirjoja, mutta siihen tämän kirjoituksen puitteissa ei ole tilaisuutta. Ja ennen kaikkea tuottaa kansan tulevaisuudelle tuhoa se, että juomatapa näin yhä kiinteämmin liittyy kansan jokapäiväisiin elämäntapoihin, joka seikka samalla on omiaan vaikeuttamaan vastaista raittiusuutta.

Mutta kaiken sen lisäksi, mitä edellä on esitetty Bratt'in järjestelmää vastaan, on otettava vielä huomioon, ettei se ole kyennyt pitämään kurissa sitä kansanainesta, jolta väkijuomain laillinen

saanti on kielletty taikka jota eivät vastakirjalla hankitut määrät tyydytä. Laillisen järjestelmän rinnalle on näet syntynyt varsin laaja laitton väkijuomaliike, jonka ehkäiseminen tuottaa viranomaisille paljon huolta ja vaivaa. Tunnettuahan on, että Ruotsissa viime vuosina on salakuljetusta runsaasti harjoitettu, vaikkakin se on erinomaisen voimakkaiden ponnistusten ja ankaran lainsäädännön avulla saatu viime aikoina jonkin verran vähenemään. Kotipoltoa tapahtuu sekä kaupunkilaisten keittiöissä että salomaiden metsien pimennoissa, kuten oikeustilaston mukaan ilmisäädut salapolttorikokset osoittavat. Teknillisiä valmisteita, kuten suu- ja hajuvesi y. m. s. nauttivat laillisen väkijuomainsaannin ulkopuolelle jääneet myöskin runsaassa määrin, ja tapahtuu Ruotsisakin, että lääkärinresepteillä laittomasti hankitaan väkijuomia. Kaikkein laajimmin levinnyt väärinkäyttö on kuitenkin vastakirjalla laillisesti hankittujen väkijuomien laitton luovuttaminen toiselle henkilölle, joka väärinkäyttö on niin yleistä, ettei viranomaisten taholta katsota olevan ajateltavissakaan mainittujen rikosten saattamista syytteeseen.

Kun syventyy Ruotsin nykyisiin väkijuomaoloihin, niin tulee ehdottomasti siihen vakaumukseen, ettemme Suomessa ainoastaan joutuisi ojasta alikkoon, jos kumoaisimme kieltolain ja järjestäisimme väkijuomaolomme Bratt'in järjestelmän tapaisesti, vaan että siitä koituisi suurta taantumusta ja hallaa koko Suomen raittiusliikkeelle.

Vakaumukseni mukaan meidän on siis pidettävä kiinni siitä, mikä meillä jo on saavutettu, ja nykyisestä olotilasta ponnisteltava väsymättä eteenpäin. Vaikeudet käyvät varmasti vuosi vuodelta helpommiksi voittaa, kunhan vain uskoa lopulliseen päämäärämme saavuttamiseen meissä riittää!

*Hymmi Nyysönen.*  
 "Naiset Raittiustyössä."

---

## Vastaus Suomen naisten raittiuskeskuksen kiertokyselyyn.

Siis taas kerta muistojen maille! Paljonhan siellä tosin on houkuttelevaa, mutta se muistuttaa, että "entiset ajat ovat olleet ja menneet", nuoren uskon, toivon ja intomielen ajat, jolloin kaikki hyvä ja kaunis näytti tulevaisuudessa varmalta.

Jos hyväntahtoinen lukija haluaa luoda silmäyksen muutamiin ajankuluttamiin pikkukuviin raittiusliikkeen nuoruuden ajoilta, pyydän häntä seuraamaan minua useita kymmeniä vuosia taaksepäin ajassa.

Lapsuuteni keväimessä, vielä 1860-luvun alkupuolella oli kotiviinanpoltto lakimääräinen oikeus kaikilla talonpojilla. Jokainen "savu" sai polttaa sille vahvistetun kannumäärän vuodessa rajoitetuna aikana. Sitä varten oli talossa erityinen viinakota, jossa viinapannu oli muurattu sisään muuriin. Pannusta vuoti tulijuoma kirkkaana kahdesta kuparipiipusta yötä päivää. Saatiin "finkkeä" ja tislattua", joka merkitsi huonompaa ja parempaa ainetta. Polttamisajan auetessa, aukeni pannukin, silloin tuli nimismies kotoaan murtaamaan rikki kruunun virkaleiman, jonka hän polttamisajan päätyttyä oli käynyt pannun kylkeen lyömässä.

Olin pikkutyttönä hänen uskollisena matkato-verinaan. Sain ajaa Hyypän Vanhaa-Pruunia, joka tähän päivään saakka on säilynyt puhtaimman hellyyteni ihanteena. Sain yksin panna sen aisoihin, voitonriemuisena vedin kiinni länkien päät kaulan alla, sovitin solkeensa häntävyyön ja kiinnitin vatsahihnan paikoilleen Pruunin seisossa jäsentään hievahtamatta, kuin olisi tuntenut huolehtivan hyväilyni. Ja myhäilin tyytyväisyydestä, kun taloon päästyämme taas olin sen riisunut, nostanut silat selästä ja taluttanut sen talliin syömään. Sain sitten pitää kiinni palavaa päretikkua isälleni, kun hän sulatti lakkaa leiman alle, ja olla mukana kodassa niinkauan kuin juhlatoimistusta kesti.

Sitten mentiin tupaan taikka isäntäväen vieraskammariin, jossa vallesmannille tarjottiin runsaat tuliaisryppyt vanhaa taikka uutta, mutta aina parasta "talon tavaraa". Kälviäläinen ei ollut saita, mutta ei myöskään kohtuuton, kaikelle talon miesväelle riitti ryyppyjä, mutta ei rajattomasti. Naisten en nähnyt milloinkaan juovan, ja jos vallesmanilla oli rouvansa matkassa, supistui miestenkin juonti harvakseen maistelemiseen, joka ei jättänyt jälkeä. Sen sijaan nautittiin runsaasti kahvia ja maukas ateria.

Polttokausien väliajoillakin oli taloissa viinaa säästössä, niin että ne, jotka sitä erityisesti himoitsivat, kylläkin joiivat, mutta en muista, että häissä, hautajaisissa tai muissakaan pidoissa olisin nähnyt juopuneita. Ei milloinkaan mellastettu.

Ei milloinkaan tapeltu taikka puukkoa tupestaan vedetty Sellainenko olisi voinut kenenkään päähän pälkähtää? Elämä lapsuuspitäjässäni oli hiljaista ja rauhallista. Mutta niin paljon näin, että missä mies rakasti viinaa, sieltä katosi onni ja rauha, ja vaikka en ollut muuta kuin lapsi, niin kokemukseni karvasteli sydäntäni. Näin itkua ja epäsopua aviopuolisoiden välillä, mutta en kuullut kertaakaan kenenkään kysyvän, eikö olisi mahdollista tehdä mitään juomien vastustamiseksi. Ei, sellaista ei kukaan kysynyt. Kaikki uskoivat sokeasti, että väkiviinan käyttö oli laskettu miehen luontoon ja että kaikki köyhyys ja kärsimys, mikä siitä seurasi, oli kiinninaulattu Jumalan maailmanjärjestykseen. Sitä tosin ei sanoin julkilaisuutta, mutta sitä syvemmillä tietoisuudessa tämä käsitys jäyti ja vaikutti.

Mitä? Ettei paheeseen isketty, vaan annettiin sen rehoittaa.

Eikä juoppous kotipolton vallitessa lapsuuteni aikana kuitenkaan ollut läheskään niin yleinen eikä ilmausmuodoiltaan niin raaka ja järkyttävä, kuin millaisena sen myöhemmin olin kohtaava. Harva maalaismies Kälviällä tai myöhemmin Raippaluodossa ja muualla Vaasan seudussa, jonne jouduin 60-luvun keskivaiheilla — kotipolton kielletyksi tultua — joi itsensä pilalle tai taloutensa häviölle. Vasta kymmenen vuotta myöhemmin 1875, jolloin 22-vuotiaana tulin Hämeenlinnaan opettajaksi ja jolla välin jo olin nähnyt yhtä ja toista juomatapojen tuottamasta alennuksesta,

rupesin ajattelemaan, mitä tähän asti olin nähnyt ja kokenut ja mitä opettaja-aikanani täällä näin ja koin.

Tämän reformin periaatteesta en tiennyt paljoa, mutta sen vaikutuksesta elämässä tiesin sitä enemmän. Nyt juotiin kaikkialla: hienomprien pöydissä hienompaa: viinejä, punsseja, totia ja liköörejä, halvemmissa seuroissa karkeampaa, etupäässä viinaa. Oli tullut yksi juoma lisää: olut. Se oli kaikille kerroksille yhteinen, ja sitä nautittiin hurjasti, sillä se oli halpaa ja sitä voi juoda suurin määrin ja kaikissa tilaisuuksissa. Se piti juojansa jatkuvasti miedossa humalassa ja oli erittäin ärsyttävä.

Isännät tulivat vähintään joka lauantai kaupunkiin täyttämään tyhjät lekkerinsä. Klo 9:stä aamulla seisoj jokaisen anniskelukaupan edessä pitkä jono janoavia, halvempia viinilajeja ja konjakkia saatiin muistakin myymälöistä.

Kotipolito oli lakkautettu, ja valtio oli ottanut väkijuomaliikkeen monopoolikseen, mutta jakoi tämän sitten veroa vastaan yhtiöille ja yksityisille.

Mutta mitäs puhun rahvaasta ja työkansasta? Herrat eivät olleet sen parempia. Oppikoulun korkeampien luokkien oppilaat kantoivat juopuneen opettajansa tienvierestä hänen kotiinsa, ja "maan toivo" ryypiskeli julkisesti yhtenä miehenä. Joka kerta kun matkustin rautatiellä Hämeenlinnan ja Helsingin väliä, hoiperteli junassa humaluneita ylioppilaita ja muita akatemisen kulttuu-

rin kantajia, joita hiihtäminen edestakaisin junan toisesta päästä toiseen näkyi erityisesti miellyttävän. Virnailua ja muuta julkeutta harjoittivat lisäksi.

Tällaiset luomakunnan herrat edustivat korkeampaa isänmaallisuutta, pitäen juhlissa pyhää henkeä uhkuvia puheita isänmaalle, suurmiehille ja -naisille. Kuinka monta kertaa olinkaan tällaisten puheiden kuulijana, ja joka kerta sydämeni nousi suoraan hyökkäysasentoon tuota valheellisuutta vastaan, minkä tällainen muka valistustyö paljasti ja sitä myrkkyyä vastaan, jota se kylvi ihmisiin.

Minä näin juomarin ja juomarin lapset. Yhdellä silmäyksellä näin paljon sitä aineellista, siiveellistä ja henkistä kurjuutta, johon juomatavat syöksivät kansan, jota rakastin isänmaallisia puheita pitämättä. Tilanne ei ollut selvinnyt minulle yhdellä salamanleimauksella, minun täytyi vähitellen eläytyä siihen pitkällisen, alituista kärsimystä tuottavan kokemuksen kautta niissä piireissä, joissa liikuin.

Monet muut näkivät samaa kuin minäkin, mutta silti ainoastaan jotkut harvat huomasivat mitään ja vielä harvemmat välittivät mitään siitä, minkä näkivät. Suurelle enemmistölle juoppous ei ollut asia eikä mikään. Se kuului maailmanjärjestykseen, ja sillä hyvä.

Hyvä lukija näistä harvoista riveistä arvaa, miksi valitsin raittiussuunnan. Mutta oikeastaanhan ei silloin vielä mitään varsinaista raittiussu-



suuntaa tunnettukaan, eikä edes "raittius"-sanaakaan. Ne olivat aivan harvinaisia käsitteitä harvojen ihmisten tietoisuudessa. Kun sitten kourallinen henkilöitä eräänä iltana sinä 80-luvun alkupuolella kokoontui Hämeenlinnan seurahuoneelle keskustelemaan, mitä voitaisiin tehdä juoppouspaheiden vastustamiseksi, ja läsnäolijat päättivät omistaa ehdottoman raittiuden, voidakseen esimerkiksi jyrkästi vastustaa turmiollista juoppoutta, niin omakohtainen kannanotto oli tapahtunut ja suunta sitä myöten selvä, että se erosi jyrkästi kaikilta juomapoluilta ja viittasi määrättyyn tarkoitukseen, raittiuden luomiseen kaikkiin kansankerroksiin.

Synkkä todellisuus, jonka kanssa ei ollut lupa leikkiä, siis taivutti meidät rikkomaan kaikki suhteet ajan juomatavan kanssa. Se oli ratkaiseva ja kauaskantava teko. Se vaati suurempia uhreja kuin siltä, joka näiden ensiaikojen jälkeen valitsi rahtiussuunnan, jokaista, joka silloin hylkäsi juomatapakannan ja omisti rahtiussuunnan, katseli varsinkin sivistyneistö yliolkain. Hänelle naurettiin, häntä pilkattiin, vierottiin ja — pelättiin. Mutta kaikki tuo tyly kohtelu ja tuo tuomitseminen ei pienelle joukollemme paljoakaan merkinnyt. Tarkoituserämme oikeus ja suuruus kannusti meitä, ja se tunnustus, joka tuli osaksemme juomatavan seurauksista enemmän kärsineiden riiveistä, vahvisti voimiamme.

Tunnuslauseemme oli: valistuksesta vakaumukseen. Ja se pysyy vieläkin tunnuslauseenani. El-

lei vakaumukseen voida vaikuttaa, ei nykyisestä rappeudentilastakaan nousemista tapahdu. Ulkonaisella pakkovalalla hyvääkään ei saada syntymään. Rahtiimman tilanteen luominen jääpi nyt samoin kuin ennenkin etupäässä valistustyön vaaran.

Kunnia heille, jotka eivät siinä väsy.  
Raision Siinalassa 12 päivänä heinäkuuta 1927.

*Lucina Hagman.*

## Mitä väkijuomakysymyksen ratkaisemisesta ajateltiin 40 vuotta sitten.

(Englannissa ilmestyi 1886 David Lewisin kirjoittama kirja "Mitenkä raittiuskysymys on ratkaistava." Panemme siitä tähän näytteeksi muutamia sanoja.)

Jouppouden luontoa tutkiessamme ja keinoja, millä se saataisiin häviämään, olemme tulleet seuraaviin havaintoihin: että niin kauan kuin juomista kestää, niin kauan jouppouttakin ynnä hirtittävään ja onnettomain seurauksien kanssa; että niin kauan juodaankin; että niin kauan kuin näitä juomia tehdään esivallan luvalla ihmisten käytettäväksi tavallisena juomana, niin kauan niitä myödäänkin, joko julkisesti taikka salaa; että on mahdoton juomakauppaa niin järjestellä, jotta siitä ei olisi haittaa; ja että se ehkäisee suuressa määrin kansan edistymistä niin aineellisella kuin henkisellä alalla. Ja näistä havainnoista olemme johtuneet siihen päätökseen, että *ainoa tehollinen keino jouppouden poistamiseksi on laki, joka kokonaan kieltää päihdyttävään juomain tekemisen, kuljettamisen ja myömisin nautinto- ja ravintoaineena.* (Harvennus meidän. Toim.)

Asian luonto johtaa semmoiseen loppupäätökseen, joka, vaikka se jyrkältä kuuluu, on kerrassaan sopuoinnussa sen sanan kanssa, minkä to-

deksi uskomme, kuten kohta olen osottava. "Joka siveellisessä suhteessa on väärä, se ei koskaan voi olla yhteiskunnallisessa eli valtiollisessa suhteessa oikeata", on kumoamaton perusaate, jonka yleinen kokemus on näyttänyt todeksi. Harvassa ne totuudet, joita ihmiskunta on ollut kaikkina aikoina yhtä hidas tunnustamaan. Jos tätä yhtä perusaatetta olisi yleisesti oikeaksi tunnustettu, olisi sipa vältetty mahdolloman paljo turhia ponnistuksia ja rauenneita toiveita eikä olisi pahuus päässyt niin usein riemuitsemaan voitostaan! Eikä ainoastaan tietämättömät ja ajattelemattomat ole olleet tylsät tämän totuuden suhteen, vaan semmoisetkin, jotka ovat yrittäneet paheita poistaa, niin hyvin vanhaan aikaan kuin nykyaikana, ovat olleet kovin epäilyksissä, tokkohan sen yleinen käytäntöönpano on niinkään viisasta. Siitä uskotomuudesta ja epäilyksestä ovat ne turhat ponnistukset ja rauenneet toiveet, seurauksena. Vapahataja jätti monta ihmettä tekemättä Palestinassa "heidän uskottomuutensa tähden". Jumalan sanassa ei nuhdella ketään liian suuresta innosta edistää hänen valtakuntaansa. Päinvastoin lausutaan hyväksymistä ja iloa, kun uskaliaasti rohjetaan toimia oikean asian hyväksi. Uskoa ja rohkeata intoa pitää olla sillä, joka yrittelee kohottamaan ihmiskuntaa ja vapauttamaan sitä pahasta.

Historia opettaa vielä, että semmoiset miehet, jotka eivät ole antaneet elämäänsä alttiiksi ajettavalle asialle ja jotka eivät ole olleet "kiihkoisia" eikä "maltittomia" velvollisuutensa täyttämässä,

ovat aikaansaaneet vähän taikka ei juuri mitään hyvää. Rev. J. O. Peck, sanoo: "Mitä apua onkaan Herran asialle kaksimielisistä ihmisistä! Hän on itse perinjuurinen ja yksipuolinen, hyljäten kaikki, mikä ei ole oikeata, kerrassaan oikeata ja aina oikeata, eikä hän kaipaa muita kuin samankaltaisia ihmisiä taistelemaan puolestaan."

Täytyy myöntää, että on helpompi olla maltillinen olevien olojen uudistaja kuin innollinen ja taipumaton epäkohtain kimppuun ryntääjä. Sen tulee kokeneeksi varsinkin olevien olojen uudistajan nuorena ollessa, koska varma on, että ne, jotka seisovat epäkohtain takana ja joilla on jokin etu niiden ylläpitämisestä, eivät jätä häntä rauhaan, vaan syyttävät häntä jos jostain kehnoudesta ja pahasta tarkoituksesta. Ja meidän tulee lisätä, että huonosti se mies ajaa asiaansa, joka ei ole kokenut mitään parjausta yrittäessään poistaa jotakin epäkohtaa valtiosta ja yhteiskunnasta, ja häneltä puuttuu varmaankin niitä ominaisuuksia, joita vaaditaan siihen työhön.

Kun raamatussa on puhe kansallisten epäkohtain poistamisesta, paranteet ovat aina perinjuurisia ja säälimättömän ankaroit. Jo kovin vailinainen olisi taitavinkin puolustuksemme, ehdotellessamme väkevään juomain kieltolakia juoppouden paranteeksi, jos jättäisimme huomioon ottamatta raamatun opetusta sen tavan suhteen, millä Jumala kohtelee kansan paheita.

Ei kukaan ajatteleva ihminen voi lukea heprealaisten omituista historiaa huomaamatta, että mo-

net tapaukset ja asiat suorastaan muistuttavat meidän oloistamme. Ja jos siitä opimme, millä lailla Herra kohteli niitä paheita, joihin kansansa oli langennut, emme liioin erehtyne, jos samalla tavalla alamme kohdella niitä paheita, mihin itse olemme langenneet. Israelin kansan suurin pahe oli epäjumalain palvelus. Epäjumalainsa tähden ne unohtivat ainoan Jumalansa ja Hänen lakinsa sekä lankesivat muihin synteihin kaikenlaisiin, josta seurasivat kärsimykset ja ankarat rankaisutukset. Kummassakin tapauksessa, joko olivat itse keksineet "kultavasikan" tahi ruvenneet palvelemaan niitten kansain epäjumalia, joitten maahan olivat joutuneet, ainoa paranne oli paheen poistaminen ja hävittäminen juurineen kaikkineen. Mooses, kaikkivaltiaan kanssa puheltuaan täynnänsä pyhää intoa sekä rakkautta veljiänsä kohtaan, hävitti kultavasikan, "poltti sen tulella ja museri tuhaksi".

Ilman suurta mielikuvituksen ponnistusta ja tarvitsematta rikkoa niitä sääntöjä, joitten mukaan pipliaa tulkitaan, voipi löytää yhtäläisyyttä Israelin lasten epäjumalainpalveluksen ja meidän aikamme juomisen välillä. Ne ovat yhtä vietteleväisiä luonteeltaan, yhtä taipuvaisia yhä vain kasvamaan ja lisäämään sekä yhtä suuressa määrässä turmiollisia. Ne herättävät eloon pahoja intohimoja ja irstaisia mielitekoja; ne ajavat ihmisiä synnin ja rikoksen teille; aikaansaavat monenlaisia onnettomuutta, kärsimystä ja kirousta. Jos oli ainoastaan yksi tapa, millä Israelissa epäjuma-

lanpalvelus oli kohdeltava, nimittäin sen hävittäminen tykkänään ynnä kaikkien viehtimien ja houkutusienkin kanssa, ja jos väkevän juomain nauttiminen on yhtäläinen luonteeltaan ja vaikutukseltaan, niin totta kaikei on selvästi viitottu tie, jota meidänkin olisi kulkeminen. Jumala kohteli Baalin palvelusta sillä tavoin, että lopetti sen, "kukistaen alttarit, polttaen metsistöt tulella, lyöden murskaksi epäjumalain kuvat ja hukuttaen heidän nimensä siitä paikasta".

Oliko vai eikö ollut Israelilaisten joukossa niitä, joilla oli toisia ehdotuksia, millä tavalla epäjumalainpalvelusta olisi kohdeltava, siitä raamatussa ei kerrota mitään. Mutta siitä saatamme olla varmat, että jos olisi epäjumalainpalveluksen poistamiseksi ehdoteltu samoja keinoja kuin nykyään juoppouden poistamiseksi, niin siihen eivät olisi suostuneet ne, jotka "tekivät oikein Herran kasvojen edessä" ja ne, jotka "eivät poikenneet oikealle eikä vasemmalle puolelle". Jos esimerkiksi olisi ehdoteltu, että määrättäköön alttarien luku väkiluvun mukaan sekä aika, päivä ja tunti jolloin on lupa Baalia palvella, kaikki olisivat panneet pahakseen näitä ehdotuksia paitsi ne, joilla olisi ollut epäjumalanpalveluksesta jotakin omaa hyötyä.

Mutta me olimme vielä muutakin Israelin kansan historiasta. Kun he olivat saapuneet luvattuun maahan ja Herra pannut Kanaan asukkaat heidän valtansa alaisiksi, niin he lukuisiksi tultuaan unohtivat Herran käskyt, rupesivat liittoon

pakanain kanssa ja antoivat heidän maksaa veroa. Mutta rangaistukseksi heidän riettaasta liitostaan maan asukkaitten kanssa ja suostumukseltaan heidän epäjumalainpalvelukseensa Jumala kieltäytyi vapauttamasta heitä niistä selkkauksista, joihin olivat kietoutuneet; ja he havaitsivat mielipahakseen, että kävivät toteen nuo uhkaavat sanat: "Niiden pitää olla kuin okaat heidän ruumiissaan ja heidän jumalainsa pitää tulla heille paulaksi ja lankeemukseksi". Me olemme niinkään unohtaneet Jumalan varotuksia juomisen suhteen emmekä enää muista, että viina on "pettäjä" ja väkevät juomat "raivoisia". Olemme ruvenneet juomain ja niiden tekijäin kanssa yksin liittoihin; olemme antaneet heidän maksaa veroa ja ruvenneet osallisiksi heidän sie-lua turmelemaan ja surmaavaan kauppaansa, ja niinkuin olemme kylväneet, niin me nitämme sillä he ovat todellakin tulleet "okaisia" sekä kirkon että valtion ruumiissa ja heidän juomansa kansalle paulaksi ja lankeemukseksi".

Kun historia ja kokemus osoittavat, että kaikki yritykset poistaa epäsiiveyttä ja pahuutta kompromissin eli tinkimisen tiellä ovat rauenneet, ne niinkään yhtä kumoamattomasti ja yhtä lukuisilla esimerkeillä osottavat, että perinpohjaiset ja tinkimättömät keinot, järkevästi ja innolla toimeenpantuina, aina ovat vieneet toivotuille perille.

Vanhan ja nykyajan historia on täynnänsä esimerkkejä siihen, jota olemme sanoneet. Kun t:ri A. Thomson ja Elisa Herrik, rupesivat vaatimaan

orjuuden poistamista, hyljättiin kaikki puolinaiset keinot, tinkimiset ja kompromissit, joita ehdoteltiin useita, ja vapauden ystävät pääsivät voitolle kerrassaan. Niinikään Elihu Burritt'in, Yrjö Thompson'in ja W. Lloyd Garrison'in nimet muistuttavat Amerikan neekerein vapauttamisesta ja vakuuttavat todeksi sen, minkä olen sanonut perinpohjaisten keinojen paremmuudesta puoli-naisten rinnalla.

Vielä vereksemmän esimerkin uskollisesta ja pelottomasta luottamuksesta oikeaan asiaan tarjoo merimiesten ystävä Mr. Plimsoll. Nähdessään mitenkä pahaa aavistamattomain merimiesten henget annettiin alttiiksi ja uhrattiin, jotta hyötyisi ja rikastuisi lahonneitten laivain isännät, hän vaati jyrkästi epäkohdan ja vääryyden poistamista, mutta parlamentissa ei ehdoteltu edes kompromissia, vaan suorastaan vastustettiin hänen paranteitaan. Hän hämmästyi siitä ensinnä; mutta hallituksen kylmäkiskoinen välinpitämättömyys, vaikka monta tuhatta ihmishenkeä oli kysymyksessä, ja ne kurjat paranteet, joita ehdotettiin, yllyttivät häntä yhä pontevampiin toimiin; hän rohkeasti syytti koko kansan edessä noita rikoksellisia laivanisäntiä ja heidän puolustajoitaa, ja vaikka hänen rehelliset ja pelkäämättömät väitöksensä eivät olleet kaikille valtiomiehillemme oikein mieluisia, hän pääsi kumminkin tarkoituksensa perille. Hän on epäilemättä pelastanut monenkin merimiehen hengen ja ansaitsee heidän ynnä koko kansan kiittolisuuden. Varma

on, että jos Mr. Plimsoll'in yritykseen olisi ryhtynyt joku ponneton "maltillinen" mies, perinpohjaisia keinoja kammoava tinkijä, olisi kaikki rauennut tyhjäksi.

Kaikille, jotka todenteolla harrastavat väkevään juomain vallan kukistamista tässä maassa, antakoon uskallusta ja toivoa se tieto, että pontevaa ja järkähtämätöntä tointa seuraa Jumalan siunaus. Antakoon heille innostusta niitten jalojen miesten esimerkki, jotka eivät ole ohjelmaansa ottaneet mitään kompromissin ja tinkimisen tapaista. Älköön ruvettako ehdottelemaan parlamentissa eikä sen ulkopuolella asiain jättämistä toiseen, epätietoiseen tulevaisuuteen, ja älköön sanottako, että ensinnä parlamentin täytyy ottaa huomionsa "toisia ja tärkeimpiä kysymyksiä". Tietäkööt he, että ei mikään hallitus, ei liberaalinen eikä konservatiivinen, katso sopivaksi ryhtyä ratkaisemaan kysymystä väkijuomain kaupan lakauttamisesta yleisellä kieltolailalla, ennenkuin yleinen mielipide maassa vastustamatta pakottaa siihen. Pidettäköön kokouksia, tehtäköön päätöksiä ja julaistakoon niitä, mutta puolueitten johtajain mielipiteitä kaikki nuo puuhut eivät vielä järkähtä. Mutta niin pian kuin raittiusliikkeen hedelmiä rupeaa näkymään parlamentin jäsenten vaalein aikana ja ratkaisemaan niiden päätöstä, silloin mielet muuttuvat ja kansan edusmiestenkin täytyy ottaa lukuun kansan toivomuksia.

## Eestin naisten raittiustaistelusta.

Kun Suomessa raittiusliike äskettäin on saanut viettää 50-vuotis-riemujuhlaansa, niin allekirjoittanut aloittaa Eestin naisten suorittaman raittius työn yleiskatsauksen kirjoittamisen sanoilla: Eestin naisten raittiusliike sai alkusysäyksen Suomen naisten ensimmäisestä raittiuskokouksesta Helsingissä talvella vuonna 1921.

Vuonna 1922 syksyllä heräsi Eestissä ensi kerran julkisuuteen kysymys erikoisesta naisten järjestäytymisestä raittius työtä varten. Päätettiin ryhtyä kokoamaan naisia alkoholismia vastustavaan taistelurintamaan. Ensimmäisenä päämääränä oli yleinen, koko maan käsittävän naisten neuvottelukokouksen kokoonkutsuminen, minkä kautta toivottiin käyvän selville Eestin naisten kannan raittiuskysymykseen nähden. Tämä neuvottelukokous taikka Eestin naisten I raittiuspäivät pidettiin Tartossa maaliskuun 25—27 päivinä 1923. Niihin otti osaa yli kolmensadan naisen, joista toistasataa naista ulkopuolelta Tarttoa. Suomea edustivat siinä rouvat Alli Trygg-Helenius-vainaja, Aino Lehtokoski ja Olga Oinola ynnä sekä Eestissä että Suomessa kotipaikan omistava rva Leeni Ploompuu-Vesterinen. Näillä naisten raittiuspäivillä päätettiin yksimielisesti, että naisten raittius työtä on jatkettava ja jätettiin periaatteen käytännöllinen toteuttaminen toimi-

kunnalle, johon tulivat rouvat Helmi Pöld, Olga Rammul, Emma Mikkelsaar, Ida Riomar, ja Helmi Pett-Mäelo. Alussa työskenteli toimikunta Eestin yleisen raittiusliiton alaosastona, mutta piankin tämä alaosasto itsenäistyi ja kävi naisten keskuudessa tehtävän raittius työn johtoon. Tähän asiain kehitykseen vaikutti ratkaisevasti Kansainvälisen Naisten Kristillisen Raittiusliiton (W. W. C. T. U.) sihteerin Miss Agnes E. Slack'in vierailu Eestissä elokuussa 1923. Seurauksena kaikesta oli, että voitiin rekisteröidä nykyinen, Eestin naisten keskuudessa raittius työtä tekevä ja johtava elin, Eestin Naisten Raittiusliitto syyskuussa 1923. Itsenäiseen toimintaan ryhtyi Liitto naisten toisen raittiuskokouksen jälkeen, vuoden 1924 alusta.

Kuten kaikki vielä hyvin muistamme, oli suur-Venäjä ylivallan alaisessa Eestissä melkein kaikki yhteiskunnallinen toiminta kiellettyä. Niitten harvojen järjestöjen, joitten sallittiin toimia, tuli suorittaa työnsä äärimmäisen ankaran sensuurin alaisuudessa. Näin emme voineet pysyä muitten kansojen yhteiskunnallisten liikkeitten mukana eivätkä muut maat saattaneet kasvattavasti ja kehittävästi vaikuttaa meihin. Valtiollinen itsenäistyminen antoi meille äkkiä täydellisen vapauden. Tämä kaivattu vapaus ei kuitenkaan saapunut luoksemme luonnollista tietä. Maailmansota, johon olimme mukaan temmattuja alusta alkaen, vallankumoukset, saksalainen valtauskausi, vapaussota, — kaikki ne olivat jättäneet jälkensä

ja syövyttäneet merkkinsä meihin. Tavallinen tasapainomme oli poissa. Ja varmaankin vaikuttivat sodat ja vallankumoukset ja arvojen uudelleen arvioimiset meihin ehkä järkyttävämmin kuin suurempiin kansoihin, joiden sekä sivistyksellinen että taloudellinen pohja oli vakavaraisempi kuin meillä.

Tällaisen tilanteen vallitessa panimme alulle yhteiskunnalliset työmme, muun muassa raittius-työmmekin.

Eestin naisten raittiusliike on ensi sijassa vedonnut koteihin, on painostanut naisten vastuulista asemaa kodissa sekä vaikuttavaa osuutta lasten kasvattamisessa ja on näihin tosi-asioihin nojaten koettanut levittää raittiusaatetta naisten keskuuteen. Äitien kurssit ja koko maan käsittävät äitien päivät ovat saaneet palvella tämän käsityskannan levittämiskeinona. Erittäin suuri on ollut äitien päivien vaikutus, niitä järjestetäänkin jo melkein kaikissa koulupiireissä.

Eestin naisten raittiusliike, vaikkakin vasta nuori, on epäilemättä vaikuttanut yleiseenkin kehitykseen äänenkannattajansa "Eestin Naisen" kautta, mikä lehti samalla pyrkii olemaan naisten yleinen aikakauslehti. Saatamme tyydytyksen tuntein mainita, että "Eestin Naista" jo leviää yli 5000 kappaletta ja että tämä tilaajamäärä on lehdelle ja aatteelle voitettu parin viime vuoden kuluessa.

Pyrkimykset saada aikaan käytännöllisiä yri-tyksiä raittiusaatetta palvelemaan eivät ole vielä

toteutuneet heikon taloudellisen aseman vuoksi. Mutta Eestin Naisten Raittiusliitto arvioi käytännöllisiä keinoja sangen korkealle ja pyrki niitä käyttämään kaikin voimin. On jokseenkin todennäköistä, että Liitto jo kuluvana syksynä pystyy avaamaan ensimmäisen raittiusravintolan, palvelijatarkodin ynnä palvelijatarkoulun.

Naisten herättäminen poliittiseen toimintaan kuuluu myös Eestin naisten raittius työn ohjelmaan. Jokapäiväinen elämä on osoittanut, että miehet, poliittiset toimihenkilötkin mukaanluettuina, ovat liiaksi sidottuja alkoholikapitaliin ja sen vaikutuspiiriin. Tällaisesta asianlaidasta saattaa meidät vapauttaa vain raittiin maailmankatsomuksen omistavien naisten, (tietenkin miesten myös) tunkeutuminen eduskuntaan ja lainvalvontavirastoihin. Tähän päämäärään yrittää Eestin Naisten Raittiusliitto pyrkiä mitä tarmokkaimmin.

Lopuksi mainittakoon, että Eestin Raittiusliitto mitä hartaimmalla mielenkiinnolla ja suopeudella seuraa Suomen raittiusliikettä, erikoisesti Suomen raittiusmielisten naisten toimintaa, ja mitä suurimmalla mielihyvällä toteaa molempien maitten raittiusyöntekijäin läheiset, sydämelliset suhteet.

Eläköön raittiuspyrkimykset sekä Suomessa että Eestissä! Eläköön ja voimistukoon Suomen kieltolaki!

*Helmi Mäelo.*  
"Naiset Raittiusyössä."

## Muutamia tosiasioita kieltolaista.

Olemme kaikki kuulleet väitteen, että kieltolaki tehtiin sota-aikana, poikiemme ollessa ulkomailla, kansan ollessa niin kiintyneenä sota-asioihin, että ei tietänyt mitä tapahtui.

Kieltolaista oli puhuttu ja agitatsionia sen hyväksi tehty 50 vuotta ennenkuin se alistettiin valtioitten äänestettäväksi perustuslakilisäyksenä.

Sen lainlaatijakunnan, joka tämän päätöksen teki, oli Amerikan kansa valinnut viisi kuukautta ennen kuin Amerika yhtyi maailman sotaan ja tämä lainlaatijakunta äänesti asian jättämisestä valtioitten hyväksyttäväksi edustajahuoneessa 282 puolesta ja 128 vastaan, senatissa 65 puolesta, 20 vastaan. Yli 80% valtioitten lainlaatijakuntien jäsenistä äänesti kieltolakilisäyksen hyväksymisen puolesta. 33 valtiota oli hyväksynyt paikallisen kieltolain ennenkuin koko maa sai sen; 90% maa-alasta, jolla asui 67% väestöstä oli silloin kieltolain alaisena omalla, yleisellä äänestyksellä, tekemällään päätöksellä.

Onko kieltolaki lisännyt rikollisuutta? Usein kuulemme väitettävän, että meillä on nyt enemmän rikoksia kuin ennen. Koko maan rikostilasto osoittaa kuitenkin 37.7% alennusta rikoksien määrässä sitten vuoden 1915 ja New Yorkin kaupungin raskaitten rikoksien määrä on vähentynyt

samana aikana 15,855 vuotena 1915; 6,763 vuonna 1927.

Kieltolaki on lisännyt juopottelua ainakin nuorison keskuudessa, on väite, jonka kuulemme joskus aivan vakaviltakin henkilöiltä. Kuitenkin 90% juoppoparantoloista on suljettu sitten kieltolain voimaantumisen ja väkijuomien käyttämisestä vangittujen luku alentunut 55.3%.

Mutta myrkyllinen whisky tappaa nyt useampia kuin koskaan ennen. Huolimatta huonoudestaan ei nykyinen väkijuomienkäyttö ole kyennyt lisäämään väkijuomista kuolleitten lukumäärä yli kultaisen kapakka-ajan, sillä vuosien 1901—1917 sensus osoittaa väkijuomista kuolleita olleen 56, 1,000,000 kohden väestössämme. Kieltolain aikana korkein määrä mihin on päästy on 39 tapausta 1,000,000 kohden.

Mutta se maksaa meille niin kauheasti. Ennen kapakat maksoivat veroa, nyt salakapakoitsijat kiertävät omiin taskuihinsa kaikki rahat. Useimmat valtiot kuitenkin voivat näyttää, että lainrikojat ovat maksaneet lainvalvonnasta johtuneet kulut. Sakkoina, missä lakia on todella valvottu, on tavallisesti voitu helposti periä lainvalvonnasta johtuneet kulut.

Että ne, jotka enimmäkseen huutavat kieltolain epäonnistumista, eivät sitä itsekään usko, sen todistaa se, että määrjimmätkään valtiot eivät ole uskaltaneet asettaa kansan äänestykselle kieltolain kuomamista.



Amerikan kansa on vaurastunut kieltolain aikana tavalla, jota olisi pidetty mahdottomana kapakkahallinnon aikana. Säästötilit pankeissa ovat kasvaneet v. 1927, \$1,347,000,000.00, joka on todellakin huikea summa yhden vuoden osalle.

Henkivakuutusliike on lisääntynyt 130%, \$51,000,000,000.00 uutta liikettä on kirjoitettu sitten vuoden 1920.

Lasten kuolevaisuus on huomattavasti vähentynyt. Korkeakoulukasvatuksen saaneiden prosenttimäärä on huomattavasti noussut. Lapset ovat paremmin ruokittuja ja paremmin puettuja kuin kapakka-aikana.

Omien kotien lukumäärä on lisääntynyt tavattomasti. Ei koskaan ole Amerikan työväki asunut niin mukavasti ja hyvin varustetuissa kodeissa kuin nykyään. Työväki ansaitsee enemmän, ostaa enemmän ja säästää enemmän ja elää paremmin kuin koskaan kapakkain aikana.

Tämä kaikki muuttuu, jos me saamme kapakat takaisin. Tahtoisitko sinä sen muuttuvan? Ellet, niin tee raittiustyötä. Muodosta yleinen mielipide kieltolain turvaksi.

*M. P.-M.*

## Kodit raittiiksi.

Me, raittius-kansa, olemme viettäneet lamaanus-aikaa siitä saakka kuin kieltolaki astui voimaan. Siihen asti taisteltiin kieltolain saamiseksi. Nyt ei ole enää aikaa viivyttellä.

Nyt työhön ja toimintaan. Tulee tehdä kasvatuksellista raittiustyötä. Tulee puhua nuorille miehille ja naisille väkijuomain turmiollisuudesta, kuinka se vie ruumiillisesti ja henkisesti perikatoon. Se kuningas alkoholi ei ole vielä kuollut, vaikka se on lain kahleilla kahlehdittu... Se yhä nostaa päätään ja myrkyttää kansamme nuoria ja vanhoja. Salakapakat yhä lisääntyvät ja tulevat yhä rohkiammaksi. Rahan himossaan he kauppaavat myrkkyjuomiaan.

Raittiusmiesten ja naisten velvollisuus on valvoa sitä, että salakapakoitsijat saatetaan katalasta ammatistaan rangaistukseen.

Me jokainen tiedämme, kuinka paljon tuhoa väkijuomat saavat aikaan. Monet tuhannet kodit vieläkin kärsivät väkijuomapaheesta. Äärettömän paljon on niitä nuorukaisia, jotka ovat sortuneet turmiontielle. Olemmeko me sitten tehneet kaiken voitavamme tämän tilanteen parantamiseksi? Emme! Miten usein me suhtaudummekaan välinpitämättömästi kieltolakitaisteluun.

Mielestäni on naisilla hyvin suuri vaikutusvalta miehiin väkijuomakysymyksessä. Olen joskus

kuullut sanottavan, että neitokset pitävät sellaisista nuorista miehistä, jotka ovat jossain määrin nauttineet väkijuomia. Tiedän kuitenkin, että tämä on väärä käsitys ja on johtunut siitä, että naiset eivät aina ole olleet kyllin ankaria tässä asiassa.

Neitokset, karsikaa pois tällainen luulo. Näyttäkää, että pidätte ainoastaan raittiista nuorukaisista. Jokainen neitonen vaatikoon nuorilta miehiltä ehdotonta raittiutta.

Kuulin kerran erään jalomielisen nuorukaisen lausuvan: "Naisen rakkaus voittaa alkoholihimon." Tässä tunnustuksessa piilee ihana lupaus jokaiselle nuorelle naiselle. Miksi ette sitten loisi tulevaisuuttanne onnelliseksi. Onhan luonnollista, että ainoastaan raittiin miehen kanssa voi perustaa kodin, jossa onnellisuus asuu.

Äidit, kylväkää lastenne sydämiin raittiutta. Kasvattakaa heistä sellaisia nuoria, jotka eivät väkijuomalasia huulilleen kallista, eivätkä savuketta hampaisiinsa ota.

Raittiusseuralaiset, ohjatkaamme kansamme nuoriso hyveen tielle, sitä se voi kulkea valoisaa tulevaisuutta kohden. Ainoastaan raitis kansa voi säilyttää paikkansa kansana kansain joukossa.

*Arthur Lauha.*

## Ruotsin naisten suhde raittiustyöhön.

Ruotsin naiset ovat suhteessaan väkijuomien käyttöön jo aikaisin asettuneet melkein ehdottomuuden kannalle. Jopa meidän pahimpana lankeemusaikanammekin, viime vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla, jolloin laskettiin, että jokainen ruotsalainen, siihen luettuna voimattomat vanhukset ja sylilapset, joi keskimäärin noin 46 litraa paloviinaa vuodessa, pysyttäytyivät naiset ylevän erillään juomatavasta ja juomarielämästä. Siksi onkin väitetty, että juuri naiset sillä kertaa pelastivat kansan häviöstä, johon melkein mielettömän väkijuomien käyttö oli sen viedä. Wieselgren'in raittiusliike kokosi suuret määrät miehiä ja naisia riveihinsä, mutta mikäli tunnemme, ei ainoakaan nainen siihen aikaan esiintynyt raittiusaatteen lipunkantajana eli johtajana. Naisen asema siihen aikaan oli toinen kuin nyt, ja hänen olisi varmaan ollut melkein mahdotonta 1820- ja 1830-luvulla järjestää sisariaan taisteluun sosiaalipoliittisten kysymysten puolesta.

Vasta sitten kun ehdottomuuden liike 1870-luvulla alkoi juurtua tähän maahan, alettiin vakavasti keskustella naistenkin suhteesta väkijuomiin ja väkijuomakysymykseen. Samalla kun I. O. G. T. ja "Sininauha" tuotiin Ruotsiin, tuli myöskin kysymys naisen osanotosta näiden yhdistysten toi-

mintaan yleisen keskustelun alaiseksi. Aluksi liit-  
tyi näihin järjestöihin enimmäkseen miehiä. Sii-  
hen aikaan pidettiin nimittäin naiselle vähemmän  
sopivana olla raittiusjärjestön jäsenenä, koska sil-  
loin luultiin, että niihin piti pääasiallisesti kuu-  
lua kansalaisia, jotka tarvitsivat raittiuslupauk-  
sen tukea ja yhdistyksen apua. Vuosikausia kes-  
kusteltiin tästä kysymyksestä. Pitkän sanavaihd-  
on jälkeen näin selvässä asiassa ennakkoluulot  
väistyivät lopulta, ja yhä useammat naiset rupesi-  
vat liittymään I. O. G. T:iin, Sininauhaan sekä  
muihin senkaltaisiin yhdistyksiin. Ja nykyään  
voidaan osoittaa, että raittiusyhdistyksissä on  
enemmän nais- kuin miesjäseniä. Mutta näiden  
johto on edelleenkin yksinomaan miesten käsissä.  
Näön vuoksi otetaan mukaan "välttämätön nai-  
nen", s. o. yksi nainen eri seurojen pääjohtokun-  
tiin, ja täten luullaan tehdyn naiselle oikeutta ja  
raittiusasialle hyötyä.

Ruotsin raittiusliikkeen heikkous on nimittäin  
siinä, että sillä on selvä miehinen leima ja että  
naisten vaikutus, huolimatta heidän suuresta luku-  
määrästään, on hyvin vähäinen. Tämä ilmenee  
erittäinkin seurojen vuosikokouksissa ja suuris-  
sa kongresseissa, (V. 1905 meilläkin epäiltiin, sopi-  
ko nainen S. K. R. V:n johtokuntaan. Toim.) jois-  
sa pääasiallisesti on miesedustajia ja vain muu-  
tama nainen.

Ruotsin Valkonauhaliitto perustettiin vuonna  
1900. Vuonna 1902 tämä uusi yhtymä teki aloit-  
teen ensimmäisen pohjoismaisen valkonauhakon-

gressin kokoonkutsumiseksi, joka sitten pidettiin-  
kin Tukholmassa. Senjälkeen on Valkonauha  
mennyt eteenpäin hiljaa, päämäärästään tietoise-  
na ja varmasti. Ja nyt voi liioittelematta sanoa,  
että Ruotsin naisten erikoista raittiusjärjestöä  
yleensä pidetään voimakkaana tekijänä ei ainoas-  
taan raittiuden ja siveellisyyden, vaan myöskin  
terveen yhteiskuntaelämän puolesta taisteltaessa.  
— Liittoon kuuluu nyt 10,000 jäsentä 200 paikal-  
lisyhdistyksessä.

Vuonna 1921 pidettiin Tukholmassa suuri nais-  
kongressi, johon kutsu lähetettiin melkein kaikil-  
le yhtymille, joihin kuuluu naisia. Helmikuus-  
sa mainittuna vuonna kokoontuikin noin 2,000  
naista neuvottelemaan parhaista väkijuomakysy-  
mysten ratkaisutavoista. Tässä kokouksessa, suu-  
rimmassa laatuaan Pohjois-Euroopassa, päätet-  
tiin muodostaa naisten kieltolakityön keskusneu-  
vosto, yhteisjärjestö, johon kuuluu raittiusjärjes-  
töjen, kirkollisten yhtymien, sosialidemokraattis-  
ten naiskerhojen ja muiden samanlaisten yhtymi-  
en edustajia, jotka tahtovat työskennellä raittius-  
kysymyksen ratkaisemiseksi.

Keskusneuvoston tehtävänä on koettaa muodos-  
taa yhteistoimintakomiteoita kaikkialle maassa.  
pari sataa sellaista on perustettu. Niiden on jär-  
jestettävä kokouksia ja vaikutettava siihen suun-  
taan, että naiset kerääntyisivät raittiusvaatimus-  
ten ympärille. Vuonna 1926 pidettiin Tukholmas-  
sa järjestökokous, jossa oli 300 naisedustajaa ko-  
ko maasta. Keskusneuvosto aikoo järjestää sa-

manlaisia kokouksia joka lääniin, saadakseen täten naiset kokoon neuvottelemaan yhteisistä asioista.

Keskusneuvosto on verrattain uusi yhtymä, joka ei vielä ole ennättänyt toteuttaa järjestelysuunnitelmiaan. Se tahtoo ennen kaikkea huolehtia raittiusharrastuksesta vaativammissa tilaisuuksissa ja koota kaikki raittiusmieliset naiset yhteiseen toimintaan, kun asiat sitä vaativat. Niin on keskusneuvosto hyvällä menestyksellä järjestänyt n. s. naisten päivät, kustantanut joukon arvokkaita kirjasia sekä eri tilaisuuksissa vedonnut naisiin.

Mikään muu naisten yhtymä ei vielä ole ottanut raittiuskysymystä omaan ohjelmaansa. Osa on omaksunut hyväntahtoisen puolueettomuuden, toiset ovat enemmän tai vähemmän selvässä vihamielisessä suhteessa koko raittiusliikkeeseen. Tämä kannanotto esiintyy myös niissä lukuisissa naisten lehdissä, joita viime vuosina on ilmestynyt Ruotsissa. Ei mikään muu naisten lehti, kuin "Vita Bandet" (Valkonauha), joka on samannimisen järjestön ja keskusneuvoston äänenkannattaja, omaa määrättyä raittiuskantaa.

Kun tietää, mikä mielipiteitämuodostava voima sanomalehti meidän aikoinamme on, on tämä seikka hyvin valitettava.

Maassa, missä lähes 100,000 naisella on 120 pailoviin tehtaan vastakirja, ja missä määrättyissä naispiireissä pidetään hyviin tapoihin kuuluvana ottaa ruokaryyppy ja käyttää väkijuomia kahvin

muassa, sekä kaikissa tilaisuuksissa tarjota viiniä, maassa, missä kylläkin yhteiskunnallinen valistus on verrattain korkealla kannalla, mutta tietämättömyys raittiuskysymyksessä, huolimatta kurkseista, on käsittämättömän suuri, ja missä kieltolakiäänestyksessä v. 1922 yksin Tukholmassa lähes 72,000 naista äänesti kieltolakia vastaan ja vain 14,000 sen puolesta — siinä maassa on yhteiskunnallisesti heränneillä ja edesvastuuntuntoisilla raittiusnaisilla suuri tehtävä. Sillä ilman naisten myötävaikutusta ei varmaankaan ole mahdollista saattaa tätä kodille ja maalle niin tärkeätä kysymystä lopulliseen voittoon.

*Emilie Rathou.*

"Naiset raittiustyössä".

## Maria Stenroth.

(Maria Salmela)

(Lainattu kirjasta "Naiset raittiustyössä".)

Maria Stenrothin elämä Jumalan, kodin ja isänmaan palveluksessa on harvinaisen rikassisältöinen ja monet ovat hänen työtapansakin. Hän on vaikuttanut itsensä uhrautuvana persoonallisuutena, puhujana ja kirjaillijana. Tämän kirjoitelman puitteissa koskettelemme hänen työtänsä lähinnä raittiusasian palveluksessa.

Maria Stenroth syntyi Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1875, mutta jo ennenkuin Maria oli ehtinyt vuoden vanhaksi, muuttivat vanhemmat Keski-Suomeen, Laukaaseen. Pappilan nuorimpana Maria kasvoi ja varttui ihanan luonnon ja kansan syvien rivien keskellä. Ja tämä ympäristö sai hänen herkän, taiteellisen mielensä värjäymään, sydämensä sykkimään niille aatteille, jotka tätä rakasta Suomen kansaa kohottaisivat hengellisesti, sivistyksellisesti ja siveellisesti. Jo kouluaikana hän osoitti läheistä harrastusta kirkastaa tovereilleen Mestariansa ja herättää heissä isänmaanrakkautta. Koulunsa lopetettuaan 1892 hän jäi kotiin pappilaan vanhempiensa seuraksi ja iloksi. Mutta hänestä saivat osansa muutkin kuin kotiväki. Hän perusti n. s. tyttöjen seuran, joka tuon tuostakin kokoontui pappilan ruokapöydän

ympäri virkistävään ja kehittävään seurusteluun ja keskusteluun. Kokouksissa rovasti itse tavallisesti luki jotain hyvää kirjaa nuorille. Tämä aika oli raittiustyön nousukautta meidän maassa ja Maria antautui jo nuoresta pitäen tämän aatteen palvelukseen. Siitä tulikin sittemmin hänen varsinainen elämäntehtävänsä. Hän perusti pitäjään "Tuike" nimisen raittiusseuran, jonka jäsenenä hän kierteli pitäjällä pitämässä esitelmiä ja kokouksia. Esityksiänsä hän usein valaisi taikalyhtykuvin. Omilla pienillä säästövaroillaan hän oli hankkinut itselleen tämän koneen.

Tämä aika on erinomaisen tärkeä Marian kehityksessä. Hän pääsi läheiseen kosketukseen kansan syvien rivien kanssa, jonka jokainen yksilö merkitsi hänelle niin sanomattoman paljon. Hänellä oli monta ystävää kansan naisten parissa, hän ymmärsi heitä erikoisen hyvin ja oli monasti heidän uskottunsa.

Varsinaiseen elämäntehtävänsä nähden Maria oli vielä odottavalla kannalla. Kerran isä kutsui hänet huoneeseensa keskustellakseen hänen kansansa tästä asiasta, esittäen esim. pankkialaa. Mutta Maria pysyi koskemattomana isän esityksiin ja kun isä lopulta ihmetellen kysyi, mitä hän sitte oikein aikoo, vastasi hän vakuuttavasti: "Tiedän, että Jumala on antanut minulle elämäntehtävän, en vielä tiedä, mikä se on, mutta kun se tulee, ottaa se minut kokonaan".

Syksyllä 1898 toteutui Marian harras toivomus päästä Helsingin jatko-opistoon opintojansa jat-

kamaan. Hän opiskeli etupäässä kieliä ja kirjallisuutta. Sitten hän taas oleskeli kodissaan jatkaen opintojansa ominpäin. Hän luki erikoisella mieltymyksellä suurten henkilöiden elämäkertoja, ja näistä sai Frances Willardin elämäntyö hänet täydellisesti lumoihinsa. Fr. Willard oli Kansainvälinen Naisten Kristillisen Raittiusyhdistyksen, Valkonauhan, perustaja. Tämä liitto perustettiin Amerikassa n. 50 vuotta sitte, siis samoihin aikoihin kuin meillä ensimmäinen raittiusseura Vaasassa. Se on tehnyt uranuurtavaa raittiustyötä kautta maailman, samoin myös siveellisyytyötä, sekä työtä eläinsuojelun ja rauhanaatteen hyväksi. Vähäksi ei liioin ole arvioitava sen työtä naisten äänioikeuden puolesta, jonka saavuttamista Fr. Willard piti välttämättömänä edellytyksenä raittiustyön tehostamiseksi ja kieltolain aikaansaamiseksi.

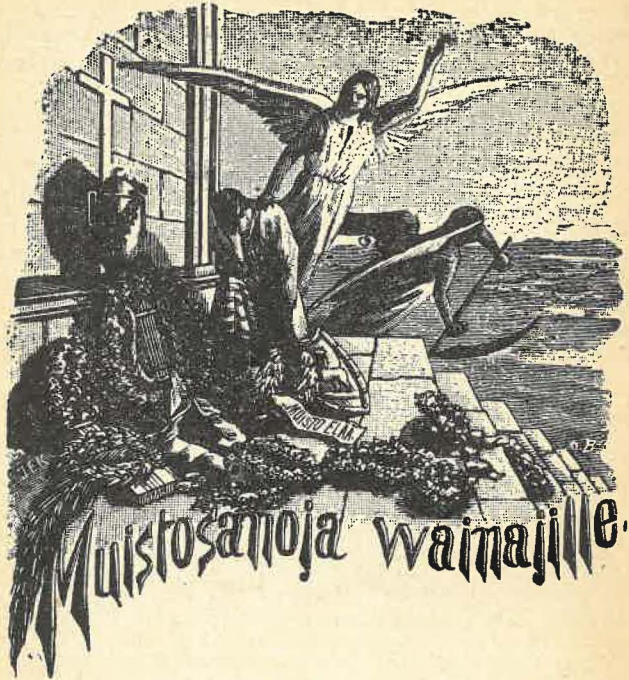
Tuli sitten kevättalvi 1904. Marian pyynnöstä saapui Alli Trygg-Helenius esitelmöimään Laukaaseen ja tällöin sai Maria sisäisen vakaumuksen, että Valkonauha oli se työ, johon Jumala hänet oli kutsunut. Alli ystävämme kautta, — joka itse vähän aikaisemmin oli ollut Amerikassa ja saanut elämälleen käänteentekevän sysäyksen Valkonauhatyöstä ja Fr. Willardin persoonallisuudesta, — tämä asia Marialle kirkastui.

“Nyt on löytynyt se henkilö, jota olemme Valkonauhatyölle etsineet nyt olemme löytäneet Suomen Fr. Willardin”, huudahti innostuneena Alli. Niin oli työ tullut ottamaan hänet, juuri niinkuin

hän oli isälleen sanonut. Hän oli tällöin 29-vuotias. Kansamme, erittäin sen vähäväkisten kohottamiseksi raittiuden ja siveellisyyden alalla hän uhraisi ruumiin ja sielun voimat viimeisiin tuskantäytteisiin hetkiin saakka. Elämänsä viime viikoina kirjoittaa hän erälle ystävälleen: “En olisi läpäissyt näitä vuosia, jos itse olisin valinnut. Jumala vei minut tasaiselta ja kukitetulta tieltä raivaamattomalle kivikkopolulle. En valinnut. Työ otti minut niinkuin suuri räkkaus ottaa ihmisen. Tämä on auttanut minua kestämään.”

*Eine Salonen.*

Meille Amerikan suomalaisillekin oli hän rakas. Saihan hän palvella meitä juuri viimeisenä vuotenaan. Millä lämmöllä hän tekikään työ siirtokansamme parissa. Sairaana hän täältä palasi kotimaahan, jossa hänen eheä elämänsä päättyi marraskuun 9 päivänä 1924.



Luodessamme katseemme kuluneeseen vuoteen näkyy riveissämme aukkoja siellä täällä. On väsyneenä poisjääneitten siskojen ja veljien paikkoja tyhjänä, mutta he voivat levättyään palata. On toisia tyhjiä sijoja, joista ovat siirtyneet useinkin uskollisesti paikallaan pysyneet jäsenemme, sellaiset, joiden olimme nähneet aina siinä olevan ja siksi tuntuu kovin oudolta nähdä heidän paikansa tyhjänä. He ovat poistuneet rivistämme, laskeneet taisteluaseensa ja matkasauvansa Kor-

keimman käskystä. Tiedämme, että he eivät enää palaa. Heidän työnsä on loppuun suoritettu, palveluksensa päättynyt. He ovat astuneet siihen lepoon, jota mikään rauhattomuus ei enää häiritse. Emme kadehti heidän lepoaan, emme kutsu heitä takaisin, vaan koetamme kaihossamme löytää lohdutuksen siitä tiedosta, että he ovat hyvän kilvoituksen kilvoitelleet, juoksun päättäneet ja uskon pitäneet. Herättäköön heidän työnsä ja vaelluksensa antama opetus meitä uuteen uskollisuuteen aatetta kohtaan, joka oli heille rakas ja jolle he paljon antoivat. Poismenneet veljemme ja sisaremme kuluneena vuotena ovat seuraavat:

*Mr. Davetti Kinnunen* oli syntynyt Suonnejoen seurakunnassa, Kuopionlänissä, heinäkuun 19 1878, tullut Amerikkaan 24 päivänä toukokuuta 1910. Oli naimisissa Anna Kinnusen kanssa 20 vuotta. Kuoli syöpään kotonaan, Sault Ste. Mariessa, Ont. Can., helmikuun 13 p. 1928.

Ahkerana ja tunnollisena jäsenenä hän toimi seurassaan. Kodissaan rakastettuna ja ympäristönsä kaipaamana vaipui mies elämänsä keskipäivällä kamalan taudin uhriksi. Lepää rauhassa kunnon kansalainen.

*Mr. Otto Manni* oli syntynyt Laihialla, Vaasan länissä, marraskuun 26 p. 1861. Tuli Amerikkaan 1890. Oli naimisissa Maria Bensonin kanssa 45 vuotta. Yhtyi Vesi raittiusseuraan marraskuun 5 päivänä 1911. Kuoli kotonaan, Elyssä, verenheik-

koudén ja halvauksen seurauksista marraskuun 20 päivänä 1927.

Noihin niukkoihin puitteisiin sisältyy 66 vuotta toimeliasta elämää. Ne, joilla oli onni tuntea "Manni-paappaa", kuten häntä naapurien lapset ja aikuisetkin kutsuivat, muistavat tunteneensa harvinaisen eheän persoonallisuuden. Aina avulias, hilpeä ja nuorekas hän oli. Leikin ja hy-



Otto Manni.

väntuulen ilmapiiri häntä ympäröi. Raittiuskouksessa, kirkossa, pyhäkoulussa ja yhdistyksissä, joihin hän kuului, oli hän aina valmis palvelemaan. Emme voi ajatella muuta, kuin että hänelle kuului: "Hyvin sinä hyvä ja uskollinen palvelija, vähässä olit sinä uskollinen, mene Herrasi iloon". Puolison ja lasten kanssa kaipaavat poismennyttä kaikki, jotka hänet tunsivat.

*Mrs. Sofia Kandelin*, o. s. Hauru, oli syntynyt Oulussa, toukokuun 15 p. 1848. Oli siellä mennyt nuorena naimisiin Matti Kandelinin kanssa. Tuli Amerikkaan Ishpemingiin 1892, yhtyi Väinö raittiusseuraan 1905. Kuoli poikansa John Kandelinin kodissa Ishpemingissä tammikuun 8 päivänä 1928, siis vain hiukan vailla 80 vuotta.



Sofia Kandelin.

Harvoille on suotu niin pitkää ja työntäyteistä elinaikaa, kuin "mummo" Kandelinilla oli. Eivät olleet raskaat hänen jalkansa, kun oli kysymyksessä jumalanvaltakunnan työ tai tarvitsevan lähimmäisen auttaminen. Sairaat kyllä osasivat odottaa luokseen tätä aina ystävällistä, kirkassilmäistä ja valoisauskoista ystävää. Eikä heidän odotuksensa ollut turhaa. Kesken kiireitäänkin hän löysi



aikaa armeliaisuuden työhön. Ihana, rauhallinen vanhuus päättyi kotiin kutsuun, jota hän jo hartaasti odotti. Rahtiuskokouksissa ja seuran toimissa oli hän innokkaasti mukana. Lasten ja lastenlasten rakastamana ja koko seudun kaipaamana hän poistui kuin illanrusko jättäen ihanan muiston.

*Mrs. Emma Johnson*, o. s. Soini, oli syntynyt Hancockissa kesäkuun 24 päivänä 1875. Liittyi Pohjantähti raittiusseuraan helmikuun 22 päivänä 1925. Kuoli sokeritautiin Hancockin suomalaisessa sairaalassa tammikuun 10 päivänä 1928. Perheen äitinä hän suoritti elämänsä työn. Raittius työn tarpeellisuuden tunsi ja tunnusti pitämällä yllä jäsenoikeutensa seurassaan. Kaipauksella muistelevat mennyttä omaiset ja ystävät.

*Mr. John Hella* oli syntynyt Lapualla Vaasan läänissä huhtikuun 3 päivänä 1855. Tuli Amerikkaan 1889. Oli ollut naimisissa Liisa Miina Hellan kanssa 45 vuotta, yhtyi Askel raittiusseuraan Grand Marais, Mich. 1898. Kuoli vatsasyöpään Cloquetissa, Minn. kesäkuun 24 p. 1928. Ahkerana ja aina innokkaana työtoverina kaipaa häntä raittiusväki kotipaikkakunnallaan.

*Mr. Sulo Eemil Kujanen*, syntynyt Amerikassa New Hampshire valtiossa, Troy nimisessä kaupungissa, kesäkuun 28 p. vuonna 1904. Kuuden vuoden ikäisenä veivät vanhempansa hänet Suomeen, ollen Suomessa vuoteen 1926 saakka. Hän

saapui Amerikkaan elokuun 8 päivänä mainittuna vuonna, asettuen asumaan Clevelandiin. Täällä liittyi hän Suomen Ruusu raittiusseuraan 10 päivänä syyskuuta v. 1926, toimien innokkaana ja kunnollisena jäsenenä siinä siihen saakka, kunnes hän joutui umpisuolen tulehduksen takia Lakeside hospitaaliin, jossa kuusi kuukautta sairastettuaan



Sulo Emil Kujanen.

vaipui kuolen uneen 20 päivänä maaliskuuta v. 1928.

Luonteeltaan tunnettiin hänet hiljaiseksi ja vaatimattomaksi, voittaen siten itselleen suuren ystäväpiirin täällä ja Suomessa. Kaikkialla, missä hänet tavattiin, sai hänen vilpitön esiintymisensä aina luottamusta osakseen, joten hänen muistonsa elää kauan raittiuden ystävien riveissä.

Hänen erikoisista harrastuksistaan mainittakoon musiikki, jolla alalla hän olikin jo hyvin edistynyt.

Suomi Ruusu raittiusseurassa jäi häntä lähinnä kaipaamaan yksi veli, sekä paljon ystäviä. Suomessa jäivät lähinnä kaipaamaan isä ja äiti, yksi veli ja sisko, sekä paljon muita sukulaisia ja ystäviä.

*Mr. Oskar Niemitalo* oli syntynyt Alajärvellä Vaasanläänissä toukokuun 1 päivänä 1890. Tullut Amerikkaan viisivuotiaana 1895, lokakuulla. Liittyi Elon Toivo raittiusseuraan lokakuun 15 päivänä 1905, siis viisitoista vuotiaana. Meni avioliittoon Selma Jämpsän kanssa 1915, joten heidän avioliittonsa kesti 13 vuotta. Ahkerasti toimi Niemitalo seurassaan. Aina hän oli valmis toimintaan ja työhön, kun sitä tarvittiin. Kauan luulimme vielä saavamme pitää häntä apunamme, mutta toisin oli Jumala päättänyt. Keuhkokuume katkasi nuorenmiehen elämän. Hän kuoli South Rangella, Mich., huhtik. 30 p. 1928. Puoliso ja omaiset kaipaavat poismennyttä. Paljon tarvitsimme hänenlaisiaan nuoria miehiä raittiusriveisämme.

*Mrs. Anna Helbakka*, o. s. Käätiala, oli syntynyt Lapualla Vaasanläänissä tammikuun 31 p. 1864. Oli naimisissa Elias Helbakkian kanssa 45 vuotta. Tuli Amerikkaan, Elyyn, Minn. vuonna

1903 ja asui siellä kuolemaansa asti, joka tapahtui kesäkuun 27 p. 1928.

Hiljaisena ja vaatimattomana oli Anna Helbakka aina paikallaan. Lapset ja puoliso kaipaavat hänessä hellää perheenäitiä, seuramme uskollista jäsentä, ympäristö hyvää naapurua.

Varmaankin jokaisesta näistä poismenneistä voisi kirjoittaa paljonkin, mutta näiden rivien tarkoitus onkin vain kiinnittää lukijaimme huomio vaatimattomasti niiden raittius-veljiemme ja -sisariemme poistumiseen, jotka kuolema on riiveistämme kutsunut.

Heidän, vaatimattomien kansan miesten ja naisten, uurastuksensa ja työnsä kansamme kohottamiseksi on suuriarvoista. He ovat itse tajunneet tarvitsevansa rohkaisua ja apua elämän taistelussa. He ovat myöskin olleet sitä valmiit toisille antamaan.

Jumala, joka kysyy vain sitä, olemmeko uskollisia, on antava kullekin oikean arvostelun ja tuomitseva meitäkin sen mukaan, kuinka elämän lahjan käytämme. *M. P.-M.*

*Eeva Perttula*, o. s. Kolppanen. "Autuaita ovat ne kuolleet, jotka Herrassa kuolevat, tästälähin. Niin, — Henki sanoo — he saavat levätä vaivoistaan, sillä heidän tekonsa seuraavat heidän mukanaan." Ilm. 14: 13.

Uskossa Jeesukseen nukkuneeseen "Perttulan Mummoon" voidaan sovelluttaa ylläolevat Ilmestysraamatun sanat. Herra oli hänelle suonut hy-

vän terveyden ja harvinaisen pitkän työpäivän täällä armonajassa. Uskollisesti ja uutterasti hän työskentelikin, ei ainoastaan kodin pyhitetyssä piirissä perheenäitinä ja lastensa kasvattajana, mutta myöskin seurakunnan palveluksessa, raitiustyössä ja kansallisen oppilaitoksemme Suomi-Opiston avustamisessa ja vaalimisessa. Varsin-



Eeva Perttula.

kin elämänsä pari viimeistä vuosikymmentä, kun hänen lapsensa kasvoivat aikaisiksi ja hänen puolisonsa kutsuttiin Herransa lepoon, tunsii vainaja kutsumuksensa olevan siinä, että käytti aikansa Elyn seurakunnan palvelukseen ollen monissa luottamustoimissa ja ompeluseurassa sekä levitellen Suomi-Opiston julkaisuja, voiden tällä viimemäinillä palveluksella kantaa roponsa oppilaitok-

semme aineelliseen tukemiseen. Hänen paikkansa kirkossa oli harvoin tyhjä, sillä hänen sielunsa ikävöitsi Herran esikartanoihin ja hän tunsii riemua elävän Jumalan edessä. Niinpä hän Marian tavalla halusi kuulla Jeesuksen evankeliumia.

Ja missä Perttulan-mummo liikkuikin, siellä hän rohkaisi uupuneita elämäntien matkustajia, vahvisti heikkouskoisia, lohdutteli murheellisia ja ristiäkantavia uskonsisariaan ja -veljiään. Saattoipa hän elämän tiellekin ohjalla sinne hapuilevia ja pyrkiviä, samoin kuin hän tarpeen tullen lausui nuhteen ja varoituksenkin sanan, missä vilppiä ja vääryyttä harjoitettiin. Ei hän halunnut kenestään takana päin puhua pahaa, ei haastaa riitaa eikä vihan siementä kylvää. Päinvastoin sirotteli hän rakkauden, sovinnollisuuden ja ystävyysden kultajyväsii tielleen, missä kulloinkin liikkuu. Joka hengessä kylvää, hän hengessään iankaikkisen elämän niittää. Ihaninta kaikista hänen rakkaudentöistään oli se, ettei hän niistä ansiota itselleen lukenut. Ne olivat uskon ihania hedelmiä. Autuutensa perustuksena hänellä oli Jeesus Kristus. Anteeksi antamuksen armoa hän tunsii tarvitsevänsä ja usein rukouksessaan riensi armoistuiimen ääreen.

Eva Perttula oli syntynyt Lohtajalla, V. l., Suomessa joulukuun 24 p. v. 1846. Avioliittoon hän meni v. 1865 Jaakko Perttulan kanssa Lohtajalla. Saapui Amerikkaan lapsineen v. 1893, asettuen Elyyn, Minn., jonne hänen miehensä oli tullut muutamia vuosia aikaisemmin. Kuului kaiken ai-

kaa, noin 35 vuotta, jäsenenä Elyn Suom. Ev.-Lut. seurakuntaan sekä saman verran aikaa Vesi-raittiusseuraan. Tyttärensä ja vävyensä mrs. ja mr. J. Mäen mukana hän siirtyi viime kesänä Ishpemingiin, Mich., jossa vielä, korkeasta iästään huolimatta, hänet nähtiin kirkossa, juhlissa ja raittiuskokouksissa.

Ishpemingissä, Mich. hän sai kutsun taivaan koitiin syyskuun 22 p. 1928. Puolenyön seuduilla hän tunsyi sydämessään sellaisen kouristuksen, että hän tiesi sen kuolonkampailuksi. Se kesti kaksi tuntia. "Ole nyt, Jeesus, lähellä minua tässä viimeisessä taistelussa" oli vainajan viimeinen sana, kun väsynyt matkamies, päästen lepoon, uskossa Jeesukseen nukkui.

Elyyn, Minn. tuotiin vainajan maallinen tomumaja siunattavaksi ja Herran peltoon kätkeväksi puolisonsa viereen. Hautaus toimitettiin syyskuun 26 p. 1928. Surusaattue lähtien vainajan tyttären mrs. Hanna Heikkilän kodista koontui kirkkoon. Siellä Minnesotan konferenssin esimies pastori E. Merijärvi piti alkurukouksen ja lyhyen muistopuheen, pastori S. Ilmonen kertoi vainajan elämänvaiheet, pastori P. Keränen piti ruumissaarnan ja pastori V. Kuusisto piti sydämiin käyvän loppurukouksen. Puheitten välillä oli kuoro- ja soololaulua. Vesi-raittiusseuran naisten muodostaman surusaattuekujan läpi kannettiin arkku ruumisvaunuun ja niin vainaja saatettiin Elyn hautausmaalle, jossa toimitettiin ruumiin

siunaus, ja kätkettiin perhehautaamaan odottamaan ylösnousemuksen ihanaa aamua.

Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan kolme tyttärtään perheineen: mrs. Maria Koski, mrs. Hanna Heikkilä ja mrs. Minnie P. Mäki, poikansa Andrew Pete, vanhimman poikansa Herman-vainajan puoliso ja lapset. Kaipaamaan jäivät myöskin Suom. Ev.-Lut. seurakunta, Vesi-raittiusseura, Suomi-Opisto, laaja ystäväpiiri Elyssä ja muuallakin Amerikan suomalaisen kristikansan keskuudessa.

*S. Ilmonen.*

S I S Ä L L Y S:

	Sivu
Totuus (runo) — M. P.-M. ....	3
Almanakka .....	5
Osoite-osasto .....	19
Puhdas (runo) — Hugo Hillilä .....	29
Raittiuskysymys nykyhetkellä — J. Wargelin .....	31
Miksi eivät toiveet toteennu — Frans Kärki .....	36
Menneitä muistellessa — Victor .....	41
Meillekö kuuluu? — K. A. ....	46
Muistatko? — Hilma Hamina .....	50
Kellot (runo) — Victor Rydberg .....	53
S. K. R. Veljeysseuran esimiehen vuosikertomus — Esaias Torkko .....	56
Raittiusseurat Amerikan suomalaisen sivistyksen pohja- na — J. Lauttamus .....	72
Huutavan äänet esille — Mikko Mikkola .....	79
Raittiustyötä tulee jatkaa — S. Ilmonen .....	86
Uutta päivää kohden (juhlaruno) — Heikki Karhu .....	91
“Minä en voi kestää kirkkoherran rukouksia.” — Frans Kärki .....	100
Kutsu — A. H. ....	105
Mitä meidän olisi tehtävä? — Helmi Nieminen .....	107
Suomalaisuutemme säilyttämisestä Amerikassa — V. R. ....	112
Me voimme auttaa tilanteen parantumista — Heikki Karhu .....	118
Heitä maljasi pois — John A. Pennala .....	122
Joko vihdoinkin selvillä vesillä — A. W. H. ....	125
Mä muistan (runo) — John Näykki .....	132
“Sisäänpäin, ylöspäin ja ulospäin” — Mikko Mikkola .....	134
Odotuksia — Mamie Eleanora Ollila .....	139
Väsynyt — Hilja Lauttamus .....	142
Me kohtaamme pian siellä, missä ei ole kipua — M.P.-M .....	146
Katsauksia Ohio-Pennsylvanian ja West Virginian piirin raittiusseurojen työhön v. 1927 — Kirjuri .....	149
Vaahtera (Maple-tree) — Anna D. H. ....	156
Mihin Ruotsissa on päästy n. s. kohtuuden tiellä? — Hymmi Nyssönen .....	158
Vastaus Suomen naisten raittiuskeskuksen kiertokyse- lyyn — Lucina Hagman .....	167
Mitä väkijuomakysymyksen ratkaisemisesta ajateltiin 40 vuotta sitten .....	174
Eestin naisten raittiusaiistelusta — Helmi Mäelo .....	182
Muutamia tosiasioita kieltolaista — M. P.-M. ....	186
Kodit raittiiksi — Arthur Lauha .....	189
Ruotsin naisten suhde raittius työhön — Emilie Rathou .....	191
Maria Stenroth — Eine Salonen .....	196
Muistosanoja vainajille — M. P.-M. ja S. Ilmonen .....	200
Ilmoituksia .....	213

## K. ROSBERG & CO.

Parhaita lajeja

LIHAA, RUOKATAVARAA, HEDELMIÄ

ja aina tuoreita vihanneksia.

PUHELIN 91, 325 CLEVELAND AVE.

ISHPEMING, TROUT CREEK, BERGLAND,  
MICHIGAN

## MINERS NATIONAL BANK

ISHPEMING, MICH.

## J. A. PIIRTO

HAMMASLÄÄKÄRI

Voelker rakennuksessa Main Street

PUHELIN 524.

ISHPEMING, MICH.

## KIRKISH'S STORE

Leninkinkankaita, pukutarpeita ja kenkiä.

Puhelin 460. — 269 S. Main St.

ISHPEMING,

MICHIGAN

## H. W. ELSON'S BOTTLING WORKS

Ensiluokan virvokejuomatehdas suosittelee yleisölle  
hyviä juomia. Antakaa tilauksenne puhelimella 403.

ISHPEMING, MICHIGAN

**J.C. PENNEY Co.**  
A NATION-WIDE  
INSTITUTION

ISHPEMING. MICH.

“quality—always at a saving”

omistaa toista tuhatta  
puotia kautta Yhdys-  
valtojen ja siten voi  
myöä hyvää tavaraa  
halvalla ostajilleen.

## KOSKI MERCANTILE CO.

Vanhin ja luotetuin suomalainen  
SEKATAVARA- JA VAATEKAUPPA

ISHPEMING, MICH.

GWINN, MICH.

## HANS GUNDERSON

Vakuutus-, Rahanperimis- ja Kiinteistöliike.

Matkalippuja myydään Europaan ja sieltä tänne.  
Rahaa välitetään joka maahan ympäri maailman.  
Konttori: Jenks Block.

ISHPEMING,

MICHIGAN

## THE PENINSULA BANK

Perustettu 1887

Omat varat yli \$2,300,000.00

ISHPEMING,

MICHIGAN

## ENSILUOKAN KENKÄKAUPPA

Kaikkille perheen jäsenille, myös kengänkorjaus suoritetaan odottaissanne.

ABEL NIEMI

118 1ST ST.

ISHPEMING, MICH.

## E. W. SIVULA, Hammaslääkäri

Nurkittain Pennsula pankkiin ja sivuttain 5 ja 10 sentin stooriin.

ISHPEMING,

MICHIGAN

## OTTO VIINIKAINEN

Suomalainen parturi, ensiluokan työ.

Naisten hiuksia leikataan.

ISHPEMING,

MICHIGAN

## Suomal. huonekalu- ja rautakauppa

Hautaustoimisto.

Nopea ja huolellinen palvelus.

WM. JACKSON,

ISHPEMING,

MICHIGAN

## A. KETTUSEN

RÄÄTÄLINLIIKKEESSÄ

valmistetaan edelleen suuresta varastosta pukuja miehille ja naisille.

ISHPEMING,

NEGAUNEE,

MICHIGAN

## MÄKI STUDIO

Kaikkea alaan kuuluvaa työtä.

Tuokaa perheenne valokuvattavaksi.

NEGAUNEE,

MICHIGAN

## JAMES PICKANDS & CO.

## KIVIHIILIÄ

TUKUTTAIN JA VÄHITTÄIN.

ISHPEMING,

MICHIGAN

# FIRST NATIONAL BANK

Vanhin pankkiliike Negauneessa.  
Pääoma ja Vararahasto \$300,000.

NEGAUNEE,

MICHIGAN

---

## ED. OLLILA & CO.

**Ruoka- ja Sekatavara-kauppa.**

Käsittelee kaikkia alaansakuuluvaa ensiluokan  
tavaraa. Tehkää ostoksenne meillä.

NEGAUNEE,

MICHIGAN

---

## NEGAUNEE TIRE SERVICE

(Aartila & Samuelson omistajat)

Firestone sisä- ja ulkorenkaita. Korjaukset taatusti.  
Sallikaa meidän huoltaa autorenkaittenne vastuksista.  
NEGAUNEE, MICHIGAN

---

## WEHMANEN BROS.

**The Leading Jewelers.**

Kelloja korjataan, hyvä työ. Silmälaseja.

NEGAUNEE,

MICHIGAN

---

THE

# NEGAUNEE NATIONAL BANK

**Kauppa- ja Säästöpankki.**  
Tehkää liikkeenne meillä.

NEGAUNEE,

MICHIGAN

# Tower Mercantile Company

Kaikenlaista  
Ruokatavaraa  
y. m.

TOWER, MINNESOTA

# Amerikan Sanomat,

Ainoa suomenkielinen ja täysin puolueeton sanomalehti Ohiossa.

JOHN PARKKILA, toimittaja.

Ilmestyy kahdesti viikossa, joka tiistai ja perjantai.

Etusivulla kerrotaan päivän tapahtumat lyhyesti ja asiallisesti. Suomen uutisosastolla seurataan tarkoin isiemme maan yleisiä, valtiollisia ja taloudellisia tapahtumia ja henkisiä pyrkimyksiä. Toimitusosastolla käsitellään tasapuolisesti ja kokonaan puoluerajojen ulkopuolella kansalaistemme rientoja ja harrastuksia, ilmaistaan toimituksen kanta koko maata koskevilla kysymyksissä ja selostellaan yleisiä maailman tapahtumia. Lehdessä julaistaan lisäksi mielenkiintoisia, jännittäviä ja opettavia romaaneja ja kertomuksia y. m. kaunokirjallisia aiheita käsitteleviä kirjoituksia.

Tilatkaa puolueeton ja vilkkaasti toimitettu uutislehti itsellenne tai omaisillenne.

Maksaa vuosikerta Amerikkaan \$3.00, puoli vk. \$1.50 ja Suomeen ja Canadaan tilattuna \$4.00 vuosikerta

Ensiluokkainen kirjapaino, jossa suoritetaan kaikkia kirjapainoalalle kuuluvia töitä. Täydellinen kirjakauppa. Pyytäkää kirjaluetteloamme.

# Amerikan Sanomat,

BOX 8. — FAIRPORT HARBOR, OHIO.

Dodge autoja, Graham kuorma-autoja,

kovaa ja pehmeää kivihiiltä myö

J. L. PETE,

CENTRAL AVE.,

ELY, MINN.

## KOVALL'S

RIKHUS & VERTIN (omistajat)

Lihaa, ruokatavaraa ja hyviä leivoksia.

ELY,

MINN.

## PARTURINLIIKE

LEPISTÖ & SAARI

27 E. SHERIDAN ST.,

ELY, MINN.

## CITY HARDWARE CO.

Suomalainen Rauta- ja Huonekaluliike

ELY,

MINN.

## OSCAR J. KORPI

Palovakuutus ja Henkivakuutus

SOUDAN,

MINN.

## POHJAN LEIMU No. 9

SOUDAN,

MINN.

## VELJEYSSEURAN VIIKKO

Muistakaa kartuttaa Veljeysseuran puhujarahastoa.  
Raittiusviikko alkaa helmikuun 24 päivänä.

## Suomen Ruusu Raittiusseura

Puhelin — Evergreen 2212-J.

Kirjeenvaihto-osoite:

3509 DETROIT AVE.,

CLEVELAND, OHIO



**VIRGINIA STEAM BATH**  
(S A U N A)

Auki tiistaina ja perjantaina klo 11 e. p. p. ja lau-  
antaina klo 10 e. p. p. klo 12 j. p. p.  
Puhdas ja rehellinen kohtelu

Iloista joulua ja onnellista uutta vuotta  
toivomme kaikille.

MRS. & MR. HENRY KERÄNEN  
105 FIRST ST. S., VIRGINIA, MINN.

**KOSKELAN KAHVILA**

Tunnetaan myös nimellä

**WHITE PASTRY SHOP**

104 SO. 2ND AVE., VIRGINIA, MINN.

**YRJÖ HEIKKILÄ**

**GASOLIINIASEMA**

2nd Ave. W. 8th St. S. MINNESOTA  
VIRGINIA,

**T:RI JOHN RÄIHÄLÄ**

VIRGINIA, MINNESOTA

**KOVANIEMI AUTO SALES CO.**

Hudson ja Essex Autoja

219 Grant Ave. — Puh. 307-W. — Eveleth, Minn.  
104 Chestnut St. — Puh. 37 — Virginia, Minn

**MATTSONIN LEIPOMO**

Valmistaa monenlaisia korppuja ja kovaa-leipää.

PUHELIN 584-W.  
223 2ND ST. N., VIRGINIA, MINN.

**Soderholm Real Estate Exchange**

City, Farm, & Lake Shore properties.

Vakuutuksia kaikkia lajeja. Puhelin 286.

JOHN SODERHOLM.  
108 S. 2ND AVE. W. VIRGINIA, MINN.

**GOMSI & NEWMAN**

Suosittellemme Iihailikkettämme Evelethin  
suomalaisille.

PUHELIN 96, EVELETH, MINN.

**EVELETH RESTAURANT**

Mrs. Gust Tuura, omistaja.

Kotikeittoa. Ruokaa päivittäin ja viikottain.  
112 GRANT AVE., EVELETH, MINN.

**ALEX VIITAMÄKI**

Evelethin johtavin juveelikauppias.

PUHELIN 94. — 213 GRANT AVE.  
EVELETH, MINNESOTA

**IVAR NIEMI**

Myy tukkuttain ja vähittäin ruokatavaraa, lihaa, jauho-  
ja, heiniä, jyviä ja karjanrehuja.

Puhelin 434. 611—613 A. Ave. Eveleth, Minn.

**MATSON'S GROCERY**

Kaikenlaista kauppatavaraa.

PUHELIN 96. EVELETH, MINN.

**NELSON PHOTO STUDIO**

Valokuvat, jotka tyydyttävät.

EVELETH, MINNESOTA

**PARK'S LIKE-NU-SHOPPE**

Vaatteita ja hattuja puhdistetaan ja silitetään, kenkiä  
korjataan ja kiillotetaan.

PUHELIN 616. 306 Grant Ave. Eveleth, Minn.

**VALONLÄHDE**

223 Söderholm katu No. 50 kokoukset joka toinen perjantai,  
ompeuseura kokoontuu kerran kuussa.

611 HAYES ST. EVELETH, MINN.

126-1980

# PEOPLES STATE BANK

Pankki jossa on kello

Suomea puhutaan.

EVELETH,

MINNESOTA

## JARVEY'S CITY HARDWARE CO.

Huonekaluja. Keitto- ja lämmitysuneja. Maalarien ja nikkarien tarpeita.

114 Grant Ave., Puhelin 80. Eveleth, Minn.

### TILATTAVAKSI TARJOTAAN

Suomen Almanakka 1929 (Oulun tai Helsingin) ...	12c
Kuvalehti, viikoitt., vuosik., .....	\$3.75
Koti, vuosik., 75c; Perjantai \$2.00; Mielikki	\$2.00
Juttutupa .....	\$2.00
Nyryikki, vuosik., \$2.00 Lauantai, vuosik.	\$2.00
Sirpale, vuosik., .....	\$2.00
Maailma, 1 kk., .....	\$2.00
Kotiliesi, 2 kert. kk., .....	\$2.00
Lapuan lehti .....	\$1.50
Kauhajoen lehti .....	\$1.50
Kokkolan lehti, 3 kert. viik. ....	\$3.00
Raahan lehti, 3 kert. viik., .....	\$3.00
Kalajoenlaakso, vuosik., .....	\$1.50
Kauhavan lehti, vuosik., .....	\$1.50
Rovaniemi, 3 kert. viik., .....	\$3.00
Alavuden, Töysän, Kuortaneen, Virtain sanomat	\$1.50
Auttaja, vuosik., .....	\$2.00
Valvoja, vuosik., .....	\$3.50
Päivälehti, vuosik., .....	\$5.00
Amerikan Sanomat, vuosik., .....	\$3.00
Amerikan Suomalainen, vuosik., .....	\$4.00
Siirtolainen, vuosik., .....	\$2.00
New Yorkin Uutiset, 3 kert. viik., .....	\$4.00
The Duluth Herald } daily .....	\$4.00
} weekly .....	\$1.00
The Duluth News Tribune } daily .....	\$4.00
} Sunday Tribune ..	\$3.00
The Mid-Week Pictorial, 1 kert. viik., vuosik., ..	\$4.00
Woman's World, 1 vk., 50c; Needlecraft 1 vk., ..	50c
Ladies Home Journal \$1.00; The Pictorial Review	\$1.00

Näitä kaikkia y. m. saadaan tilata osoitteella:

A. MAUNULA, R. 1, Box 10, Alma, Wis.

# Tilatkaa VALVOJA

Amerikan suosituin suomalainen sanomalehti, joka ilmestyy Amerikan suomalaisten vanhimmassa asutuskeskuksessa, Calumetissa, joka tiistai-, torstai- ja lauantai-aamu.

## VALVOJA

sisältää luotettavat yleiset uutiset tuoreina ja asiallisina, runsaasti paikallisia uutisia Amerikan vanhimmalta asutusseudulta, yliopiston opettajan toimittaman maanviljelijäin osaston, aina jännittävän novellin, tuoreet uutiset kotimaasta sekä runsaasti kirjenvaihto-uutisia eri osista maattamme.

Tilaushinnat: Koko vuosi \$3.50, puoli vuotta \$2.00 ja kolme kuukautta \$1.15.

Tilaukset on tehtävä osoitteella:

SIIRTOLAISUUSINSTITUUTTI

MICHAEL J. ...

Tuomi...

# VALVOJA

205 ... luku 50 17538

DRAWER 188,

CALUMET, MICH.

126-1980



# RAHA,

jonka te huolettomasti menetät-  
te, rikastuttaa jotakuta viisaam-  
paa henkilöä. Jos haluatte saa-  
da täyden hyödyn työstänne, tei-  
dän pitää säästää osa ansiostan-

ne ja tallettaa se jossakin varmassa pankissa  
Hancockin First National Pankki maksaa teille  
kolme prosenttia korkoa kahdesti vuodessa ja takaa  
täydellisen varmuuden.

Kaikki liikkeenne voitte käytännöllisesti tehdä pos-  
tin kautta suomenkielellä.

## The First National Bank,

HANCOCK, MICHIGAN

100% Varmuus.

3% Korko.

## KUKKONEN STUDIO

VALOKUVAAMO

RAAMIKAUPPA

HANCOCK, MICHIGAN

## Y. SUNDQUIST & CO.

Lihaa ja ruokatavaraa. Tuoreita hedelmiä ja  
kasviksia.

HANCOCK,

MICHIGAN

## KALEVA KAHVILA

Kaksi hyvää ruokailupaikkaa:  
Meillä ja kotonanne.

HANCOCK,

MICHIGAN

## Hautaustoimisto ja kukkakauppa

### VICTOR WATIA

508 Quincy St.

Hancock, Mich.,

Tel 1163

# Carl H. Salminen

## järjestää matkoja

JA

# Huvimatkoja Suomeen

MYY

## LIPPUJA kaikkiin Euroopan maihin

JA

## Kaikille linjoille.

Suomalainen asioimisto rahan-välitystä ja matkustaja-  
liikennettä varten.

Carl H. Salminen, Agency

BOX 455,

DULUTH, MINN.

20500 Tuisku 50 17536  
Konttori sijaitsee

10 North Lake Ave., Duluth, Minn.

126-1980

## ELY FINNISH STOCK CO.

Suomalainen Yhtiökauppa.

Parasta ruoka- ja vaateustavaran  
alalta saatavana.

PUHELIN 20.

ELY, MINN.

## LAING HARDWARE CO.

RAUTA- JA HUONEKALUKAUPPA.

Hautausolmisto.

PUHELIN 36.

ELY, MINN.

## KAPSCH BROS.

PARASTA LIHATAVARAA,

hedelmiä ja kasviksia.

PUHELIN 54.

ELY, MINN.

## VESI NO. 22 S. K. R. V. SEURA.

Kokoukset joka toinen tiistai.

## M. J. MURPHY, vaatekauppias

Kalkkea miesten vaatevaraa,

ELY,

MINNESOTA

Plummaus- ja lämmityslaitostyö erikoisaiann.

PUHELIN 165-L. — 27 E. SHERIDAN ST.

ELY,

MINN.

## FRANK VERANTH

Lämmitys- ja rakennusainelta

KOLIA, KALKKIA, TIILIA, SEMENTTIÄ.

PUHELIN No. 96.

ELY, MINN.

## ELY HARDWARE CO.

The Winchester Store.

RAUTAKAUPPA, HUONEKALUJA, MAALEJA,  
ÖLJYJÄ, SANICO UUNEJA.

Sähköpesukoneita.

“Old Town” kanotteja. Evenrude moottoreita.  
Maitotalous-tarpeita.

PUHELIN 46.

ELY, MINN

## GUST A. MÄKI, CLOTHIER

Kalkkea miesten vaateusosalta.

PUHELIN 105.

MÄKI

ELY, MINN.

Onnellista uutta vuotta toivottaa

20000 Tarku 50 47836 T E,

ELY,

kaupunkikomissioneri St. Louis Co. 4 piiri.

MINN.

126-1980